

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

aylık paldır kültür dergisi Aralık 2005 - 12 • Fiyatı: 3 YTL (3.000.000 TL) KDV Dahil

hayvan

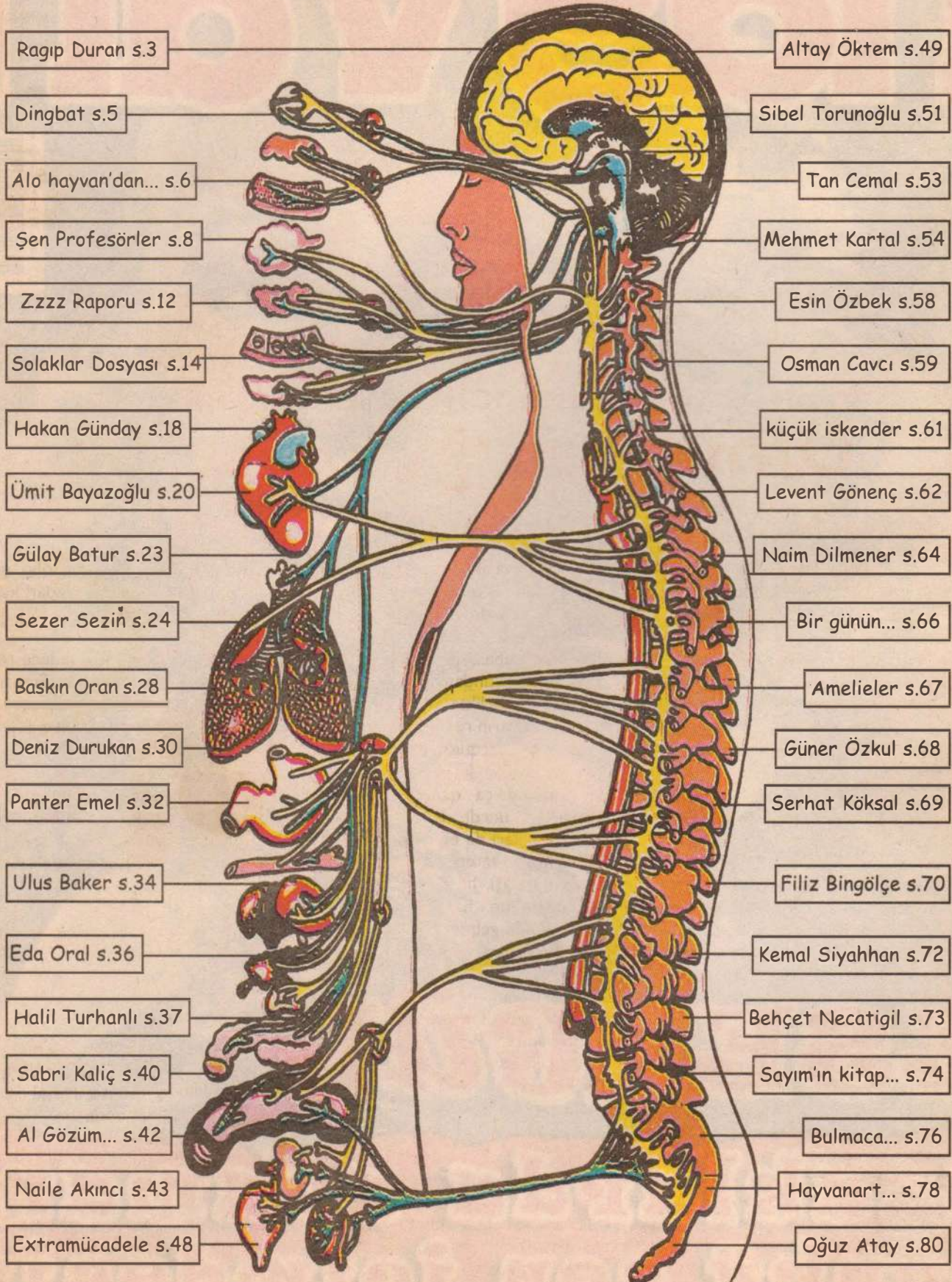
43

ESENGÜL

Uzaklarda aramam
çünkü sen içimdesin

hayvan Aralık anatomisi

Fransa'da esmer ve siyah gençler, konut, sağlık ve eğitim dünyasından, kısacası hayattan dışlanmışlardı, derilerinin rengi, babalarının kültürleri, annelerinin dilleri nedeniyle. Çaresizdiler, kimlikleri vardı ama geçersiz. Merkezin sembolik şiddetine arabaları yakarak yanıt verdiler.

Fransız kenar mahallelerinde ayaklanma Umutsuzluğun alevleri

RAGIP DURAN

✓ Kasım ayında, ilk 15-20 gün, Fransa'da, önce Paris'in kuzeyindeki kenar mahallelerde, sonra en az on kentin çevresindeki sitelerde oturan gençler, her 'akşam ortalama 300 arabayı cayır cayır yaktilar. Banliyölerin Ateşli İsyanyıdı bu... Kendiliğindenci, fazlasıyla lumpen, biraz cemaatçi, ama içten, yasadışı olsa da, meşru kalkışmanın onlarca nedeni, gerekçesi var. Olaylar sırasında bir hafta boyunca Strasbourg ve çevresinde, bizzat kenar semtlerde olmasa da, Fransızların izlenim ve yargılarını çeşitli sohbet ve karşılaşmalar aracılığıyla öğrenmeye çalıştım. Ayrıca Fransız medyasını yakından izleme olanağım oldu. Neden ve gerekçeler konusunda 'Jakoben Cumhuriyetçiliğin İflası' (1) ve 'Fransız Medyası Banliyöleri Nasıl Yaktı?'(2) başlıklı iki yazıda aktarmaya çalıştım.

✓ Baştan açık söyleyeyim: Sol kültür ve vicdan, doğal olarak bu gençleri anlamaya teşvik ediyor, anlayınca da hak vermeden edemiyorsunuz bu piroman esmer ve kara delikanlılara. Üstelik son dönemde beyaz işsiz Fransızların da harekete katılması sınıf savaşını andıran sahneler yaşandı Fransa'da.

✓ Burjuva ahlakı mülkiyet üzerine inşa edilmiş olduğu için 'Aaa ne ayıp öyle milletin arabasını yakıyorlar' diyenlerle 'Yahu milli servettir bu kadar araba...' diyenleri ya polis teşkilatında istihdam etmek gerek ya da defterdarlıkta. Onlar araba sahibi burjuvaların refleksiyle düşünüp konuşuyor. Jacques Brel bunlar için 'Burjuvalar domuz gibidir, yaşlandıkça dangalaklaşırlar' derdi. Bu cinsin gençleri de erken bunuyor zaten... Kendi yurttaşı, hatta Fransa'nın bugünkü haline gelmesinde en fazla emeği olanların çocukları, torunları olan bu yüzbinlerce gencin kaderine ilgisiz/duyarsız kalıp, otomobil dergisi editörü ya da kahvedeki emekli paşa gibi konuşmak ofsayt! Hatta sarı kart!

✓ Bizim Türk medyası, artık olayları nasıl vermişse, eş-dost beni arayıp, 'Aman oralarda arabaları yakıyorlarmış, gece sokağa filan çıkma' diye tenbih ettiler. 'Benim arabam yok, geceleri de kent merkez-

lerinde bir şey yok zaten, olsa da polis geldiğinde kaçacak kadar koşuyorum' dedim.

✓ Araba yakmak için sadece tezahürü. Ardında, arkasında Fransız sömürgeciliği, Fransız idaresinin göçmen işçi politikası, Fransız Jakoben Cumhuriyetçi modeli, kültür, kimlik, eğitim, sağlık, konut gibi binbir sorun, binbir altyapısal sorun ve bo-yut var. Arabalar öyle kendiliğinden yanmıyor yani...

✓ Doğru dü-rüst evi-barkı olmayan, iyi bir eğitim almayan, sağlık hizmetlerinden yararlanamayan, geçerli bir mesleği olmayan ve olamayacağını bilen, belki de en önemlisi kimliği Fransız resmi makamları ve toplumunda pek itibar görmeyen bir genç, iki adım ötedeki zengin mahallelere gittiğinde neler hisseder? Hele bir de derisinin rengi, şivesi, kültürü, giyimi kuşamı, yemesi içmesi, oturması kalkması, ibadet yeri değişik ise çoğunluktan ve o çoğunluğun hor gören bakışla-

Jacques Brel
bunlar için
'Burjuvalar
domuz gibidir,
yaşlandıkça
dangalaklaşırlar'
derdi.

rı altında eğilip bükülmek zorunda kalıyorsa...

✓ Cumhurbaşkanı Chirac, Başbakan de Villepin ya da İçişleri Bakanı Sarkozy (Ki Fransa'da '1 numaralı polis', derler) gibi hayatında bir gün olsun bu kenar semtlerin koşullarını yaşayarak öğrenmemiş olanlar, merkezden, gençlerin üzerine itfaiye ve polis göndermenin dışında ne yapabilirlerdi ki sanki?

✓ Gelelim gençlerin hedeflerine: Arabalar. Neden? Bir tane Adalet Sarayı orta ateşte pişti. Aslında az sayıda olsa da bir kaç resmi bina, bir kaç ilkokul hatta yuva da kundakladılar ama esas hedef otomobillerdi.

✓ Benim rahmetli Nevin Teyzem, dünyanın en iyi otomobil tanımını yapmış insandır: 'Hem oturuyorsun, hem de gidiyorsun'. Gerçekten de sözcük kökeni, anlamı 'kendi kendine müteharrik' demek olan otomobil, ilginç bir medeniyet yaratığıdır. Fransız küçük ve orta burjuva erkeklerinin, eş ve çocuklarından çok arabalarını sevdikleri yazılıp çizilmiştir. Fransa'da haftada 5 otomobil dergisi çıkar. Erkek sohbetlerinin ana konusu da otomobildir. İşte Renault, Peugeot, Simca vakti zamanında iktisadi devlet teşekkülleri idi ve Fransa'nın medarı iftiharıydı.

✓ Kenar semtteki gençlerin gözlükleriyle bakmaya çalışalım otomobil denen melanete: Bir kere pahalı, öyle bakkala gidip araba alıyorsun, 10 belki de 15 sene çalışacaksın, para biriktireceksin, promosyon dönemini bekleyeceksin, sonra da ilk taksiti ödeyeceksin. Dolayısıyla bir zenginlik sembolü. E yoksullar ne zenginleri sever ne de zenginliğin sembollerini. Yak gitsin anasını satayım... Bizde yok, bunlarda da olmasın. Yakmak biliyorsunuz, yok etmektir aslında.

✓ Sonra otomobil, insanları başka semtlere hatta şehir merkezine belki de yurt dışına filan götüren bir alet. (Antakya'da köylüler otomobile 'Makina' der). E bizim çocuklar sıkı-

Ateş Hırsızları ilerletmiştir bu dünyayı. Bir de kara umutsuzlukları aydınlatır alevler...

şıp kalmış 5 katlı yüz dairesi apartmanlardan oluşan sitenin (Yatakhane, derler) içine, bir yere gidecek paraları yok, 'e biz gitmiyoruz, bu arabalı neden ki gitsin' mantığı! Başka mekan, öteki için, bambaşkadır. Clichy-sous-Bois'daki genci düşünsenize, gidecek Paris'in merkezindeki Les Halles'a ya da Champs Elysee'ye, bambaşka bir dünya... Yabancı bir ülke sanki. Bu zengin alış-veriş semtlerinde bir de bir sürü polis var, oradaki şık kadınlarla adamlar da kötü gözle bakacak bu çocuklara... Araba, adamı iyi yere götürmez! Mahallemize sadık kalalım... Bildiğimiz yerden ayrılmayalım, yerler, parçalarlar bizi dışarı da...

✓ Otomobil, bir iletişim şeysi aynı zamanda, otostopçu kızı alırsam belki akşam bizim mahalleye de gelir, bende kalır... Ama o kadar çok içine kapanık ki, Ali ya da Seiko, hayal bile edemiyor. Zaten ehliyeti de yok ki... Hiç bir konuda.

✓ İlginçtir otomobil, hareketin/yer değiştirmenin aracıdır ama otomobil sahibi olduğun zaman da

yerleşik düzene bir adım daha atmış olursun. Bu yılki taşıt vergisini ödedin mi? Yağı değiştirmek lazım... Silecekler bozuldu ya...

✓ Babası itfaiyeci idi, Mali'de. Gelip yerleştiler Paris'e, önce dayıgilin hanında kaldılar birkaç gece, sonra uzak akrabalarından birinin banliyödeki evine geçtiler. 2 odalı evde 9 kişi kaldılar yıllarca. Çocuk büyüdü, 16 yaşında baba mesleğine ihanet etti. Akşam eve geldiğinde elinde yanık izleri vardı. Baba anladı. Çocuk korktu. Ama baba, hakiki babaydı, yanıştı oğlunun yanına, önce alnından öptü, sonra, sırtını okşadı:

- Çok acıyor mu?

- Yok...

- Benzin deposunun kapağını kırmaya gerek yoktu, şasinin altına atsaydın meşaleyi tutuşurdu yine araba, dedi

Çocuk şaşkın.

- Nereden biliyorsun babacığım?

- Ben itfaiyeciyim oğlum, ayrıca vakti zamanında biz de araba yakmıştık! Geçmiş olsun, bir daha seferine dikkat et.

Zengin olsaydı baba, oğluna hediye olarak araba almayı bile vaat edebilirdi. Oğlan da, akli başında bir isyancı olduğu için babasının şakasını kaldırırdı:

- Al bir Ferrari de beraber yakalım ilk akşam!

✓ Araba yakmak kolaydır, patlar çatlar, sağrıları uyandırır, körlerin gözlerini açar, yüreği soğumuşların içini ısıtır. Ateş Hırsızları ilerletmiştir bu dünyayı. Bir de kara umutsuzlukları aydınlatır alevler...

✓ Ben tabi sadece tercüman olmaya çalıştım kenar mahalle delikanlılarına. Üzüliyorum lumpenliklerine, kızıyorum ideolojisiz anarşizmlerine, örgütsüzlükleri ise iç paralayıcı. Yine de 'Burası Bağdat' diye slogan atmalarına bin selam!

Bir de... Şemdinli'dekiler acaba ne gözle, ne yürekle izlemiştir bu sahneleri? [1]

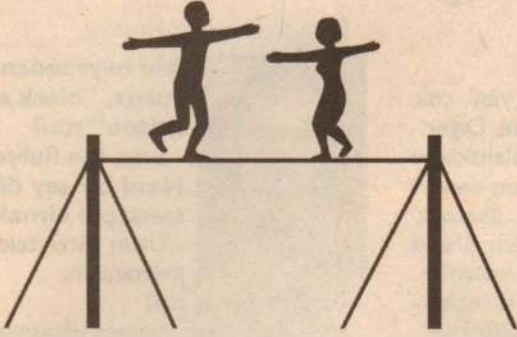
(1) Jakoben Cumhuriyetçiliğin İflası, www.bianet.org 14.11.2005

(2) Fransız Medyası Banliyöleri Nasıl Yaktı?, Yeni Şafak, 18.11.2005

Dingbat

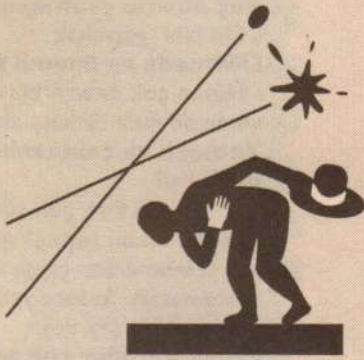
Cemil Cahit
cemilcahityavuz@yahoo.com

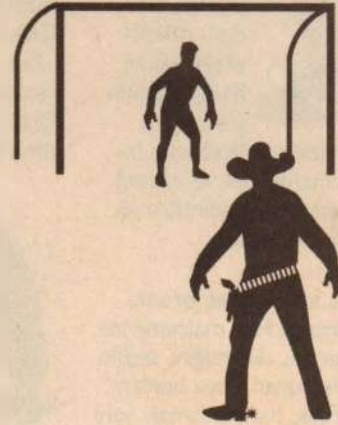
Sevgi gösterisi

Fırsatçılık

Profesyonel

Karşılaşma

Öngörü

Hızlı döner kavşak

ALO00000!

hayvan'dan arıyoruz

Alo hayvan'dan arıyoruz, heykeltraş Necmi Özgür mü?

- Evet buyrun.

Serginiz nerede açılacak?

- 20 Aralık 2005 Salı saat 18.00'de Atatürk Kültür Merkezi Sanat Galerisi Set Altı Salonu'nda açılacak. **Sergi hazırlığı ne kadar sürdü?**

- İki yıl gibi bir sürede hazırlandı.

İsmi neden 'somut hafıza'?

- Hafızanın bütün soyutluğuna rağmen, yapılan işin, malzemenin, malzeme olduğunu unutmaması gibi bir şey. Bazen kafamdaki biçime

en uygun hangi malzemenin gideceğinden ziyade, elimdeki malzemeye en iyi hangi biçimin gideceğini

görmek... Malzemeyi hafızasız bırakmak. Harmanlamak ve heykel olarak yeni bir hafıza edindirmek.

Ne tarz malzemeler kullandınız?

- Alüminyum, krom nikel, bronz, ahşap ve mermer. Her malzeme aslında kendi tarzını, dinamiğini, struktürünü kendisi sunar. Bana bunlara müdahale etmek, harmanlamak, yani olanı, momenti yakalamak kalıyor.

Alüminyum bir heykel malzemesi olarak kullanmanızın

amacı nedir?

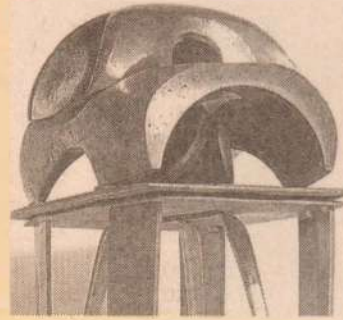
- Henüz yıpratılmamış, yeni, çok az denenmiş bir malzeme. Diğer malzemeler ve döküm olanaklarıyla da birleşince süreç hem deneysel hem de daha verimli. Ekolojik olarak da temiz bir maden. Düşük ısıda eriyebilen, hafif ve mukavim. Ayrıca her türlü tesfiye süreçlerine cevap verebiliyor. Endüstriyel yenilikler kaçınılmaz olarak bu sergide varlığını hissettirecektir.

Yeni projeler olacak mı?

- Bu sergiden sonraki süreçlerde daha büyük ve ağırlıklı olarak da alüminyumun iyice ortaya çıkacağı işler olacak. Bazıları şekillenmedi; bazıları eskiz olarak var.

Çok teşekkür ederiz.

- Ben teşekkür ediyorum. Tüm sanatseverleri 20 Aralık 2005 - 4 Ocak 2006 tarihleri arasında sergime bekliyorum.

Alo hayvandan arıyoruz, "black sea tattoo" mu?

- Evet, ben Ruhsel.

Nasıl bir şey dövme sanatçısı olmak?

- Uzun sürer telefonda anlatamam.

Zor bir iş mi?

- Zor, insan ruhuyla uğraşıyorsun.

Abidik gubidik şeyler isteyen oluyor mu?

- Ne kadar abidik gubidik ruh varsa o kadar abidik gubidik şey isteyen oluyor, ama ben dövmeciyim. Hiçbir şeye abidik gubidik demem.

Kaç yıldır bu meslektesin

- On dört.

Kaç dövme yapmışsındır?

- On bini geçmiştir.

Dövmeye en önemli şey nedir?

- Hijyen çok önemli bir konu. Genelde de fazla dikkate alınmıyor.

Yetenek ve çalışkanlık gerekli değil mi?

- Hayır, çok ama çok sevmek gerekiyor. İnsanı sevmek gerekiyor. İnsanı sevmezsen çalışamazsın, üretemezsin. Sadece yetenek ile yapılacak bir şey değil.

Hangi motifler çok seçiliyor?

- Binlerce örnek var "şu seçiliyor" diyemem.

Peki kolay gelsin.

- Size de.

Hayatım
Harbiden
Roman
Mehmet
Kartal

Aykırı
Yayınevi

Aynalar
Sulhi
Dölek

Dünya
Yayınevi

Bozkır
Dirliği
Ünal
Akpınar

Anadolu
Kitaplığı

Yazım
Çok Çirkin
Cüneyt
Şenyavaş

Mürekkep
Tanıtım
Hizmetleri

Kent
Kullanma
Kılavuzu
Oğuz
Peker

Parantez
Yayıncılık

Özgürlük
Gelen Sağlığı
Asuman
Ulusan

Dharma
Yayınları

İbireylikler
Muhafazakarlığın
Hegemonyasına
Hayır!

İbireylikler
iki aylık
kültür
sanat
edebiyat
dergisi

Tuhaf
Oğlan
Shyam
Selvadurai

Çitlembik
Yayınları

Alo hayvan'dan arıyoruz Aynalıçeşme Eczanesi mi?

- Evet, ben Emre, buyrun.

Eczane kaç senedir orada bulunuyor?

- Elli yıl olmuştur.

Nasıl bir yer Aynalıçeşme?

- Kozmopolit bir yer. Nijeryalı, Amerikalı... Hatta Gülseven bey bile burada oturuyor. GS Lisesi'nin kurucularından.

Sık sık olay oluyor mu?

- Olmaz mı? Bazen pek tekin olmuyor, kapkaç çok oluyor. Caddeden kapan buradaki ara sokaklara kaçıyor. Turistleri de çarpıyorlar. Hapçısı ve şırıngacısı da vardır.

Hapçılar, şırıngacılar size de uğruyor- dur herhalde?

- Onlara kibarca güle diyoruz.

Satışlar ne alemde?

- Yazın işler sakindi ama şimdi açıldı. Kış gelince soğuk algınlığı, nezle, vitamin hapları ve grip aşısı iyi satılıyor.

Kalfanız var mı?

- Var. İsmi Sadık. On beş senelik kalfa.

Viagra satışları ne durumda?

- Daha dün sattım bir tane, ama herkes arkadaşına alıyor nedense. İlacın nasıl kullanıldığını soruyorlar, anlatırken "yok ben bir arkadaşına alıyorum". Hep arkadaşına yani.

Kolay gelsin.

- Size de kolay gelsin...

Alo hayvan'dan arıyoruz After NINE sipariş hattı?

- Buyrun, ben Cem Akçalı.

En çok neler sipariş ediliyor; bir de en ilginç neler isteniyor?

- En çok tatlı şeyler (çikolata, kekler...), alkollü ve alkolsüz içecekler, sigara, prezervatif ve kuruyemiş sipariş ediliyor. Tabii birkaç defa şakayla karışık "Çok yalnızım, kadın da bulabiliyor musunuz?" gibi telefonlar da gelmedi değil.

Nereden aklınıza geldi bu fikir?

- Hayatı kolaylaştırmak ve yaşama dair

ihtiyaç duyduğunuz ürünleri sizlere ulaştırmak adına kuruldu After NINE.

İlgi nasıl, müşteriler memnun mu?

- Henüz 2,5 aydır hizmet vermekteyiz ve buna rağmen ilgi beklediğimizden çok üstünde.

Siparişi veriyoruz, siz sadece bulup getiriyor musunuz?

- Bizi kabaca evlere teslimat yapan lojistik market gibi düşünebilirsiniz. Teslim ettiğimiz tüm ürünler kendi

stoğumuzda mevcut. Talep ve tespitlerimize göre de bu yelpaze genişliyor.

En yoğun siparişin geldiği saatler hangileri?

- Saat 23:00-03:00 arası.

Bu hizmetin bedeli nedir?

- Takdir edersiniz ki gece yürütülen bu tip lojistik bir operasyonun maliyetinin yüksek oluşundan dolayı, fiyatlarımız perakende satış fiyatlarının biraz üzerinde.

Okurlarımız nasıl faydalanabilir bu hizmetten?

- 0212 259 55 00 numaralı telefondan sipariş hattımıza ulaşabilirler. İnternette ise yemeksepeti.com üzerinden sipariş verebilirler. Çok yakın bir zamanda kendi sayfamız www.after-9.com adresinden de sipariş verebilecekler. Şimdilik

"Ortaköy - Ulus - Etiler - Levent - Akatlar -

Beşiktaş" bölgelerine teslimat yapıyoruz. 2006 yılının başında Anadolu yakasında Bağdat Caddesi ve Ataşehir'e de hizmet vermeye başlamayı düşünüyoruz.

Hazinenin Düşüncesi

Hazinenin Düşüncesi
Mehmet Uysal

Çitlembik Yayınları

cumba
Aylık Kültür Sanat Dergisi

Tanrı Kimseyi Duymuyor
Özen Yula

YKY

Klinik Farmakolojinin Esasları
Oğuz Kayaalp

Hacettepe Yayınları

KÜSTAH Haftalık Yan Etkili Mizah Dergisi

Su Kedileri
Mustafa Ziyalan

Okuyan us

Çocuk Hayat Bilgisi Öyküleri 2

İletişim

Yusufoğuk Gece Geli
Melissa P.

Okuyan Us

Şen Profesörler bu ay ihaneti konuştu.
Ankara temsilcimiz
Emrah Serbes olay yerindeydi...

Postmodern sevgili sebildir biraz...

Ahmet: Konu ihanet. Ben farklı bir yerden başlayayım, sen tarihten girersin.

Cengiz: Ne demek istiyorsun?

Ahmet: Yani abi sana şimdi Logos Cengiz diyorlar ya, o yüzden bilimsel kısmını sana bırakıyorum.

Cengiz: Sağ ol.

Ahmet: Geyik muhabbeti kısmını ben anlatacağım.

Cengiz: İyi düşünmüşsün.

Ahmet: Milattan yaklaşık 600 yıl kadar önce bir Lidya Kralı varmış. Savaş sırasında ölüyor, adı Gyges.

Cengiz: Tarihten girdin.

Ahmet: Öyle oldu biraz.

Cengiz: Geyik muhabbeti yapacağım diye tarihi çarpıtma.

Ahmet: Yok hocam, belgelerle konuşuyorum. Bu Gyges'in ünü yüzüğünden geliyor. Çünkü yüzüğünü taktığı zaman görünmez oluyor. İşte mesele burada. İnsanın Gyges'in yüzüğünü takmadan önceki haliyle yüzüğü taktıktan sonraki hali arasındaki fark çok önemli. Platon bunu Devlet'inde anlatır, herkes de Gyges'in yüzüğü olsaydı, adalet diye bir şey kalmazdı. Çünkü insanlar görünmez oldukları zaman her türlü puştluğu yapabilirler.

Dolayısıyla ahlak görünür olma-mızla ilgili bir şey. Görünmez olsaydık ve suçlanmayacağımızı bilseydik her türlü hıltı yiyebilirdik. Bunu herkes kendi kendine sormalı.

Cengiz: Böyle bu durumda her hıltı yer miydik, böyle bir gücümüz olsaydı, bunu bir fırsat bilip ona göre davranır mıydık. Sorulması gereken soru bu sanırım.

Ahmet: Evet, oraya geliyorum. İhanete buradan başlayabiliriz. İha-

netimiz görünmez olduğunda ne olacak. En basit örneği veriyorum; ben sevgilimle sevişirken o Kadir İnanır'ı düşünüyor olabilir, halbuki karşısında kel kafalı bir adam var. Veya ben Hülya Avşar'ı düşünebilirim, ihanet kafanın içinde başlayan bir şey. Orada işte Gyges'in yüzüğü var ve yüzümüz ortada değil. Tabii ışığı tamamen kapattıysak.

Cengiz: Güzel gidi-yordun ama espri uymadı.

Ahmet: Tamam,

Kafada sorunu olan, başkalarına çok kolay ihanet edebilir.

o kısmı atalım, anlatmak istediğim o değil zaten. İhanet kafanın içinde başlayan bir şey. Bunu kendine itiraf edebiliyorsan sorun yok. En büyük ihanetin kafamızın

içinden geçenlerle dışarı yansıttıklarımız arasındaki farktan kaynaklandığını düşünüyorum. Kafada sorunu olan, başkalarına çok kolay ihanet edebilir. Yüzünü başkalarına nasıl gösterdiğin çok önemli.

Birçok insan hep başkalarına göre yaşıyor.

Cengiz: İyi güzel de ihanet ne?

Ahmet: Çok güzel bir soru sordun hocam.

Cengiz: Ee!

Ahmet: Ona gelmeden önce bir şey söylemek istiyorum. Sondan başa doğru gidelim. Toplum tarafından sanki ihanet etmek üzere yetiştiriliyoruz. Hepimiz bir diğeri-ri ihanete sevk ediyoruz. Örneğin, önem verdiğin insanlar ne kadar akıllısın, beceriklisin, çapkınsın falan dediği zaman sen o görüldüğün yüzle yaşamayı sürdürüyorsun ve onlara göre bir çizgi çekiyorsun. Çapkın olmasan bile bir yerden sonra öyle olmaya başlıyorsun, o sana yapıştırılmış bir etiket ve o etiket çok hoşuna gitti, hatta o etiket kolayına

geldi. Çünkü biriyle sağlıklı bir ilişki sürdürmek, kalıcı değerler inşa etmek diğerinden daha zordur. Dolayısıyla senin başkalarına gösterdiğin yüzle görünmez olduğun zamanki yüzün arasında, toplumsal nedenlerin de etkisiyle büyük bir uçurum oluşuyor. İki yüz arasındaki fark, her türlü ihanetin kaynağında olan bir şey.

Cengiz: İhanet durumunun ön koşulu, söz verme. Ortada bir sözleşme var.

Ahmet: Bir ahit, bir akit...

Cengiz: Çoğaltmak mümkün. Örneğin şirketler arasında ticari bir akit var, biri buna uymadı diğeri zarar etti. Bu durumda "Şu şirket bana ihanet etti," diyemezsin. "Kazık yedim, tongaya bastım dersin." Bunlar kapitalizmin doğasında olan "uçkağıtçılıkla" ilgili şeyler. Ama herkes bu sistemin içinde yaşadığına göre, buradaki maddi değerler insanın manevi dünyasına da sirayet ediyor. Duygusal ilişkilerde de örtük bir akit var.

Ahmet: Ama işte toplum, o örtük akiti açık hale getirmeye çalışıyor.

Cengiz: Biraz sabırlı olsan ben de oraya gelecektim.

Ahmet: Bir de Akit gazetesi var ama onun konumuzla ilgisi yok.

Cengiz: Ahmet, inan ki kafam şişti. Çok yorucusun ya.

Ahmet: Sağ ol abi, sen devam et.

Cengiz: İhanet iki kişi arasında başlıyor ama iki kişiyle sınırlı değil.

Ahmet: Vatan hainliğine kadar yolu var.

Cengiz: Önce bireydeki ihaneti irdeleyelim, oraya da geleceğim. Başkalarının varlığı önünde bir davranış ihanet olabilir.

Ahmet: Evet.

Cengiz: İkimiz bir akit yapıyoruz, bu akitte bir ihtilaf doğduğunda hemen ihanet denmiyor buna. İhtilaf başka. Ancak ikimizin arasında verilen söze tanıklar şahitse iş değişiyor.

İhanetin iki boyutu var. Bir, birbirine söz veren insanların sözünde durmaması. İki, diğerinin ihanete uğramışlık duygusu. Bu duygu üçüncü şahıslarla bağlantılı olduğunda derinleşiyor.

Ahmet: Yani 'mahrem ihanet'le 'aleni ihanet' arasındaki fark. İnsan, yapılan gizli kaldıysa, mahremse buna ihanet demek istemiyor.

Cengiz: İşte oraya geliyorum, asıl feci olan bu. İhaneti ağırlaştıran kamuya mâl olması. Neden evlilikler şahitler huzurunda yapılır. Kilisede de olsa, imam karşısında da olsa, belediye nikah salonunda da olsa, her nikaha şahit gerekir. Neden? Başkalarının varlığı, bir ihaneti zorlaştırma yaptırımı gibi bir şey.

Ahmet: Nikah masasına oturmadan, "Valla billa ihanet etmeyeceğim, namerdim ihanet edersem," diyorsun ama evliliğin hali ortada.

Cengiz: İşte bu, bizim üstünde durmamız gereken ihanetten farklı bir durum. Değerli olan, başkalarının varlığına gerek duymadan, hatta ötekinin varlığına bile gerek duymadan, kendi içinde verdiğin sözdür. Ve o söze uyup uymamadaki tutumun, değer duygusunu üretir.

Ötekinde değer, yani şahitlerin huzurunda verilmiş söz, çok da önemli değil, bir değerdir ama çok da kıymetli değildir.

Ahmet: Hülya Avşar'la Kaya Çilingiroğ-

lu'nu ele alalım. Kaya her türlü numarayı yiyor, Avşar onu sanki kabul eder gibi görünüyor. Dışarıdan medya ve kamuoyu baskısı "Kocanı seni aldatıyor," dedikçe, kadın en sonunda ayrılmak zorunda kalıyor. Ayrılmayacağı varsa bile ayrılıyor.

Cengiz: Olumludur anlamında demiyorum, ama hani o reklamdaki "Olay basına yansımaysa iyi olurdu," duygusu en çok ihanet için geçerli. Oradaki basının yerine komşuları koy, arkadaş çevresini koy, aynı şey. Söz vermeden sapma davranışının, ağır bir suçlamaya maruz kalması için ötekilerin varlığı gerekiyor.

Ahmet: 'Ne geniş mezheplisin' derler adama.

Cengiz: Doğru. Ama öbür türlü, aleni ihanete rağmen eylemde bulunmamak, sineye çekmek mümkün. Her ihanet eden hain midir?

Bir grup pekâlâ Nazım Hikmet'i vatan haini ilan et-

miş olabilir, ama bizim için gelmiş geçmiş en büyük vatan şairidir. Bu ayrı bir konu.

Ahmet: Nankörlükle, kıymet bilmemekle hainlik arasında ilişki kuruluyor.

Cengiz: Sen şu türküyü bilir misin? "Binbir mih-

Neden evlilikler şahitler huzurunda yapılır.
Neden her nikaha şahit gerekir.

net ile büyüttüğüm gülleri / Vardın bir soysuza yoldurdun." İşte bunun tipik bir örneği.

Ahmet: Peki hocam sen şu türküyü bilir misin: "Dostun bahçesine bir hoyrat girmiş / Gülünü dererken dalını kırmış." Altta kalmamak için söyledim ama konuyla alakası da var. Şimdi, dostun bahçesine giren adam görüldüğü üzere bu türküde bir sürü sakarlık yapıyor. Çünkü hoyrat.

Cengiz: Sakarlık derken latife yaptın herhalde.

Ahmet: Sen latife derken latife mi yaptın?

Cengiz: Evet. Söylediğin türküde sakarlık değil, güzelliğin tarumar edilmesine dair bir isyan var.

Ahmet: Aslında aşkın mihenk taşı var bu isyanda. Sen o bahçeyi müthiş ince ve güzel görüyorsun, o hoyrat görmüyor ya da görmediğine inanıyorsun. Senin dışında o bahçeye bakanlar potansiyel hoyrattır zaten. O hıyar göremez, lambur lumbur girer. Benim dokunmaya kıyamadığım sevgiliyi, adam almış şapur şupur öpüyor. Bir de o bahçe namussuzu da tutar o hoyrata aşık olur. "Sert erkeğim," der. Sen "Üçüncü Şahsın Şiri" gibi bakarsın köşeden.

Cengiz: Sen dost bahçesinde bir aşk geliştirmeye çalıştın, aşık olarak maşukuna

öyle şeyler yaptın ama...

Ahmet: Araya su katayım mı?

Cengiz: Kat.

Ahmet: Bak şimdi kafiyeye dikkat et. Aşık, maşuk ve kaşık. Kaşık burada kızın abisidir ya da mahalle bakkalı. İlişkiye takoz koyar. Yurt müdürleri, apartman yöneticileri hep bu takoz tipinde adamlardır. Bir de takoz Recep vardı hatırlar mısın, Beşiktaş'ın sağ beki.

Cengiz: Seninle ciddi bir şey konuşmanın imkanı yok.

Ahmet: Bak hocam şimdi, kafiye geliyor. Aşık, maşuk, kaşık, bulaşık. Bulaşık medya...

Cengiz: Sen konuşurken, konuyu bağlamından koparıyorsun, ama çok ince bir yerden de bağlıyorsun. Bağlayamadığın zaman da bağlamış gibi yapıyorsun, 'nasılsa felsefe profesörüymün millet yer' diye düşünüyorsun herhalde.

Ahmet: Öyle derin bir psikolojik analiz yaptın ki, artık ne desem boş. Çocukluğumu anlatayım?

Cengiz: Anlat.

Ahmet: Çocukluğum Afyon Sandıklı'da geçti.

Cengiz: Oralari bilirim, senin böyle olmanda büyük etkisi var. Şimdi gelelim, "Binbir mihnet ile büyüttüğüm gülleri / Vardın bir soysuza yoldurdun,"

diyen adamın psikolojisi ne. Bu adam, "Ortak güzelliğimizi bozdun," diyor. Ama burada çok fazla narsistik bir isyan var. Aşkın kurucusu benim, kişi böyle hissedecek ki bu durumu ihanet olarak görsün. Aşka ihanet ettin demiyor, bana ihanet ettin diyor. Burada bir güzelliği yaratıyorsak, bu güzelliğin etkin üyesi benim düşüncesi var. Bundan her sapmayı bir ihanet olarak algılıyoruz. Soyut bir güzelliği anlayamıyoruz, değerlilik duygusunu bu dereceye kadar geliştiremiyoruz. Bunu söyleyen da-

ha narsist olmasaydı şöyle de düşünebilirdi: "Evet bir aşkı kurdum, güzelliği inşa ettik, geliştirdik ama olmadı. Ama ben zaten bu güzelliği yaratmaya vurgundum, bunun sonuçlarına yatırım yapmadım. Dolayısıyla bu sefer olmasa bile bir başka gül bahçesi kurabilirim." Bu olgunluktur. Öbür türlü: "Bunu hayatımda bir sefer yapabildim, bütün varlığımı buna adadım ama gördün mü işte nankörü..." Onun isyanı bu.

Ahmet: Yani her ihanetten sonra "Önümüzdeki maçlara bakacağız artık" demek lazım. Bir Diyarbakır türküsüyle söze devam etmek istiyorum, nakaratı şöyle: "Hele yar yar Allahsız yar / İmansız yar / dinsiz yar / al hançeri vur sineme ikiye yar / Gör sinemde neler var." Müthiş bir söz. Hem demediğini bırakmıyor, hem de kalbimi yar diyor.

Cengiz: Biz neyi ihanet olarak algılıyoruz. Bir sahiplenme varsa, ihanet algısı var. Bu nankörlük olabilir. Bu türküde sahiplendiği bir şeyin elinden alındığı duygusu var. Bu nankörlüktür. Halbuki aşk, sahiplenme değil, birlikte oluşturulan bir şey. Öyle görüldüğünde, kimsenin Allah'ı sorgulanmaz. Aşkı kendi mülküne dahil edersen böyle olur. Bir adamın somut bir varlığını alana hırsız diyoruz. Ama buna hırsız demiyoruz, daha soyut bir şey. Davamıza ihanet ettin de bile, aslında bu dava bizim mülkümüzü duygu var.

Sahiplenme içinde değilsem, şunu diyebilirim: "Hep hayal kırıklığına uğruyorum, o zaman ben, o güzelliğin oluşumunda payım olmayan bir güzelliğe değer vereyim."

Ahmet: Bu kötü bir şey.

Cengiz: Ben bunu yapalım demiyorum zaten. Sahiplenme duygusundan kurtulmanın çözümü bu olabilir diyorum bir bakıma.

Ahmet: Adam gül bahçesini değil de, kendiliğinden çıkan papatyayı seviyor. O koparıldığı zaman fazla acı çekmez tabii. Çünkü ona yatırım yapmamış.

Cengiz: İhanetten korunmanın tek yolu bu.

Ahmet: Gençler için tercümesini

**Her ihanetten sonra
"Önümüzdeki
maçlara bakacağız
artık" demek
lazım.**

yapayım, cumartesi kızı almış götürmüşsün bardan, pazar günü tanınıyorsun.

Cengiz: met üst'ün karikatürü işte bunu anlatıyor. Hani kız diyor ya "İtiraf edeyim kız değilim." Eleman cevap veriyor: "Ben de zaten zikip atacaktım seni." İhanet konusunda aşırı derecede duyarlıysan çözümü bu. Tabii bu geçici bir çözüm, bir bakıma olgunluğu erteleme girişi. Ama hiçbir sorun erteleyerek çözülmez. Son kertede kişinin ruhsal durumu daha beter kördüğüm olur. Bir yerde çökersin.

Ahmet: Neden? Çünkü inşa yok. İlişki bir kurgudur ve emekle oluşturulur. Senin türkünde asimetri var. Biri emek şarf etmiş, öbürü yatmış. Burada Bahçevan'ın gafleti var, ey aşık böyle gafil olma.

Cengiz: Ne diyorsun yani, dünyanın en güzel gülünü yetiştirmeyeyim mi?

Ahmet: Yetiştir. Ama sen sadece dünyanın en güzel gülünü yetiştirmek için o gülü yetiştireceksin. Onu kim alırsa alabilir artık.

Cengiz: Değerli gibi hissettiğimiz şey bu. Yani ben güzel gül yetiştirmeye adadım kendimi, o gülü koklamam şart değil. Gerçek aşk bu. Aşk öldü denmesinin nedeni de bu duygudan zevk alamamak.

Ahmet: Kapitalizmde bu olmuyor.

Çünkü gülü pazarlaman lazım.

Cengiz: Evet, sahiplendiğin bir şeyi pazarlarsın. İnsana özgü yüce değerler dediğimiz şeyler, mülk edinmeyle yan yana gittiği için, duygusal ilişkilerde her şey ihanet olarak görülmeye başladı.

Ahmet: Sahip olmakla, olmak ayrıdır bu. Olmayı düşündüğün zaman, zaten gülban orada kendisi gül olur. Güllü yetiştiren, gül ve gülü alacak olan, üçü bir kişi. Tasavvufteki birlik

bu işte. Bu birlik sağlandığı zaman müt-

hiş bir şey çıkıyor ortaya. Ben sana ideal aşığı söyleyeyim mi, sevgilisine diyecek ki; "Sebil. Buyurun sebil." Çünkü korkusu yok adamın. Çünkü şundan emin, onun sevdiği gibi o kız kimse sevemez. Ona güvenmiyor, kendine güveniyor. Biricik olduğunu anlamak, bunu hissetmek mühim. "Leyla benim için biriciktir, onun yerini başka bir şeyle ikame edemem." Dolayısıyla, o biricik çekip gittiğinde, "Ulan Leyla gitti Fatma var," diyemiyor. Çünkü Leyla'nın boşluğu bakidir. Ama şimdi Leyla gitti mi sırf Fatma yok, katalogdan bakıyor adam. Ayşe mi, Zeynep mi, Züleyha mı? Postmodern sevgili sebildir biraz. Sözcüğün kötü anlamıyla.

Cengiz: Bu sistem içinde ihanet etmeden yaşamak mümkün değil. Postmodern çağ, ihanet çağıdır.

Ahmet: İnsanlar arasındaki bağlanma ve taahhüt biçimleri değişti. Adam sevgiliyle sevişirken, kameraya alıyor, artık mahrem bir şey kalmadı.

Cengiz: En derin aşklarda bile karşılıklı söz verme çabası nereden geliyor. "Beni sonsuza kadar sevecek-

sin değil mi?" Nereden geliyor bu vb. sorular. Yapılan akit her an bozulabilir kaygısından geliyor. En temiz, hesapsız aşkta bile bu var. Anksiyete Seperation. Ayrılma Kaygısı. Ayrılma yaklaşma, bütün yaşam böyle, med cezir. Daha bebeklikte başlıyor. Bebek, anne görme alanının dışına çıktığı zaman büyük bir kaygı duyar, onun yok olduğunu, artık gelmeyeceğini hisseder. Ağlaması, altına kaçırmayısa ondandır. Zamanla anneyi göremediği zamanlarda da onun var olduğunu anlamaya başlar. Böylece büyür. Kimisi kaç yaşına gelirse gelsin bu sendromu atamaz üstünden, biri gittiği zaman büyük bir kaygı duyar. İşte en

çok bunlar ihanetin acısını çeker, çünkü hazırdır, "Biri ihanet etse de acı çeksem," der.

Ahmet: İşte bizim çektiğimiz bütün çile bu. Ben sana bağımlıyım abi. Sen benim görme alanımdan çıktığın zaman bende başlıyor anksiyete seperation.

Ben güzel gül yetiştirmeye adadım kendimi, o gülü koklamam şart değil. Gerçek aşk bu.

SEYİT ALİ ARAL

■ Cumhuriyet Gazetesi Şişli'deki yeni yerine taşınmış. Hayırlı olsun. Lakin, soyları taaa Atatürk zamanına uzanan kedileri niye götürmemişler. Tekir kedi Bekir'in fena sitemleri var. Elçiye zeval olmaz. Ama kedi bedduası fenadır.

■ Fransızların çoğu, yabancılara ve Müslümanların ülkeden atılmasını istiyorlarmış. Dört Fransız vatandaşından biri ırkçı lider Le Pen'in sorunu çözeceğine eminmiş, olaylara karışan vatandaş olsun olmasın sınır dışı edilecekmiş köklerinin

geldiği ülkeye. Sağcı partilerden birçok milletvekili Müslüman gettolarına ordunun baskınlar yapmasını önermiş. Fransızlar çok nefret edermiş bu "pisliklerden". (deyim Fransızlara aittir).

■ Şemdinli, Şirnak, Van. Olanları biliyorsunuz. Göstericiler en son "Terörist devlet" diye bağırmış. Kendi mezarlarımızı kazıp, birbirimizi gömmeye pek meraklıymışız, Fransızlardan betermişiz

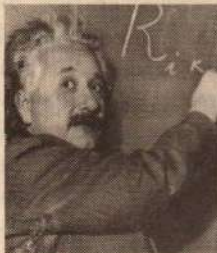

hatta aynı toprakların insanları olarak.

■ Diyanet İşleri Başkanlığı, şahıs, vakıf ve derneklere ait olan camii ve arazilerin kendilerine geçmesini istemiş. AB, yabancılara ait istimlak edilen ve el konulan taşınmaz, mal, mülk ve arazilerin geri iadesini bastırırken acayip bir resim çıkmış ortaya.

■ Yurdumuzda gasp, cinayet, çete, soygun gibi favori suçlarda kullanılan silahların çoğu Kuzey Irak'tan geliyormuş. Organize dağıtım şebekele-ri ve rotaları varmış.

■ Çin ordusu kuş gribi ile mücadele için hazırlanıyor. Hatırlatayım, yedekler hariç 2.5 milyonluk dünyanın en büyük ordu kuvveti söz konusuymuş. Olimpiyatlar nedeniyle ülke alarmdaymış. İşler kontrolden çıkarsa toplu ölümler 700 milyar dolarlık zarara yol açacakmış.

■ Yatağan'a termik santral az gelmiş, İngilizlerle ortak çinko arıtma ve dönüştürme

tesisi. kuracakmışız.

■ ABD'nin CIA yönetiminde Orta Avrupa'da gizli işkence hapishaneleri varmış. Yurdumuzda da taşeronluk yapıp yapılmadığını TBMM inceleyecekmiş. Bu hanelere mahkum taşıyan uçaklardan biri Oslo'ya inmiş. Norveç Dışişleri, ABD'den hemen bilgi istemiş. Guantanamo'ya uçuşlar İngiltere, Danimarka, İzlanda ve Batı ülkeler'den yapılmıyormuş. İşe Romanya ve başka ülkeler de karışmıyormuş.

kusturuyormuş. Yaşasın, hepimiz cennete gidecekmişiz bu gidişle.

■ Fantastik sualtı filmlerinin unutulmaz yönetmeni Haluk Cekan bir film çekmiş. Fransa'da birinci olmuş, el adamının ağzı açık kalmış. Helal olsunmuş.

■ Şanlıurfa'da son bir yılda 11 kız öğrencinin kaçtığı Sabancı Kız Yurdu'nda; öğretmen, psikolog, pedagog yerine bir hemşire ve iki imam görev yapıyormuş. Vali durumu bildirmiş, lakin...

■ Ardahan'ın Damal ilçesi %100 Alevi imiş. Devlet iki trilyon harcaıp camii bahçesine iki katlı lojman yaptırmış. İlçe halkı cemevi yaptırmak için dinidir dururmuş. AB'nin ilerleme raporunda, din ve ifade özgürlüğü diye sıkı azarlar yiyeceğe benzermişiz.

■ Ulema yaz, boşluk bırak, "Atatürk ölmedi yüreğimde yaşıyor" melodisi telefonuna gelsin.

■ Her köprü kendi trafiğini yaratır. (İstanbullu atasözü)

■ Yurdun her yerinde, rakının anavatanı sayılan Tekirdağ'da bile AKP'li yönetim ve kadrolar alkol satışı, eğlence vergileri ve ruhsat konusunda vatandaşa kan

■ BM, Guantanamo'da inceleme yapmak istemiş. D. Rumsfeld 'İlerleyen kardeşim' demiş.

❑ Bilgisayar oyunlarının toplam cirosu 25 milyar dolarmış.

❑ Rusya'da ırkçılık felaket düzeydeymiş. 50 bin dazlak binlerce neonazi örgütü varmış. Geçen sene 44, bu sene de 15 yabancı öldürülmüş. Kurbanların çoğu yabancı işçi ve öğrenciymiş.

❑ Timsahlar bir sene boyunca, güneş ısıısını depolayarak, hiçbir şey yemeden yaşayabiliyorlarmış. Ülkemizde ise güneş enerjisinden pek faydalanmıyormuşuz.

❑ ABD geçen sene Felluce'de fosfor bombası kullanmış, sivilleri yakmışlar Vietnam usulü. Bu ifadeler bir Amerikan askerininmiş.

❑ Ülkemizde her gün 17 milyon paket sigara satılıyor. Her gün dünyada 1.200 kişi sigaraya bağlı hastalıklardan mütevellit ölüyor.

❑ Irak İç İşleri Bakanlığı'nın içinde işkence dehlizleri varmış. Çoğu sünni 173 kişi can çekişirken ABD askerleri tarafından bulunmuş. Afganistan ve Irak çöllerinde de paralı askerlerin mümessili olduğu hapishaneler varmış. 83.000 yabancı buralarda konuk edilmiş. Büyük bir kısmı hala oradaymış. Hesap soranın ağzını yırtarlarmış.

❑ Dünyada sadece 3 milyon Kızıl derili kalmış.

❑ Huşeng Azeroğlu ne yapıyor acaba?

❑ Alternatif kedi isimleri: Dişi: Berin, Erkek: Nadir. 1

TARIK 2000 ZİYAD

17 Kasım Perşembe

Düğün ziyareti

Baş ağrısı ile uyandım. Kahvaltı etmeden evden çıktım. 07.50. Şemsi Paşa Camii'nin civarında dolaştım. Deniz kenarında. Rüzgarda. Otobüs duraklarının önündeki poğaçacıdan bir poğaçaya aldım. İşe gittim. Daha açılmamış. Kapı önünde bekledim. Yukardaki yazıyı okudum 3, 4 kere; "Fotokopi. Baskı-Bilgisayar Ozalit İşleri." Dükkanın sahibi Necati ağbi geldi. "Hayrola erkencisin" dedi. Gülümsemeye çalıştım. İçeri girdik. Fotokopi makinesini çalıştırdım. Dünden bırakılan kitapların fotokopisini çekmeye baş-

lamadan Necati abi çay yaptı. "Gel" diye çağırdı. "Ne oldu" dedi. Anlattım. Dün gece gördüğüm rüyayı. Beni dinlerken çayını içmeyi unuttuğunu, bardağı masaya bıraktığını fark ettim. Sustum. İçini çekti. "Bugün erken çık" dedi. "Üç gibi." Omuzuma dokundu. Teşekkür ettim. Makinenin başına geçtim. Dün uğrayan emekli bir öğretmenin getirdiği kitabın fotokopisini çekmeye başladım. "Hekimbaşı ve Talik Ustası Katipzade Mehmet Refi Efendi Hayatı ve Eserleri". Hat yazılı sayfaları büyüttüm. 140'la çektim. Diğerlerini normal 100'le. Bir ara Necati ağbi dışarı çıktı. Odasına girdim. Nişanlıma telefon ettim. İşleri yoğunmuş. Reklam ajansında çalışmak çok kötüymüş. Şikayetlerini dinledim. Sonra ona gördüğüm rüyayı anlattım. Sustu. "Yarın akşam bize gel" dedi. "Annemler Ankara'ya düğüne gidecekler ev boş olacak." "Olur" dedim. İşime döndüm.

İki elma 1 lira 25 kuruş

Dükkandan çıktım. Dişçi Bülent'e gittim. 16.00. Müşterisi yoktu. Hemen dert yandı. "Kız telefonu açmıyor" dedi. "Sabahtan beri. Bir de sen ara belki sana açar." Aradım. Çaldı çaldı cevap vermedi. Bülent

çok merak ettiğini söyledi. Ben sa-
londaki kaktüslere bakarken. "Ben" dedim "dün gece bir rüya gördüm." Anlattım. Sustu. Sonra "akşam uğra" dedi. "Yedi gibi beraber gidip bir bira içelim." Sonra ekledi "geçen sene de buna benzer bir rüya görmüş-tün" dedi. "Kaktüslerin çok güzel" dedim. Sustuk. Çıktım. O cepten yine kız arkadaşını ararken. Yürüdüm. Kıydan. Paşa Limanı'na doğru. Üşüdüm. Döndüm. Çarşıdaki büyük süpermarkete uğradım. İki iri elma aldım. "1 lira 25 kuruş" dedi kasiyer

kız. Yüzüme dikkatle baktı. Durakladı. Bir şey soracakmış gibi oldu. Vazgeçti. Paranın üstünü verdi. 50 ve 25 kuruş çıktım. Üsküdar Belediyesi'nin önündeki parka gittim. Kucağımda iki iri elma poşeti ile oturdum. Karanlıkta fısıkiyeye baktım. Uzun uzun. Kalktım. Yürüye yürüye Selamsız Yokuşu'nu çıktım.

Çatlak fayans

Eve geldim. Elmaları mutfak fayanslarının üstüne bıraktım. Çatlak olanını örttüm. Halam ve komşu şişman teyze salonda haberlere bakıyorlardı. 20.00. Geçerken şişman teyze "haberlere bakmıyor musun?" dedi. Halam köşedeki kaktüse baktı, dudaklarını sesizce kımlıdatıp. "Bazen bakıyorum" dedim. Gülümsemeye çalıştım. Biraz durdum. İçeri odama geçtim. Masanın üzerindeki defteri önüme çektim. Evdeki Eşyaların Tarihi - 6 yazan. Kitabımı yazmaya başladım. Oyuncak makineli tüfek: Mithat Amca. Durdum... Parmaklarımla hesapladım. Yazmaya devam ettim. 16 yıl önce Almanya'dan getirdi. Hediye. Işıklar saçıyor. Hakkı makineli sesi çıkarıyor. Her zaman gardiobun üzerindeki bir kutuda duruyor. Bozuk dürbünün yanında. Misafirlerin çocuklarına çıkarıyor halam. Bazen. 1

Solaklar yaratıcı olur, zeki olur, sanatçı olur... Solak olmayanlar bile bu genellemeleri bilir. Kimi solaklar bunlardan hoşlanır, kimileri önemsemez... Ama iş, solak sanatçılara gelince durum değişir. Pek çok kişi onların solak oldukları için sanatçı olduğunu düşünür; hele bu sanatçı çizerse... Başlarlar sormaya: "Aaa, nasıl çiziyorsunuz sol elle, ters gelmiyor mu?" hayvan olarak konuyu aydınlatmayı vazife edindik ve solak çizerlerden 'solak olma durumu'nu anlatmalarını istedik.

Solaksam günahım ne

Bülent Üstün

Solaklar aslında çizmeye yetenekli insanlar değil. Çizemeyen ve buna gıcık olup, inat edip çizmeye çalışmış insanlar.

✖ Solak olduğumu fark etmedim; fark ettirildim; 'sen solaksın' dediler öyle anladım. Solak olunca ilk zorluk şu; sırada ya da yemek yerken masada yanındakine kolun çarpıyor. Seni hemen kolunun çarpmayacağı bir yere alıyorklar, o zaman anlıyorsun solak olduğunu.

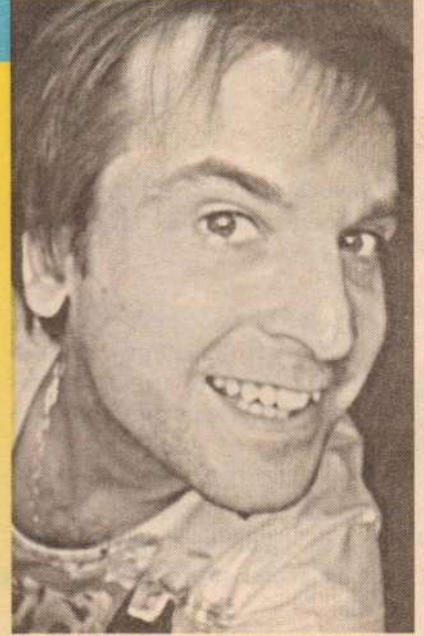
✖ Benim için toplu aile yemekleri çok zordu. Hep kolumu içeri çekerek yemek zorunda kalıyordum. Şimdi kurtuldum, tek başıma yiyorum.

✖ Annem babam dindar insanlar. Solaklık İslam dininde sakat bir durum. Şeytana ait bir şey. O yüzden sol hep kınanıyor ve değiştirilmeye çalışılıyor. Bana 'o elini kullanma' gibi uyarılar gelmedi ama öğüt verenler oldu. Solaklıkla ilgili klasik söylemler var, mesela sol elle yiyince yemeğini şeytana yedirmek gibi... Eğer birisi seni solaklıktan zorla vazgeçirmeye çalışırsa keke-me olabiliyorsun. Mese-

la dayım solak, babası onu döverek solaklıktan vazgeçirmeye çalışmış ki böyle vakalar çok var. Bu insanlar hep kekeme, takıntılı insanlar oluyor. Solaklık hep ayrıcalık gibi gözüktü bana. Zaten bütün solaklarda çaktırmadan solaklığıyla övünme durumu var.

✖ 'Solaklar zekidir' sözündeki zeka kavramı, bana göre kayıtsız şartsız bir zeka değil. Bence zeka da bir zorlanmadır. Duruma uyum çabasıyla ilgili bir şey zeka. Kendini uydurmaya çalıştığın durum ne kadar zor bir durumsa o kadar çalışkanlık gösterirsin, zekanı çalıştırmak zorunda kalırsın. Solak da sol elini kendine uydurana kadar g.tü düştüğü için 'Aa ne kadar zeki bu solaklar' denebiliyor. Solak adam kalemi ilk eline aldığı anda, bu işi zorlanarak yaptığını fark ediyor; yapamıyor. Yapamadığın şeyin de üstüne gidiyorsun. Küçükken neyi yapamıyorsan, ondan kompleks duyarsın ve orada zorlanırsın. Zorlandığın konuda da kas yaparsın. O yüzden çizerlik aslında bir şekilde olmayan, yapamadığın bir şeyi inatla yapmaya çalışmaktan doğan bir kuvvet hali. Solaklar aslında çizmeye yetenekli insanlar değil. Çizemeyen ve buna gıcık olup, inat edip çizmeye çalışmış insanlar. Mesela bir çocuğa devamlı gerizekalı derlerse büyüünce bilimadamı oluyor ya da çelimsiz bir adam futbolcu oluyor.

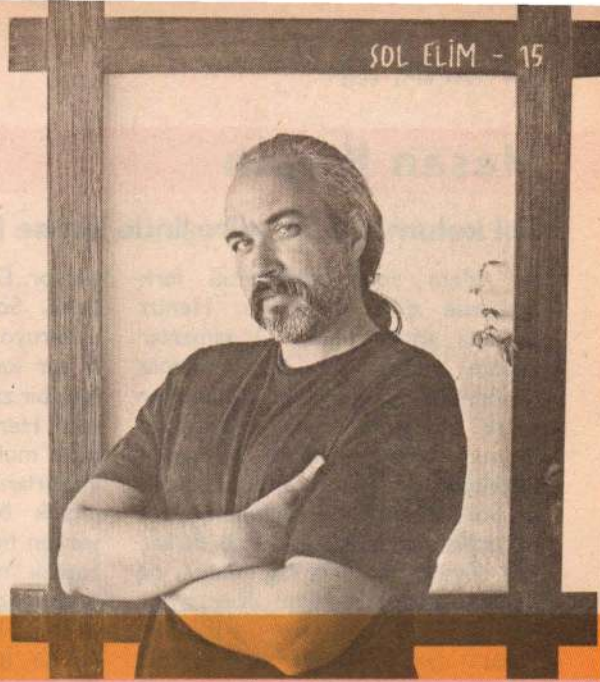
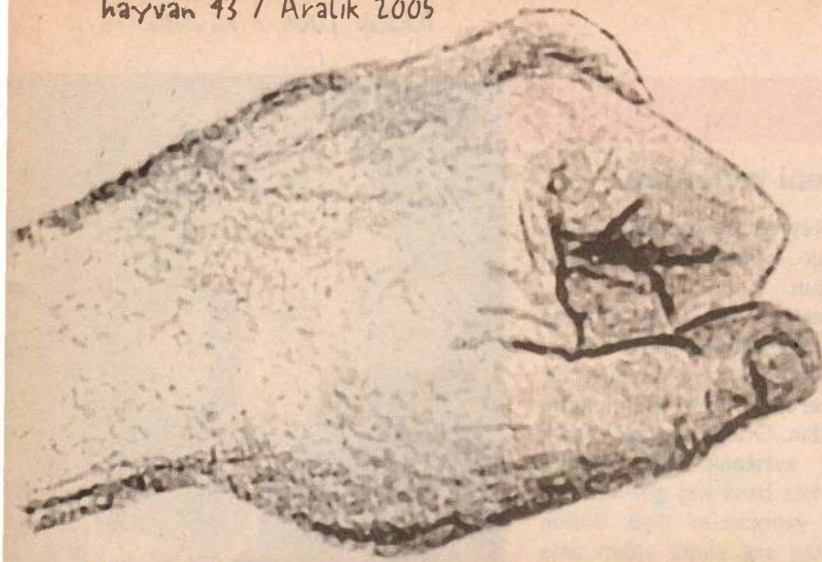
✖ Dünyadaki solakların yetenekli ve zeki olmasının sebebi bence şu olabilir; insanların kılıç ve kalınla meydan savaşı yaptıkları dönemde, solaklar kılıcı sol elle tutup, kalkanı sağ ellerine takıyorlarmış. Solaklar bir zamanlar sağlamlarla eşit sayıldıkları ama savaşırken kalpleri açık-

ta olduğu için sağlamlardan daha fazla solak ölüyormuş. O savaşlar sonucunda çok az solak kalmış ama kalan solaklar da kalbi açıkta olmasına karşın ölmeyen, hayatta kalan, yani yetenekli olan, iyi savaşanlarmış. Onun için solakların yetenekli oluşu, savaşta kalbine darbe almadan çıkmış yetenekli savaşçıların soyundan gelmeleri olabilir. Bana en mantıklı gelen açıklama bu.

✖ Benim solak malzemelerim var. Solak gönyesi, solak makası... Aslında Türkiye'de yoktu ama bir yerde açılmış, oradan aldırıttım. Aslında makas, gönye falan önemli şeyler değil ama trafik çok önemli. Ben araba kullanmıyorum. Ancak İngiltere'de araba kullanabilirim. Çünkü sağlamda ne olup bittiğini hiç anlayamıyorum. Araba benim için bisiklet gibi, ben varım bir de arkaya doğru uzuyor. Sağ tarafımı algılamam imkansız. Birkaç deneme oldu, yanımdaki arkadaşları uçuruyordum.

✖ Dünyadaki tek solak hayvan kutup ayılarıdır. Sağlak kutup ayısı yok.

Bahadır Baruter

Solaklık hep ayrıcalık gibi hoşuma gitti.

✘ Beni hiçkimse solaklıktan sağlaklığa geçmem için zorlamadı. Ailem, 'Solaklık baskı altında değiştirilemez' dedi. Bir tek yerde solaklığın zorluğunu yaşadım. Bir kolejde giriş sınavına girmiştim, orada ilk defa tek kişilik sıralara rastladım. Bu sıralar sağlaklar için tasarlanmıştı ve bana ters geldi, çok zorlandım. İlk defa orada solaklığıma sinir oldum. Ama solaklık hep ayrıcalık gibi hoşuma gitti.

✘ Solaklar ne yazdıklarını görmek için kalemi kollarını kağıdın üzerinden kıvrarak tutarlar. Öyle yapmasan da görürsün ama zorlanırsın. Sağdan sola doğru yazdığımız için ne yazdığımızı

zı görmemiz çok zor. O yüzden kolumuzu kağıdın üzerinden kıvrırız. Arap solakları eminim böyle olmu-yorlardır. Onların sağlakları böyle oluyordur herhalde. Bir de eğer çizirken kolunu kağıdın üzerinden kıvrılmazsan mürekkebi yayıyorsun. Daha çizdiğin yer kurumadan senin elin üzerinden geçiyor. O yüzden kolunun duruş şeklini değiştiriyorsun.

✘ Solaklar yeteneklidir derlerdi, şimdi de zekidir diyorlar. Bence hiç öyle bir şey yok. Niye öyle olsun ki?

✘ Solaklığın hiç avantajını görmedim. Nasıl bir avantajı olabilir ki?

✘ Sol elle çizirken birisi seyredince 'O sol elle bunu nasıl çiziyorsun?' di-

yorlar. Bu salakça bir soru. Çok onore ediyor insanı. Bir de kağıdın üzerinden, cambaz gibi tutuyorsun ya kalemi iyice ilginç oluyor. Bizim de hoşumuza gidiyor bu farklılık...

✘ Solak adam sadece sağ elle kullanılması gereken aletlere karşı da alışkanlık elde ediyor. Mesela deklanşöre solla basamıyorsun. Makas belki öyle bir şey. Ben makası sağ elle tutarım. Çok ağır solaklar var; ben öyle değilim. Kamerayı bile sağ elle tutuyorum, solla tutmuyorum. Ağır bir solak değilim demek ki.

✘ Solak görünce seviniyorum tabii. O yüzde on beşlik azınlık dilime girmenin sıcaklığı... Hemşehri gibi...

Erdil Yaşaroğlu

Solaklar erken ölür diyorlar ama...

✘ Solak olduğumu tabii ben fark etmedim. Ben ne anlayayım solak mıyım solak mıyım neyim ben... Annem babam fark etti 'Aa bu çocuk solak' dediler. Onlar aralarında konuşurken öğrenmiştim ben.

✘ Kimse beni solaklıktan vazgeçirmek için uğraşmadı. Hiçbir derdim olmadı solaklıkla. Ne olacak, 'Bizim çocuk on sene erken ölsün, kurtuluruz' falan dediler.

✘ İnsanlar çok şaşıyor ama niye şaşıyor anlamıyorum. Çok özel birisi gibi hissettiriyorlar. Pek bir şey de fark ettiği de yok aslında. Bir tek ping pong oynarken kendimi özel hissediyorum. Çünkü ters oynuyorum ya... İyi de oynuyorum. Sürekli yenerim o

yüzden. Herkese ters gelir, topu karıştıramaz.

✘ Solakların daha zeki ya da yetenekli olup olmadığını söyleyemem, bu benim konum değil. Ama bizim dergide bir sürü solak var. Bakılması gereken bir şey var bence.

✘ Çizerken ya eldiven kullanmak zorundayım ya da elimin altına kağıt koyuyorum. Çünkü yazdığın-çizdiğin tarafın üzerinden ilerlediğin için leke bırakma, bozma ihtimalin çok yüksek. O yüzden ya elini kağıdın üzerinden büküp çalışıyorsun ya da başka türlü bir yöntem buluyorsun.

✘ Solaklar on yıl erken ölür diyorlar ama bu konuda hiçbir fikrim yok. Solağız diye 10 sene, bir de erkeğiz

diye 10 sene erken öleceğimizi söylüyorlar, kadınlardan 20 sene önce ölmek hiç eğlenceli değil tabii. Öyle demesinler.

Hasan Kaçan

Sol kolumla bilek güreşinde kimse beni yenemez.

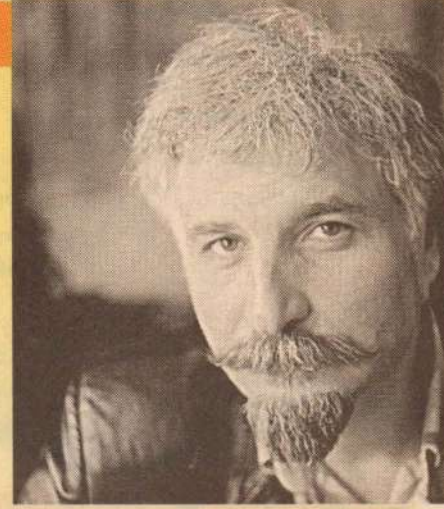
✘ Ailem solak olduğumu fark ettiğinde çok küçüktüm. Henüz ilkokula gitmiyordum. O zamanlar babam İstanbul'da, biz annemle Kayseri'de kalıyorduk. Annemler solak olduğumu fark ettiklerinde 'Bunun kolunu babası gelmeden düzeltelim, yoksa babası kızar' dediler. Sol kolumu bezle bağlayıp boynuma astılar. Bu birkaç ay sürdü. Birkaç kez düştüm. Bu defa sağ kolumu da kullanamamaya başladım. Kolsuz bir adam olarak dolaşmaya başladım. Bunun üzerine vazgeçtiler. Okula başladıktan sonra yazıyı da sola yazmaya, çizgiyi de sola çizmeye başladım. Sanki sağ taraf yok benim için. İnsan solak olunca her şeyi öyle algılıyor. Mesela ben bütün kitapları, dergileri tersinden okurdum. O zamanlar Texas Tom Miks okurduk, onları bile hep tersinden açar okurdum. Öyle açmak daha kolay geliyor.

✘ Yazarken de çizirken de hep kağıtları dik tutmak zorundayım. Yazı da, çizgi de hep yukarıdan aşağı doğru

gidiyor..Dikey olarak yapmak zorundasın. Solak olunca her şeyi ona uyduruyorsun.

✘ Bir keresinde çok saygı duyulan yaşlı bir zatın sofrasında yemek yiyordum. Herkesin çok saygı duyduğu bir zat-ı muhterem; bizim memleketin ihtiyarlarından. Onunla yemek yemek büyük bir ayrıcalık. Ben yemek yerken herkes bana kaş göz etmeye başladı 'ne yapıyorsun' diye. Bunun üzerine çatalı sağ elime aldım ama üstüme başıma döküyorum tabii. Bunun üzerine o zat-ı muhterem 'Benim kızım da solak. Bu kasti olarak yapılan bir şey değil. Vücut öyle yapıyor. Oğlum nasıl rahat ediyorsan öyle ye' dedi bana.

✘ Sol kolum çok gelişmiştir. Mesela çok uzağa taş atarım. Sol kolumla bilek güreşinde kimse beni yenemez. Ayrıca sol kolumla çizdiğim için çizimlerim daha komik olabilir. Solla çok fazla desen çizemiyorum belki ama solla çizdiğim için çizimlerimi basitleştiriyorum. Patates burunlu

adamlar falan çiziyorum... Sağla çizen çizerler bana göre çok daha rahat çiziyorlar. Ben çizdikten sonra iki gün sırt ağrısı çekiyorum. Bir de son birkaç senedir çizirken elim titriyor. Sağ elimle sol kolumu tutuyorum.

✘ Solak bir insanı gördüğümde suç ortağımı görmüş gibi hissediyorum. Solaklar toplumda ikinci sınıf gibi görülüyor. Bu nedenle solak birini gördüğümde sanki yanlış bir şey yapmışım da suç ortağımı görmüşüm gibi hissediyorum.

Fatih Kaçan

Solak birini gördüğüm zaman hemen kanım kaynıyor.

✘ İlkokula gitmeden önce en çok sol elimi, sol ayağımı kullandığımı fark ettim. Ailemden de ilkokul öğretmenimden de bir zorlama görmedim. Büyük birader de solak. Solaklığım ile ilgili hiç zorluk çekmedim. Ama birkaç kere çok öküzce hareketler oldu bana karşı. Sahlep içecektim bir gün, sahlep satan adam, sahlebi sol elle alınca elime vurdu. "Bırak! Sol elle içilmez!" dedi. Ben de s.ktir git dedim. Sol elle taharetleniliyormuş falan filan... Onun öyle dini bir açıklaması var. Hiç öyle bir şey olabilir mi, Allah sağ eli de vermiş sol eli de...

✘ Sağ elle bir şeyler yapmayı da denedim, yapabiliyorum. Ama yavaş yavaş yapabiliyorum. Sol elim kadar hakim değilim.

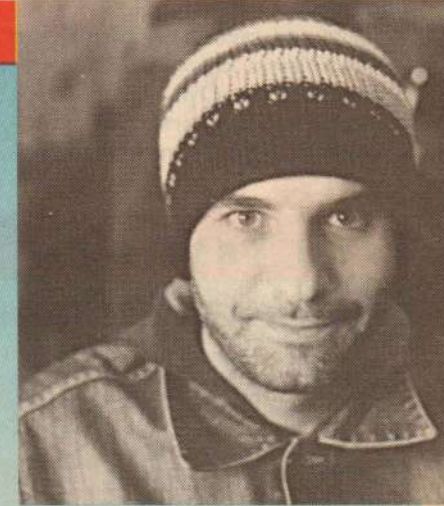
✘ Bir yerde yemek yerken masanın sol köşesini seçmek gerekiyor. Çünkü yanındaki sağlaksa sürekli çarpışıyor sunuz. Zaten buna da zamanla alışıyorsunuz. Bütün millet yerini seçerken sen bir saniye evvel yerine oturuyorsun. Çatal bıçak kullanırken kolay-

lık olduğunu söylerler ama olmuyor. Mesela görgü kurallarına göre bıçak sağda çatal soldadır ama ben, sol elim daha hakim olduğum için bıçağı sol elle kullanabiliyorum.

✘ Solaklık karikatürlerini de etkiliyor. Genelde çizirken konuşturduğum adamlar hep soldan bakar. Sağdan bakan adam çizdiğim de olur ama sağdan bakan adam değil de soldan bakan adam çizmem daha iyi olur.

✘ Solak birini gördüğüm zaman hemen kanım kaynıyor. Günlük yaşamda solak birini gördüğümde, hemen fark ediyorum. Sinemada da sol tarafa oturmak istiyorum. Yürürken de hep solumdan yürürüm. Dikkat ettim dünyaya sanki sol taraftan bakıyormuşum gibi. Sol tarafla ilgili bir şey gelişmiş herhalde zihnimde. Hep sol tarafa kayıyorum.

✘ Solaklar için üretilen aletlerden almadım ama solaklar için yapılan bir cezve varsa almak istiyorum. Ya da kendim yapabilirim Zihni Sinir proce-

si gibi... Türk kahvesi içmeyi çok seviyorum. Cezvelerin sapları sağlaklara göre yapılmış. Solaklar için cezve yok. Ya solaklar için bir cezve yapılmasını ya da üstünde bir mekanizması olan, sapını döndürüp istediğin tarafa çevirebileceğin bir cezve istiyorum.

✘ Solakların sanata daha yatkın olup olmadığını bilmiyorum. Öyle bir şey söylüyorlar. Azınlık diye söylüyorlardır ama yaa... Acaba bunlara kanıp sağlakken solak olmaya çalışan hanzolar var mıdır?

Cihan Demirci

Öğretmenim benim solaklıktan vazgeçirmeye çalıştı.

✱ Hatırladığım kadarıyla sınıftaki tek solaktım. Sanki uzaylıymışım gibi bakıyorlardı bana. Çok iyi bir öğretmenim vardı. Kadıncağız beş yıl boyunca beni solaklığımdan vazgeçirmek için insanüstü çaba gösterdi, sanki suçmuş, anormal bir durummuş gibi. Ben de ürkmüştüm. Öğretmenim 'Oğlum yapma, sağ elinle yaz' der, kalem sağ elime verirdi. Sağ elle kalem tutamazdım bile. Bir de iyice gıcık kaptığım için elim titriyormuş numarası yapıp kalem düşürürdüm. İlkokuldan mezun olurken aileme 'Bu çocuğun bir tek solaklığını halledemedik yoksa çok iyi bir çocuk.' demişti. Öğretmen de cahil sonuçta.

✱ Ortaokul ve lise yıllarında hep azınlık gibi hissediyordum kendimi. Azınlıkları çok severim. Çoğunluğun içinde olmak istemem hiçbir zaman. Nasıl Ermeni, Rum, Musevi komşularımız azınlıksa ben de solak olarak onlardan biri gibi görürüm kendimi. Çünkü solağa bakışımızla bir Rum'a, Ermeni'ye bakışımız arasında çok fark yok. Bizde ol-
dum olası azınlığa karşı bir düşmanlık

vardır. Bir şey azsa kötüdür nedense. Ben de tam tersini düşünürüm, neredede çokluk orada b.kluk. Azınlık olma duygusu benim için avantaj olmuştur. Zaten mizahçılar da toplumun içinde bir azınlık. Mizahçı adam deli bir adam. Ama o deliliği kontrollü bir deliliktir. Kendini kontrol etmesini bilen ama kafası farklı çalışan bir adamdır. Solaklığın da böyle bir yanını gördüm. Belki 10 kişiden biri solaktır. Bu bana tuhaf bir keyif vermiş olabilir. Çoğunluğun yanlış yaptığını gördüğüm için, çoğunluktan hep kaçtım. Bugün Türkiye'de güdülen bir sürü var, bir de kenarda köşede tek tek direnen insanlar var. Sanki solaklar da biraz öyle gibi.

✱ Bir yaşlı Ermeni kadın sokakta aniden bir Ermeni tanıdığını gördüğünde ne hisse derse ben de aynı şeyi hissediyorum. Solak mağazaları açıldı son yıllarda. Bu, dışlanmışlık duygusunu biraz yaşatır bence. Ticari bir şey bu. Belki de kurnaz, ticari kafası olan bir solakların işi. Dünyada da var. Galiba ilk İngiltere'de açılmış. Bir arkadaşım

söylemişti yıllar önce, 'Orada solaklar için yapılmış özel aletler var, ne güzel' diye. Ne olacak? Yani lavaboda elini yıkarken kimisi sabunu sağdan alır, kimisi soldan. Ya da makasla bir şey keserken sağla tutan farklı tutar, sola tutan farklı. Bunların bir önemi yok. Solak pratik bir şey geliştiriyor zaten. Kısa süre içinde uyum sağlıyorsun. Ben herhangi bir aracı kullanırken hiçbir güçlük çekmedim. Solaklık sanki fiziksel bir sakatlık gibi düşünülmüş. ✱ Solakların daha zeki olduğu gibi düşüncelere hiç inanmam. Palavra gelir bana.

Esin Özbek

Maalesef Bush da solak.

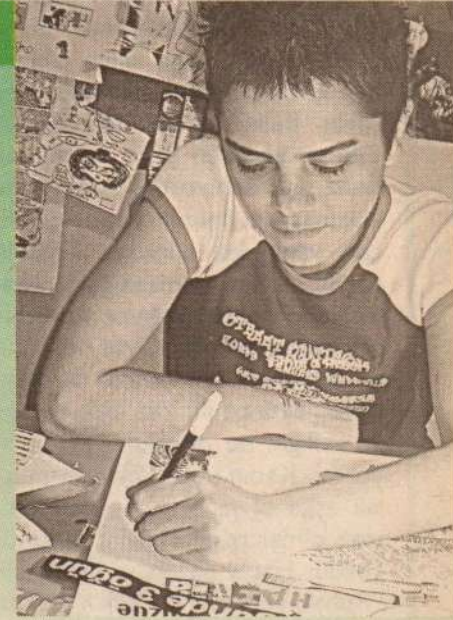
✱ Solak olduğumu ilkokula başlama-
dan önce öğrendim (annemle babam söyledi). Ailemin sol elimi kullanıyor olmamla ilgili herhangi bir baskısı olmadı. Fekat, ilkokul birinci sınıfta bize ev ödevi olarak verilen harf egzersizlerini sağdan sola doğru, doğru bir şekilde yazdıktan sonra, alt satıra geçtiğimde soldan geriye doğru devam edip başa gelmeme güldüklerini hatırlıyorum. O gün bugündür de sol elimle hem sağdan-sola hem de soldan-sağa aynı hızla yazabiliyorum.

✱ Solak olmamın pek bir zorluğu yok. Ama mesela; dikdörtgen yemek masalarının ya kısa kenarlarına ya da sol köşelerine oturmaya çalışıyorum. Bu durumda kalabalık yuvarlak masalar kabusum oluyor tabii. Birisiyle yürürken de o kişiyi soluma alma gibi bir huyum var.

✱ Solak insanların yaratıcı yönlerinin kuvvetli olduğu biliniyor. Einstein, Jimmy Hendrix, Leonardo Da Vinci'nin solak olmasına sevinirken, Bush ailesindeki birçok Bush'un da solak

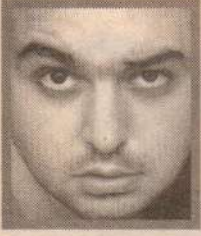
olması sinirimi bozuyor. Böyle olunca, kıımız kalktığı oranda iniyor elbette. Uzun lafın kısıası, solağım diye böbürlenmiyorum.

✱ Çocukluğumda edindiğim tersten yazma alışkanlığım büyüdüğümde tersten okumalara, bu ters okumaların anlamlı olup olmadığı, sayısal değerlerinin ne olduğuyla ilgili eğlenceli bir oyuna dönüştü. Yazıp-çizip, düşünürken bu oyunun benim yaratıcılığımın dinamiklerinden biri olduğunu fark ettim. Örneğin: 'Solak'ın tersi olan 'Kalos'u internette aradığınızda karşınıza Chevrolet'in 'Kalos' ismini verdiği şahane araba modelleri olduğunu, bir de; sporun Antik Çağ'da temel amacının fiziksel ve ruhi güzelliğin uyumlu birleşimine sahip insanı yaratmak olduğunu, bu da yetmiyormuş gibi bu ideal insan isminin 'Kalos' olduğunu öğreniyorsunuz. Aa! len çok acayipmiş deyip bilgisayarın karşısında otururken bir sigara yakıyor olmam, 'Kalos'la benim gibi bir solak kişinin arasındaki bağı hemencecik kopartı-

yor tabii ki de.

✱ Yeryüzündeki ve evrendeki her şeyin matematiksel bir karşılığı olduğu gibi, bu karşılıkların parantezleri vardır. Parantezler beraberinde bilgiyi ve merakı, ardından da düş kurmayı ve bunu gerçek yapmayı getirir. 'Kalos' bu büyük uyumun, küçük parantezlerinden sadece bir tanecigidir. **A**

Yoklama Vardiyaları

.....

HAKAN GÜNDAY

Bilmemek ve tanımamak, bekaret değil, korkaklıktır.

Bekar etin bekareti

“Üç adam öldürmüş bir kadını sevebilir ancak üç adam sevmişse onu öldürebilirim.”

İşte her şey böyle başladı. Bu cümleyle. Aşıktı. Hem de çok. Bir lunaparkı andıran zihninde renge renk düşünceler, direksiyonsuz arabalar gibi çarpışıyordu. Her çarpışmada yüz bin hücre ölüyordu. Kadını düşünüyordu. Daha önce öpmüş, daha önce okşanmış kadını. Üstüne gelmişti. Her şeyin. Belki de tam zamanında. Olması gereken yere düşmüştü. Buna aşk deniyordu. Ama bunu anlamasının imkanı yoktu çünkü canı yanıp kül olmuştu. Kadının geçmişini her anımsadığında gözlerinden dolular yağıyor ve hiçbir şey boşalmıyordu. Oysa ne kadın bir fahişe, ne de kendisi bir hayvandı. Sadece ilk kez aşık oluyor ve saflığın ne olduğunu karıştırıyordu. Kadın ve erkeklerin mutlak aşka erişene kadar dokunulmaz olmaları gerektiğini düşünüyordu. Hatta bazen şöyle derdi: “Ruhsal ve bedensel bekaretin bu denli kabusu bahçesinde beslediğini bilseydim, hiçbir kadına dokunmaz ve saf bir kadının peşine düşerdim. Bir makine hayal ediyorum. Penisten alınan bir dokuyla kaç vajina, kaç anüs ve kaç yumruğa girip çıktığını tespit edecek bir makine. Aşık olduğum ki-

şinin benden önce herhangi birini sevdiğini ya da herhangi biriyle seviştiğini insan doğasına aykırılığı nedeniyle kabul edemiyorum. Çünkü ilk sevgi ve ilk sevişmeyle başlayan bir ilişkinin mükemmel olma ihtimali varken, tersi daima hatalı kalacaktır. Geçmişin hazmının mümkün olmadığı tek alan, aşık olunan kişinin duygusal ve bedensel tecrübesidir. Yirmi kişiyi öldürür ve hazmedebilirim. Sevgilimin yirmi kişiyi öldürdüğünü hazmedebilirim ama tek bir kişiyi bile sevmiş olmasını, tek bir kişinin bile ona dokunmuş olmasını asla unutamam. Unutmadığım gibi, gün içinde defalarca hatırlarım. En cılız ihtilafta aklıma gelir. Bu gerçeği yüzüm vurur ve mahvolurum. Oysa saflık ne kadar yakın ve mümkün. Ya saflık ya da hiç. Benimkisi tutuculuk değil, mucize beklentisi. Mucize yoksa tanrı da yok. Saflık yoksa aşk da yok.”

Deliriyordu. Delirtiyordu. Delirdi. Delirtti. Aşık olduğu kadını göbek deliğinden bıçakladı. Pişman değildi. En azından öyle söylüyordu. “İlk damlayı değil ama son kan damlasını ben dök-

tüm. Artık hiçbir şeyin önemi kalmadı. Cezaevi, beton bir mezar, mezarsa topraktan bir cezaevi. Belki bedenlerimiz değil ama ruhlarımız evlendi. Gözümü her kapattığımda mutluyuz. Ve bu, günde on saat eder. Bu da bana yeter.”

Bu bir aşk hikayesidir. Onlarca adamla sevişmiş bir kadınla, onlarca kadınla sevişmiş bir adamın aşkı. Birbirlerini tanıyamadan ölmüş iki bakire ruhun düşü.

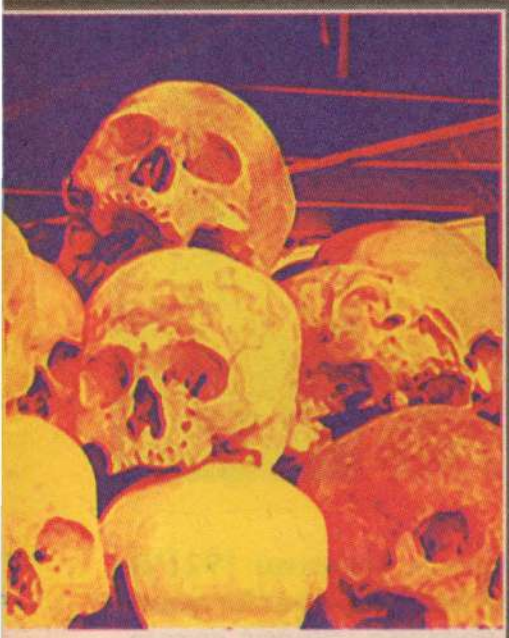
Oysa gerçek farklıdır.

Birbirlerine ilk kez dokunduklarında varlığından bile haberdar olmadıkları bir heyecanı hissetmişler ve yaşadıkları bütün ilişkilerin kendilerini mükemmelliğe hazırladığını unutmuşlardır. Ruh ve beden, her ilişkide biçim

kazanmış, bilenmiştir. Kadınla adam bir kılıç ve bir kına dönüşecek kadar ahenk sahibi olmuşlardır. Ancak tecrübelerin hazmı, bekaretin ne anlama geldiğini bilmekten geçtiği için aşk hikayeleri iflas etmiştir.

İnsan bakire değil ancak kirli doğar. Bekaret, olunan değil, ancak ulaşılan bir halin adıdır. Temel değil, çatıdır. Cehalet hayat

**Bakir
ölmek için
aşık ve sadık
gözlere
sahip olmak
gerekir.**

kolaylaştırır. Bilmemek ve tanımamak, bekaret değil, korkaklıktır. Hayatı kolay cahilin, korkaklığına bekaret adını vermesi, bekar ve et kelimelelerini birbirlerine yakıştırmasından kaynaklanır. Oysa et hatalıdır. Mükemmel olma ihtimalini taşıyamayacak kadar zayıf bir kaidedir. Ruhsa, bugüne kadar madenlerden çıkarılmış her şeyden daha serttir. Ve bekarete kavuşması yıllar alır. Yataklarda, sokaklarda dövüle dövüle biçim alan sıcak bir çelik gibi insan ateşi ve insan suyuyla keskinleşir. Bekaret, ruhun mükemmelliğine verilen addır. Bu adı taşımak için, kişinin önce hayatı sırtında taşımış olması gerekir. Dolayısıyla bekaret, doğumunda insana sunulmuş bir nefis sınavı sorusu değil, sorusu olmayan bir yanıtıdır. Ancak doğan bebeklerin peşinden birer kullanım kılavuzu da çıkmadığı için bekareti zarlarda arayanların sayısı daha fazladır. Oysa zara güvenilmez. Kumardır. Bekar et hayranlığı, kumarbaza cina-yet işlettirir. Bekar et ve bekaret arasındaki fark, aşk kaddardır. Bakir ölmek için aşık ve sadık gözlere sahip olmak gerekir. Hepsini bu. ■

Zaman; hepimizin çocuğuydu o,
ocağa düşmüş bir bebek.

Buruk

NİLÜFER AÇIKALIN

Yerimiz belirsiz, zamanımız gençlik, bitmeyecek gecenin içinde toplanmış, yarının olması ya da olmamasını umurumuza getirmeden bekliyorduk.

Zaman; hepimizin çocuğuydu o, ocağa düşmüş bir bebek.

Giderek artan fakirlikten, kerhaneleşmekte olan âlemden, boktan düzenden, televizyonun halk üzerindeki etkisinden, sanattan ve sanatçıdan, ne haddimize demeden, sonra şöhretten, ahlaktan bahsediyor içini milyon dolarların doldurduğu hayal baloncuklarının havada uçurken kahkahadan patlayarak bize götüyle gülmesine aldırmadan dalıyorduk muhabbetlere.

Bizi takip eden nesle oranla epeyce içki ve sigara tüketerek kötü örnek olmayı sürdürürken en azından onların pırıl pırıl olmalarına şükrediyorduk. Şükür ki hâlâ onlara adanacak ruhlar var. Bize de var, yavaş yavaş göçüyor olsalar da...

Bazen cümlelerin peşinden gidebilmek için yalvarıp yakarıyor, bazen bir cümle duyabilmek için üç vakitler bekliyorduk.

Şehrin karmaşasının, trafik keşmekeşinin, ne varsa hepsinin mesela en basitinden tekstilin, teknolojiyi bir kenara bırak, darphanelerin mantığını kavrayamamışken, değer verilen ve değer verilmeyen arasındaki nitelik farkını anlayamamışken, bir yandan "ben mi böyle olmasın istedim!" repliği kafamda taklalar atarak dönerken bir yerlerden muamma biri ağzıma taktığı cümle yoluyla bir emir fısıldıyordu;

"Koru kendini".

Havaların etkisi büyük tabi peki şu gaipten gelen sese ne demeli.

Düşündürdükleri, kâğıda yazı, akıla yol, fikre yön vererek kendince döngüsünde yol alıyor.

"Yalan dünya her şey bomboş" diye yanık yanık inliyor barın dışına, dökük sokağa fışkıran kevaşe ses ve dönmenin tekinin kendisi gibi bir başka kadınadamlı gırtlığını yara yara yaptığı kavgaya karışıyor.

"Senin sevgin böyle mi ha, senin sevgin böyle mi?"

Bir başka gerçek adam sandıkları adamı birbirlerine kaptırmış olmanın öfkesi ana fikri çevreleyen diğer küfürlere karışık bir isyan. İçlerine dolmuş sevgisizliği kusuyorlar. Polis arabası sinsi bir sürüngen gibi geçiyor sokağın içinden. Voltaşı düşen kavganın gücü onun sokağın sonuna varmasını beklemeden yine yükseliyor.

"Yalan dünya" ile "senin sevgin bu mu" haykırıları kol kola verip aşağılara doğru gidiyorlar gecedden.

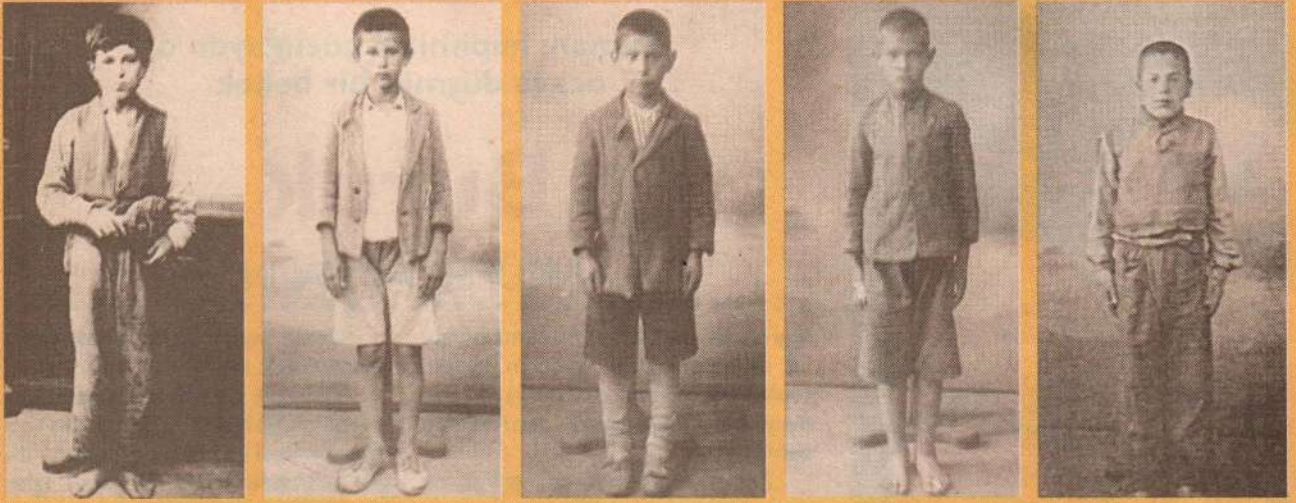
"Hadi beyler dağılalım."

Tek gerçekmiş gibi görünen ama ayık olduğundan adım gibi emin olduğum o birisi, iki de bir gürüyor en olmadık zamanlarda. Allahı şaşmış hayatlarımıza, keyfi bozuk akşamımıza, kimsenin fazladan bir şey eklemeye niyeti yok sarsıntından, hüzünden başka, sadece serseri bir feryat belki kimseye bulaşmayacak, zararsız balgamlı bir nara, o kadar. Neşe yok. Gam, keder falan sözcükler hikaye, en dibinde takılıyorz yine çirkefin. Çamurla yıkanıyoruz. Rüzgâr yağmura dönmedi, bir yandan lodos esiyor, kış gelmek bilmiyor, gelmezse gelmesin. Yitirdik aşkı istemeden. Sevgi desen gani gani var ama neşesi hiç yok, keyfi hiç gıcır değil, efkarı buruk. Halimiz bu, günü böyle doldurduk.

"Senin sevgin böyle mi ha?" diye bağırarak dönmeye hayranlıkla doldum, "hadi dağılalım arkadaşlar" diye uyarı atışları yapan sesin sahibinin ellerini sıkılamak geçti içimden. "Yalan dünya her şey bomboş!" şarkısını sesimin en gürleyen yerinden söyleyebilseydim biraz olsun iyileşebilirdim ama söyleyemedim.

Daha fazla cesaret gerektiğinden söz ettik ve daha cesur olmaya karar verdik, sonra sığınaklarımıza dağıldık. Sabaha koşuyordu saatler.

Sindirerek öğretiyordu hayat kendini bize ama, biz onu anlamaya yeni başlıyorduk. ■

12 Eylül darbecilerinin 1980'de kapattıkları Çocuk Esirgeme Kurumu 1921'de kurulmuştu ama ne acı ki 1940'lı yıllara kadar kendinden beklenen performansı sergileyemedi. Bunun nedeni, Malatya çocuk yuvasında yaşanan işkence rezaletinin nedeniyle aynıydı; yoksulluk ve cehalet. Bu iki neden "merhametsiz", "şefkatsiz", "vicdansız" bir toplum yarattı. Asıl sorunun bu olduğunu bilen kimi "avan-garde"lar ise bu karanlıkta çırpınıp durdular. 1933'te şahsi gayretiyle çocuk sığınma evi açan Kâzım Zafir de bunlardan biri...

Bizi de yuvana al baba

ÜMİT BAYAZOĞLU

Galata'nın namılı sabikalılarından Altındış Kemal, Arnavut'un Ali Rıza ve Hasan Marmara, kar kıyamet bir sabah, "Çocukları Kurtarma Yurdu"nun kapısı çalıp, el pençe divan, yurdun bânisi Kâzım Zafir'in karşısına dikildiler; "Bizi de yuvana al baba" diye yalvardılar. Olacak iş değil, bu yurttan ancak 12-16 yaş grubundan sahipsiz çocuklar barındırılıyordu. Red cevabını alınca "çakallar" boyun kırdılar. Ama ertesi günü "köprü altından" (bugünkü karşılığı viyadük altı olabilir) topladıkları bir alay haytayla yeniden geldiler. Bu defa Kâzım Zafir'in gözleri define bulmuş gibi parlamıştı; Bunlar tam aradığı çocuklardı. Annesiz, babasız, evsizdiler, sevilip okşan-

maya, beslenmeye muhtaçtı. Çoğu yaralıydı. Bacak çarpık, saçlar bitli ve hepsi sigara tiryakisi.

Robert Koleji öğretmenlerinden pedagog Kâzım Zafir Çocukları Kurtarma Yurdu'nu 1933'te yedi çocukla açmıştı. 1938'e ge-

lindiğinde mevcudu 250'ye ulaştı. Birtakım ayak oyunları yüzünden yurt kapandığında bu çocuklardan 120'si kurtarılmıştı. Çocuk sorunları üzerine çalışmalarıyla tanınan Kâzım Zafir, Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay'ın refe-

ransıyla devrin İstanbul Valisi Muhittin Üstündağ'dan gerekli izni alarak bu öncü yurdu kurduğu yıllarda, başta "mübadele" kurbanları olmak üzere, yığınla kayıp çocuk sokaklarda, cami avlulula-

**Annesiz,
babasız,
evsizdiler,
sevilip
okşanmaya,
beslenmeye
muhtaçtı.**

rında, fırınlarda veya hamam küllhanlarında yatıp kalkıyordu. Bu yüzden Galata'da Saint Pierre Kilisesi karşısındaki bir binada kurduğu yurda çocuk bulmakta hiç güçlük çekmedi.

Çocuklar, Hapishaneler Başhekimî İbrahim Zati Bey'in 1932 tarihli raporunda ilkelerini tayin ettiği kurallara göre yurda alınıyor, besleniyor, eğitiliyordu. Verem, belsoğukluğu, frengi, kel ya da uyuz ya da bitli değilse ve yaşı da tutuyorsa bu çocuk artık Kâzım Zafir'in evladı oluyordu. Bu yurttan kesinlikle dayak, hakaret yoktu. Bu çocuklar için belki en ağır ceza, sabah ve akşam günde iki defa yıkanmak mecburiyetiydi. Kahve peykelerinde, yangın kovuklarında gecelemeyle alışmış "bedbahtlar" için yumuşak yatakta uyumak da bir işkenceydi. Yurda ilk gelenler, gece yarısı uyku tutmayınca kar-yoladan inip yerde uyuyorlardı.

Yemek masalarına beyaz örtü serdirmesi yüzünden yurt idarecileri onu, "Muşamba bunların nesine yetmez, Galatasaray'daki talebeler bile muşamba üzerinde yemek yiyorlar" diye çok eleştirdiler. Ama aldırmadı. Yemeklerine de çok dikkat ediyordu. Bol bol ve her şey. "İsraf oluyor" diyenlere cevap olarak, "Azdırmayacağımı bilsem havyar da yedireceğim" karşılığını veriyordu.

Çocukları Kurtarma Yurdu'nda hiçbir suçun cezası yoktu, ama tek bir şartla; "Her şeyi itiraf

edeceksin!" Yurttan kaçmanın, kumar oynamanın hatta esrar içmenin bile cezası yoktu. Bu güvenle çocuklar yedikleri her naneyi mürebbiyelerine anlatıyorlardı. Mesela yolda giderken bir kadının çantasını tokatlayan çocuk, akşam olup da yurda geldiğinde görevliye, o gün nasıl "eğlendiğini" anlatırken hiçbir teferruatı atlamazdı. Mürebbiye bu sırada "itirafçıyı" tamamen lakayt, hayret, hiddet ya da takdir etmeden son derece sakin bir tavırla dinlemeye ve "Bir daha yapma" dahi demeden yatakhaneye göndermeye tembihliydi. Ancak bu itiraflar çocuğun dosyasına yazılıyor, doğruluğu araştırılıp, verdiği zararlar taz-

min edildikten sonra, suçun nedenleri bulunmaya çalışılıyordu. O kadar. Bu yurdun zebani gibi kapıcısı, bekçisi nöbetçisi filan da yoktu. Çocuklar diledikleri saatte girip çıkarlardı.

Ancak "idareciler" Kâzım Zafir'in yöntemlerinden hiç hoşlanmıyorlardı. Akşamları saat altıdan sonra sokağa çıkma yasağı konması, 17 yaşını dolduranların derhal yurttan çıkarılması, seyredecekleri filmlerin bile önceden belirlenmesi gibi kısıtlamalar içeren "talimatname"yi ona kabul ettirmek için boş yere uğraşılar.

Yurda yeni gelen her çocuğun önce fotoğrafı çekilirdi. Yıkanıp paklandıktan sonra ilk haftasını mürebbiyelerin nezaretinde revirde geçiren

Bu yurdun zebani gibi kapıcısı yoktu. Çocuklar diledikleri saatte girip çıkarlardı.

çocuk, takip eden haftalarda ilgi alanına göre bir meslek kursuna başlatılırdı. Bunun için terzilik, kunduracılık, marangozluk atölyeleri tesis edilmişti. Mesleği çocuklara, işyerini atölyeye taşımış gerçek ustalar öğretiyordu. Kira vermiyorlar, buna karşılık yurt çocuklarını çırak olarak çalıştırıyor ama normal çırak maaşının yarısını ödüyorlardı. Çocuklar kazandıklarını yurt müdürüne verirler, buradan haftalık olarak çekerlerdi.

Bugün 50-60 yaşlarını süren (91 itibarıyla) bu şanslı çocuklar, yaz geldi mi **Heybeliada'daki "yazlığa"** taşıyorlardı. Çadır kamp, adanın en güzel plajı olan **Çamlıman**'ındaydı. Sabah altıda kalk borusu tabii! Kısa bir jimnastikten sonra hurra denize. Sonra "ti" çekilip bayrak açılır, kısa bir nasihat, kahvaltı, muntaka temizliğinden sonra da öğle yemeğine kadar serbest bırakılırlardı. Çocuklara göre kamp hayatının en sevimsiz yanı bir buçuk saatlik mecburi **"öğle uykusu"** ydu ki, düpedüz kanlarına dokunuyordu. Halbuki onlar bu sürede kuş avlamak, köpek taşlamak isterlerdi. Ancak kamp yönetimi programından asla şaşmazdı.

Öğle uykuları, marş talimleri ve zorunlu banyolar hariç, çocuklar yuvalarında bile bulamayacakları bir konforda sevgiyle şımartılıyorlardı.

Kâzım Zafir, çocuklara anti-otoriter bir anlayışla yaklaşırken, yurt çalışanlarına karşı tam tersine demirden bir disiplin uyguluyordu. Koyduğu kurallara göre, bir mürebbiye 9 saat aralıksız çocuklarla birlikte olur, bir an olsun onları yalnız bırakamazdı. İşini erteleyemez, devredemez, tartışamaz ve asla terk edemezdi. Aksi davrananlar üç ihtardan sonra kendini sokakta bulurdu.

Bugün bile örneği olmayan bu yöntemlerle birçok çocuk meslek sahibi oldu. Rüşdü, hasır örme iskemle imalathanesinde haftalığı 40 liradan iş bulmuştu. İçlerinde kunduracılar, sinema makinistleri, marangozlar, mürettepler hatta dükkan sahibi olanlar çıktı. En

**Kâzım Zafir,
çocuklara
anti-otoriter
bir anlayışla
yaklaşırken, yurt
çalışanlarına
demirden bir
disiplin
uyguluyordu.**

kurnazları Yusuf, ithalatçı oldu. Seyfi ile Fethi şoför. Ahmet'in İş Bankası'nda 25 lira hesabı vardı. Recep yurda gelmeden yankesici, şimdi posta müvezzii. Nihat Adalar iskelesinde buzlu bademden iki kat elbise yaptı. Sertip Karaköy iskelesinde tombalacı, olsun hiç yoktan iyidir.

Kâzım Zafir kendi yöntemleriyle yurdu beş yıl idare edebildi. Başarısı, haklı şöhreti kimi memurları rahatsız ediyordu. Ne satın almada dolap, ne kayıтта haraç. Bunlar da yetmiyormuş gibi şu Kazım Bey haytaları tepelerine çıkarılmıştı. O burasını İstanbul Belediyesi'nden büyük destek alarak gerçekleştirmişti. Mesela Galata'daki bina belediyenindi. Tenis kortu, basketbol, voleybol sahaları olan bahçe de belediyeye aitti. Günün birinde Zafir'e belediyeden bir yazı geldi; "Gayrı-sosyal çocuklar, İstanbul'un mutena semtlerinden Beyoğlu sakinlerinin

mahdumlarına kötü misal teşkil etmektedir. İşbu sebepten, yurdun avanesiyle birlikte şehir dışına çıkarılması mecburiyeti hasıl olmuştur. Gereğinin yapılmasını rica." Kâzım Zafir isyan etti; "Bunlar dejenere değildir. Şehir hayatı içinde kalmaları eğitimin bir parçasıdır ve zarurettir" dese de dinletemedi. Bunun üzerine istifa ederek evlatlarıyla vedalaştı. Sonra bu yurdu Darülaceze'ye bağladılar. Tutmadı, ayırdılar, yine tutmadı. Nihayet önce Kağıthane'ye, oradan da Beykoz'a naklettiler ki, orada da dağılıp kayboldu.

1933'ten 38'e kadar faaliyet gösteren yurt, Kazım Zafir'in elinden sökülerek alındığında 80 çocuk barındırıyordu. Beş yıllık bu süre içinde buradan 250 çocuk geçti. Bunlardan 120'si topluma kazandırıldı. On tanesi asla "adam olmaz" teşhisiyle ihraç edildi. Üçü akıl hastanesine, biri Dumlupınar Trahom Yatılı Okulu'na (!) gönderildi. 25 çocuk ise ailesine kazandırıldı. 21 personel çalıştıran yurdun yıllık bütçesi 30 bin lirayla dönüyordu. Bu para aidatlardan, bağışlardan, kermeslerden, hayırsever sanatçıların sergi ve konserlerinden sağlanıyordu.

O yıllar devletin Çocuk Esirgeme Kurumu henüz emekleme döneminde olduğundan kimsesiz çocukları korumak tamamen sivil inisiyatifin vicdanına kalmıştı. Zafir'in şahsi gayretleriyle kurduğu yurt ancak bir avuç çocuğu kucaklayabiliyordu. Bu öncü kapatılınca İstanbul'un bütün kışkırları eskiden (ve bugün de olduğu gibi) tamamen sahipsiz kaldılar.

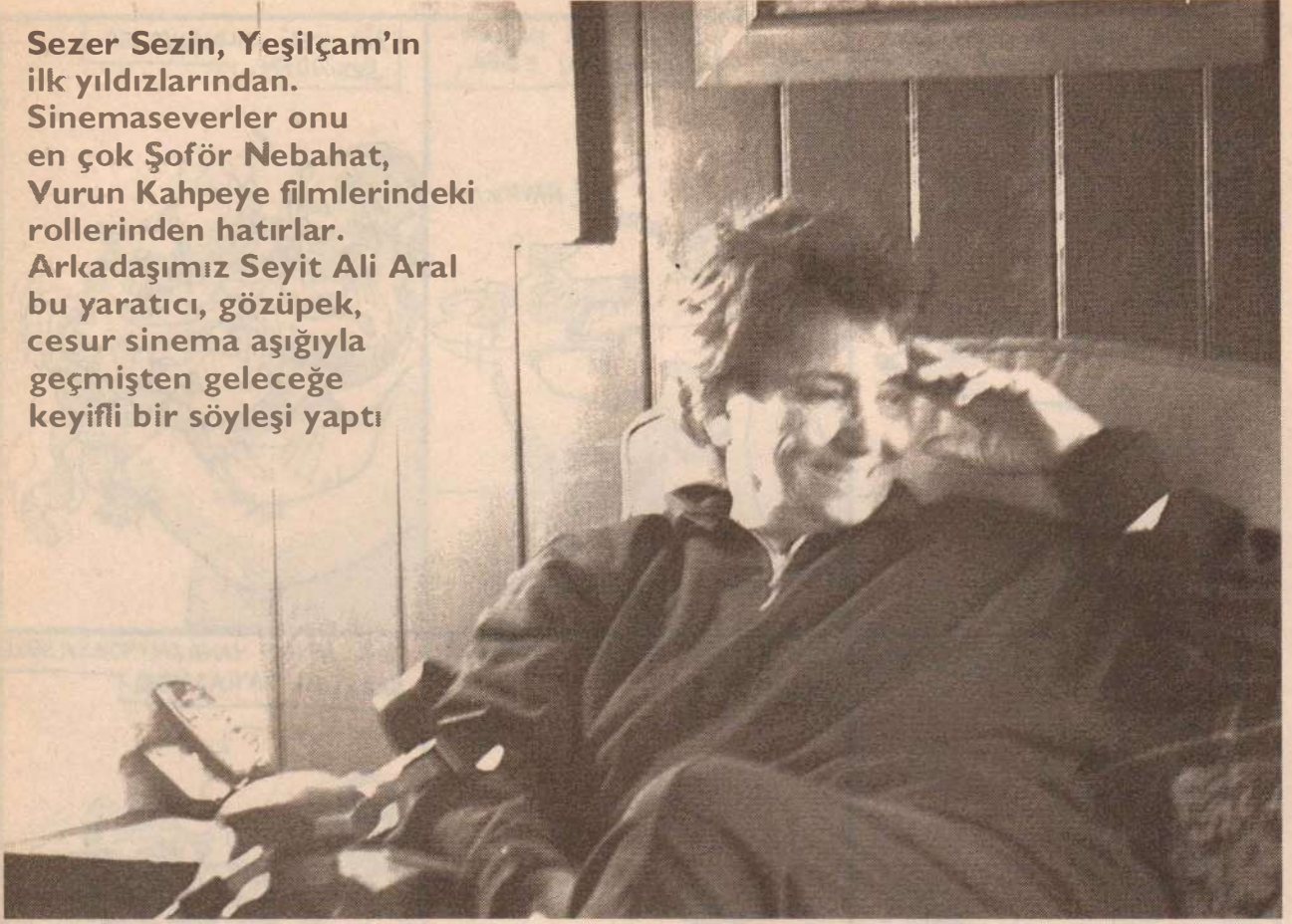
Vaktiyle henüz yurt faaliyetetken, İstanbul'un Güzel Oğlanlar Ansiklopedisi müellifi Reşat Ekrem Koçu, Kâzım Zafir'i tebrike gelmişti. Bu tarihi ziyaret sırasında çocuklar bahçede tek sıra dizilip, koca Koçu'ya alkışlarla tezahürat yapmışlar ve onu şanına yakışır bir şekilde uğurlamışlardı:

"Bombalaki bombalaki bom bom bom / Zombalaki zombalaki zom zom zom." **[1]**

Not: Kâzım Zafir portresi "Uzun, İnce Yolcular" adlı kitabımdan alındı.

Sezer Sezin, Yeşilçam'ın ilk yıldızlarından. Sinemaseverler onu en çok Şoför Nebahat, Vurun Kahpeye filmlerindeki rollerinden hatırlar. Arkadaşımız Seyit Ali Aral bu yaratıcı, gözüpek, cesur sinema aşığıyla geçmişten geleceğe keyifli bir söyleşi yaptı

'Kral Arkadaş' Sezer Sezin

Nasıl Başladı

Bir kitap yazıyorum; gayet açık, uzun ve detaylı. Payesiz, yalansız ve dolansız anlatıyorum. Annem, çok önemli bir noktada duruyor burada. Gerçek bir sinema delisi, tam bir beyaz perde düşkününü bir insandı. Her gece sinemaya giderdi, ben de peşinden. Tabii beni her gece sinemaya götürmezdi, arada sırada mümkündü. O zamanlar Sütlüce'de oturuyoruz, ben Eyüp Sultan'da doğmuşum. Annem babam ben küçükken ayrılmışlar. Babam kasap, annem de Şişli'de oturuyor. Sonraları Beyoğlu'na geçtik. Bir hafta sonu anneme geldim zaman, birlikte sinemaya gittik, benim yaşım beş civarı. Çok küçüktüm ve sinemayı o zaman gördüm. Gördüğüm ilk filmim Marco Polo. Gary Cooper'ın oynadığı. O anda sinemanın büyüüne kapıldım, aşık oldum. Marco

Polo'nun sakin sulara küçük bir kayıkla gidişi vardır, hâlâ aklımda.

Aklım fikrim sinema oldu; başka hiçbir şey düşünmüyordum. Sonra ilk okuduğum kitap, Alfred Müller ve Fredrick Schüller.

İki Çalgıcının Hikayesi.

Bu kitap beni okuma-

ya aşık etti, şanslı

bir insandım. Eli-

me bunlar geçti

ilk. Okumadan

ne yiyebiliyor, ne

yatabiliyor, ne de

uyuyabiliyordum.

Geceleri ışık kapa-

tıldığı zaman, pen-

cereden sarkarak var-

sa ay veya sokak lambası

ışığında çok kitap okuyup bitir-

dim. Hâlâ iki aşkım ve iki dostum;

okumak ve sinema.

Ama sinemaya ihanet ettim,

Türkiye'de hayli ünlü insan vardı.

Benim içinse tek ve en önemli şey iyi oyuncu olabilmektir. Star dedikleri şey bendim; tektim. O zirvede tek başına iken 36 yaşında ikinci kızım dünyaya geldi ve o bebek bana yeni doğmuş yüzünü

gösterince sinemayı terk

ettim. Mecburiyet mi,

kader mi nedir bile-

medim, bunun

mazereti olmaz.

Sonuçta bu bir

ihanetti. Tiyatro-

yu da 1975'te bı-

raktım, Beşiktaş

Kültür Merkezi'nin

olduğu yerde Sezer

Sezin Tiyatrosu vardı.

Sonra işler değişti. Arka-

daş, dost kaprisleri, tutulmayan sözler, 'bunlarla mı uğraşacağım' dedim. Tabii, önemli bir etken de televizyon denilen şeyin karşımıza bir duvar gibi çıkmasıydı.

Gary Cooper'ın oynadığı Marco Polo'yu beyaz perdede gördüğümde sinemaya aşık oldum ben.

Başa dönecek olursak, annem beni 11 yaşında Eminönü Halkevi'ne vermişti. Kral Oidipus sahneleniyor, ben kralın kızıyım; Sadri Alışık, Bülent Koral, mızraklı nöbetçiler, benden de büyükler... Sahnede babamın eteğine yapışıp ağlamam gerekiyor, az sonra götürecekler. Ne kral babamı ne de kaftanını bırakmıyorum. Bir avaz ağlıyorum, öylesine kapılmışım ki duramadım, tutup çekiyor ama koparamıyorlar, sanki hakiki babamdı. Sonra alkışlar. Derken, Nusret Sefa Önal orayı çalıştırıyor, annemi çağırırdı, "Çok kabiliyetli bir çocuk bu!". Annem beni piyesten aldı. Nusret bey onunla konuştuysa da, sürekli okuldan kaçıp sinemaya gittiğim için annem okumayacağımdan korktu. Nusret bey "Bir şey olmaz okur, yapar" dediyse de annem haklı çıktı. Okumadım.

Okumadım, ne yaptım

Öğleden sonra hiç okula gitmedim, okul tam gündü. Üçüncü sınıfta sıra arkadaşım, kardeşim gibi olan Ömer'le birlikte, ki ailemde tanır ve severlerdi Ömer'i, okulu kıradık. Ben dayı olduğum için "Sen git çantaları al bakayım" deyip gönderirdim onu, ağlamaklı itiraz etse de kabul ederdi. Biliyorum hocaya yakalanırsam kulağımı çekecek, bağırıp çağırarak, ben kaldıramazdım öyle şeyleri. Sonra, kardeş kardeş el ele tutuşup sinemaya giderdik. Akşam evde anne yalanım hazırdı hep; "Anne, bir spor hocası geldi, bizi bir yordu bir yordu bilemezsin". Yutar mıydı, yoksa yutar gibi mi gözü kürdü bilemedim hiç.

Annem sonraları bir gazete ilanı okuyor "genç elemanlar aranıyor" diye. Balkanların en büyük ve en görkemli revüsü Türkiye'de 'Atilla Revüsü'. Avrupa'dan balerinerler, sopranolar, tenorlar, orkestra elemanları, yüz kişilik dans gurubu. Ben o zamanlarda da bale çalışıyor, kusursuz step dans da yapıyordum. Boylu poslu, alımlı çalımli genç kızım; orada başladım. Maksim Sahnesi'nin tiyatro haline getirilip genişlediği zamanlardı. Fakat

çok dayanamadı ve kapandı. Oraya, zamanın 65 bin lirasını koyan demir tüccarı battı. Tabii batır, yıl 1944, İstanbul o zaman bir milyon kişi bile değil belki.

Necip Erses beni izlemiş ve çekeceği Köroğlu filmi için kırk kere geldi gitti, razı etmeye çalıştı. Nebile Peker, Gülistan Güzey, Mümtaz Yener, üç kadın başrolde oynayacağız. İş para konuşmaya geldi; ben 600 lira istedim, Necip bey 'Nasıl olur herkes 300 alıyor' dedi. Ama hem rol oynayıp hem de dans edecektim. Mecburen kabul etti.

Seyirci

O zamanların insanları çok ayrı bir kalitedeydi. Bilhassa Beyoğlu bir başka idi, insanlar oraya çıkma-

**İkinci kızım
yeni doğmuş
yüzünü
gösterince
sinemayı terk
ettim.**

dan bir hafta öncesinden hazırlanmaya başlardı. Elbiseler alınır, varsa ütülenir, ayakkabılar, çoraplar, hepsi gıcır gıcır. İlla yeni elbiselerini- zin olması da gerekmezdi. Eski ama itinalı, tertemiz, samimi. İnsanlar

o zamanlarda birbirlerini de severlerdi. Her şeyin böylesine ırzına geçilmemişti. Sonra İstanbul'un taşı toprağı altın. Nah altın, o insanlar buralara geldiler, mahvoldu o insanlar da burada. Anadolu'nun her köşesine Beyoğlu'nu yapabilselerdi, okulu, hastanesi, sineması, her şeyi ile. Ama niye bir toprak ağası 1000 kişi, bir başkası 500 çalıştırıyor bir dilim ekmeğe? Baştakiler de o ağalardan o oyları toplayacak, halbuki kucaklasaydılar Anadolu'yu; İstanbul o taçta bir zümrüt gibi olacaktı. Turneler-

de gidip gördüm, adam üç gün yürüyor, kendi köyünün benzerine, otuz hanelisine geliyor o kadar.

Borç harç Film Çekerdik

Bir film Beyoğlu'nda iki ya da üç gün oynardı. Sonra da Anadolu'ya giderdi. Bir hafta oynarsa, film parasını çıkartırdı. Film çekeceğiz Kani Kıpçak, Faruk Kenç hevesle ve tutkuyla film çeken rejisörler var ama para yok. Hürrem Erman'la birlikteyiz. 'Borç bul' dedim. Eş, dost, akraba, teyze... Parayı denkleştirirdi. Ben o sıralar Gülthide Rock'un Güzel Johanna'sını okuyorum. Çalıştık, senaryo yarattık, tiplermeleri oturttuk filmin adı oldu Damga. Fakat Arap sineması Türk sinemasına soluk aldırıyor. Ben zaten sinema delisi her filmi seyrediyorum, Arap filmleri piyasaya bir oturuyor uzun süre de oynuyor. Tam bir istila.. 56'da Kahire'ye gittim, Arap sinemasının kal-

Adam kazanmaya, işlerinde pırıltı olan insanlara çok dikkat etmeniz gerekir.

bi. Oradaki setleri, teknolojiyi, ekip ve elemanların zengin olanaklarını görmüş-tüm. Tiplerler ve konular aynı. Türk sinemacılığı nasıl kalkınacak diye düşünmüş-tüm. Ben de senaryonun tekniğini ona göre yerleştirdim. Piyasaya çıktı ve tam dört hafta oynadı; insanlar çıldırmıştı adeta. Arkasından Lütfi Akad ile Vurun Kahpeye filmi piyasaya çıktıktan sonra, işte o zaman yer yerinden oynadı.

Adam Kazanmak

Bir yerde bazen işler tıkanıyor. O zamanlar da adam kazanmaya, işlerinde pırıltı görebildiğiniz insanlara çok dikkat etmeniz gerekir. Lütfi

Akad bizim muhasebecimizdi o zamanlar. Fakat çok iyi arkadaşız. Konuşmalarımız hep sinema, tiyatro, ışık, senaryo... Hep bunlar üzerine. Benim okulu bırakıp kendimi geliştirme safham öyle devam etti. Lütfi, çok zor ve kapalı bir insandır; kendisini dışarı vurmaz. Hürrem ile beraberiz, ben Lütfi'nin müthiş bir rejisör olacağını söylüyorum, Hürrem, 'yapamaz' derdi. Teklif ettik, geri çevirdi.

Baskı ısrar kıyamet, yakasına yapıştım, en sonunda pes etti. Ben Lütfi'ye kadar Türk edebiyatını çok tanımadım, tam bir Batı edebiyatı hayranıydım. Lütfi bulduğu her şeyi bana getiriyordu; yazı, senaryo, hikaye. Sonra Halide Edip'in 'Vurun Kahpeye' romanı. Okudum, çok ayrıcalıklı bir histi, o filmi de çektik Lütfi ile birlikte.

Sokakta Turgut diye bir arkadaşımla geziyoruz. Galatasaray Lisesi'nin önünde Turgut, Memduh Ün

adında bir arkadaşı ile karşılaştı. Tanıştık, ben o zamanlar o kadar meşhur da değilim. Turgut'a "Kim bu adam" dedim. Elektrik şirketinde sayaç teknikeri, bir de aynı şirketin futbol takımında oynuyormuş. Adam çok yakışıklı. Biz de Damga filmi için jön arıyoruz. "Teklif etsene" dedim, "syapamaz" dedi. Adresini alıp sabah karanlığı damladım evine, camını çaldım, açtı. Hemen kapattı kapıyı, donla çıkmış adamcağız ne bilsin, anlattım durumu. Giyindi geldi. Büroda görüştük, Lütfi, Hürrem falan. Evet çok kötü idi, oynayamadı ama çok iyi bir rejisör oldu.

Sonra ben 'Hiçkırık' filmini çekip aynı zamanda oynayacaktım. Asistan olarak Atıf Yılmaz'ı seçtim, senaryoyu birlikte hazırladık. O zamanlar bir üniversite öğrencisi idi, aynı zamanda çok da iyi bir dostumdu. Hüseyin Peyda, o zamanlar bir yayınevi vardı onu da sinemanın içine çektik, güzel filmler yaptı. Bu insanlarla yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmedi hiçbir zaman.

Oynamak

İnsanın doğasında olan bir şeydir, kafanıza tuğla düşünce oluvermez. Eklenen bir şey değildir, olmaz, olmuyor da zaten. Çok sanatçı, çok oyuncu var. Konservatuvarlarda hatta Devlet Tiyatroları'nda eee! Oyuncu değil başka bir şey, konsantre olmak diye bir şey var. Durur, gözlerini kaparsın, şakaklarına masaj yaparsın, kapıya kafasını dayayıp gözlerini kaparsın, kendini toparlarsın falan. Ben bunu anlayamadım hiç. Şu anda "Hadi Sezer" dendiği anda ben artık yokum. O şalter kapanıyor ve hemen Dolores, Fatma, öğretmen, şoför, anne kimse hangisi ise o oluyorum. Sahnede, perde açılana kadar gerçekten heyecanlıydım ama açıldıktan sonra...

Geride Kalanlar

Zaman geçti çoğu sevdiğim dostumu kaybettim, aynı sahneyi aynı zamanı ve şahitliği emeklerini kaybetmiş gibi oluyorsun. Gülistan Güzey ikizim gibiydi, Ayhan Işık kendine inanılmaz güvenen ve

disiplinli bir sinema aşığı idi, bana isim takmıştı 'Kral Arkadaşım' diye. Doğru düzgün ata binmesini öğrenmek için Maslak'taki Atlı Spor Kulübü'ne giderdik. Belgin Doruk, inanılmaz bir insandı. Çoğu gitti, bir sürü insan, dost... Çok örseleyici oluyor, yalnızsın ve git-tikçe yalnız kalıyorsun. Sevdiklerin gidince uçan kuşlar gibi gidiyor ve bir daha geri gelmiyor. Sevdiklerimi kaybetme acısı veya korkusu yüzünden, bu dünyaya gelmemiş olmayı istediğim zamanlar bile oluyor. Gençken aklına bile gelmez, başında kavak yelleri. Bir yoldasın ve yol uzun. Artık varacağım yeri, o köyü zaman zaman görebiliyorum. Işıkları uzaktan uzağa gözükmeye başladı. Varacağım yeri biliyorum artık.

Şimdi

Sinemayla artık fazla alâkadar oluyorum dersem yalan olur, ama gerçekten çok güzel filmler ve harika oyuncular var. En son 'Duvara Karşı' adlı filmi izledim ve o kızın (Sibel Kekilli) oyununu çok beğendim. Ama nedense bizde, sanatçı sanatçıyı tenkit ediyor. Biri birileri için atıp tutuyorlar, birbirleri hakkında demedik laf bırakmıyorlar. Halbuki herkes aynı yerden ekmek yiyor, bu lafları bırakın halk konuşsun ya da o eserin sahibi konuşsun. Biri, birini ezdiğini zannediyor. Halbuki kendisi eziliyor farkında değil. Birçok sanatçı var, şan, şöhret ve belli stilleri var, ama şımarıklığın ve kalitesizliğin dozu artıyor git-tikçe. Halk öyle bir ders verir ki gidici olduğunuzu bile anlamazsınız. Çok sağlam durmak gerekiyor. Şarkıcılar, mankenler oyuncu olamazmış. Böyle bir kanun mu var? Kişi oyuncu ise, yüreği ile oynuyorsa, şapkanı çıkarıp saygı duyacaksın. Ayhan Işık'ın bana söylediği bir lafı vardı: "Sana dost olarak, arkadaş olarak büyük bir saygım var ancak bir özelliğine ayrı bir hayranlığım var." Nedir demiştin? "Sen Sezer'i, 'Sezer Sezin'e yedirmedin hiçbir vakit. Ama ben Ayhan'ı 'Ayhan Işık'a' yedirdim." **H**

AZZA-MAN!

ŞİMDİYE KADAR OLANLAR: AZZA-MAN, BEYNİNDE YANKILANAN SESLERİN HANGİSİNİN ÖNCE, HANGİSİNİN SONRA BAŞLADIĞINI SAPTAYAN BİR YÖN-TEM KEŞFETMİŞTİR.

NHRD

**Baskın Hoca derslerine
"Ermeni sorunuyla" devam ediyor.
Bu ay vize, gelecek ay final.**

Soru - Cevap
BASKIN ORAN

Soru:

**Türkiye kamuoyunun Ermeni sorunundaki
tarihsel ve psikolojik tıkanışı hangi tabulardan
kaynaklanıyor?**

Cevap:

Önce tanım verelim: Konumuz bağlamında tabu, konuşmak gerektiği halde "hain" ilan edilme korkusuyla konuşmadığınız konudur. Bugün Ermeni meselesi artık geniş ve açık bir biçimde tartışılmaktadır; yani resmî ideolojinin dışında görüş bildirenler hain olarak itham edilse bile bu konu artık tabu olmaktan çıkmıştır. Her türlü engelleme çabasına rağmen 24-25 Eylül 2005'te Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen konferans bu tabuya son darbeyi vurmuştur.

Sadece resmî ideolojinin Ermeni sorunu konusundaki tarihsel zikzaklarına bakmak bile gerçeği anlamamızı sağlayabilir. Önce "Ermeni sorunu da neymiş, biz böyle bir şey duymadık" denildi. Bunun bir anlam taşımadığı görülünce, "Ermeni katliamı diye bir şey olmamıştır" diye devam edildi. Uluslararası tepkinin daha da artması

üzerine bu sefer tehcir yapıldığı ve bir miktar telefata olduğu kabul edildi fakat bunun sorumluluğu karşı tarafa yüklendi: "Ermeniler savaş içinde isyan ettiler ve orduyu arkadan vurdular, onun üzerine cephe bölgelerinden uzağa göç ettirildiler; bu sırada salgın hastalıklardan ölenler oldu" denildi. Fakat tehcirin Trakya'yı bile kapsadığı gerçeği karşısında bu da kimseyi tatmin etmeyince "İsyen ettiler, mukatele (karşılıklı öldürme) oldu"ya kadar geldik.

Son olarak Prof. Dr. Türkkaya Ataöv'ün 31 Ekim 2005 tarihi Hürriyet gazetesinde çıkan "200.000 Ermeni, Müttefik ordularıyla birlikte Türklere karşı savışı" biçimindeki demeci, Osmanlı Ermenilerinin vatanlarına ihanet ettiklerini ima ederek bu son savunma biçimini tamamlıyor ve onu

tehcirin boşuna yapılmadığı üzerine inşa etmeye devam ediyor. Oysa, Osmanlı'dan kaçıp Rus ordularında görev yapan Ermenilerin sayısı Ermeni kaynaklarına göre 1.000-5.000, Türk ordu kaynaklarına göre 6.000-15.000 (*Michael Mann, The Dark Side of Democracy, explaining ethnic cleansing, Cambridge University Press, 2005, s.135*)

Çarlık Rusyası ordularına katılan Rusya Ermenilerinin sayısı 150.000 kadar. Osmanlı ordularında görev yapan Ermenilerin sayısı, bu konuyu objektif olarak işleyen nadir bilimadamlarından olan Mann'a göre 200.000'i aşkın, çünkü erkekleri askere alınıp silahlı Amele Taburları'na aktarıldılar.

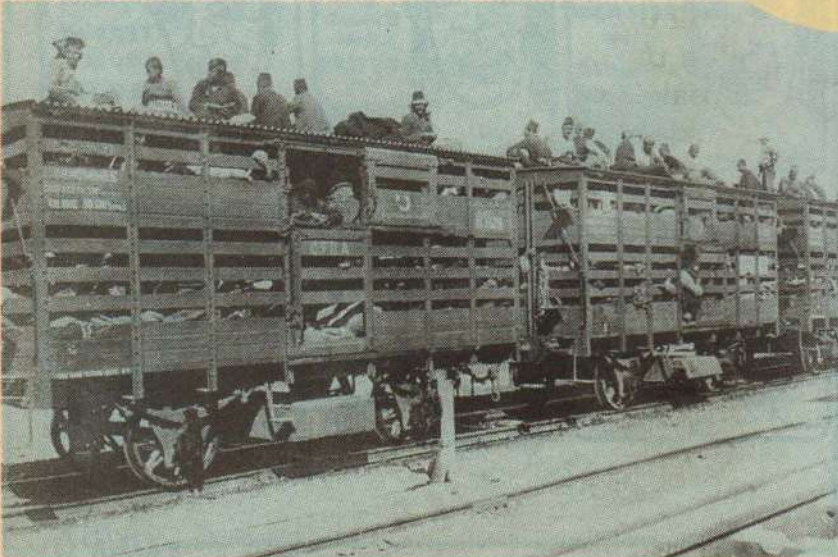
Osmanlı'da yaşayan Ermenilerin bağlı bulundukları devlet adına savaşmalarını kabul ediyoruz da, Rusya Ermenilerinin kendi devletleri yararına savaşmasını

niçin hainlik olarak görüyoruz? Osmanlı Ermenilerinin vatanlarına ihanet ettikleri için tehcir edildikleri tezi bu tarihsel gerçekler karşısında çöküyor.

Ermeni Sorunu'nun tabulaşma sürecini üç tarihsel aşamada incelemek lazım. 1) Osmanlı'nın Son Günleri 2) Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in Başları 3) Günümüzde Tabu.

Osmanlı'nın son günlerinde bu konu tabu falan değildir. Konuşulmakta ve tartışılmaktadır. Tetkik-i Seyyiat (Kötülükleri İnceleme) Komisyonu ve Divan-ı Harb-i Örfi kurulmakta, ölüm cezaları verilmektedir. Bir de "Tecziye (Ceza-

**Türkiye'de
bir belgeden
ne kadar çok
bahsediliyorsa
o belge o kadar
az biliniyordur.**

landırma) Ahitnamesi" var. Bu konu Türkiye'de fazla bilinmez. Zaten genel olarak dikkat ettiyseniz, Türkiye'de bir belgeden ne kadar çok bahsediliyorsa o belge o kadar az biliniyordur. Tecziye Ahitnamesi de, hiçkimselerin ağzından düşmeyen Misak-ı Milli'nin bir parçası olarak doğdu. Satır içinde İttihat ve Terakki yöneticilerinin, satır arasında da tehirci yapanların cezalandırılmalarını öngörüyordu.

Fakat diğer yandan bu tabunun kökenleri de bu döneme dayanıyor. İmparatorluk batarken hem İttihatçı seçkinler, hem de Anadolu Eşrafı "hayatta kalma ve meşru müdafaa psikolojisi"nin varlığıyla hareket ediyordu. "Osmanlılık ve İslamcılık işe yaramadı. Son elli yılda (1870-1920) toprağımızın yüzde 85'i ve nüfusumuzun yüzde 75'i elden çıktı," düşüncesi Türkçülüğün temellerini atarken, elde bir tek Anadolu'nun kalması sanki orada yapılacak her türlü etnik/dinsel temizliği meşrulaştıran bir mazeret olarak görülmeye başlandı.

Kurtuluş Savaşı'nın sonunda ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ermeni tabusu, genel olarak Sevr Antlaşması ve onun toplumda yarattığı psikolojik çöküntü üzerinde temellendi. Sevr'de özerk bir Kürdistan kuruluyor (Md 62 - 64.), İzmir civarı Yunanistan'a katılmaya gidiyor (Md. 65 - 83), o günkü kocaman Trabzon vilayetinde ve Doğu Anadolu'da, yani Anadolu'nun yaklaşık üçte birinde bir Büyük Ermenistan ortaya çıkıyordu (Md. 88-89). Md.142 ve 144'e göre de, Ermeniler dönüp mallarını geri alabilecek, zorla değiştirilen dinlerine geri dönebileceklerdi.

Karadenizli ve Kürt çoğunluklu bir bölgenin Büyük Ermenistan yapılmak istenmesi, Kurtuluş Savaşı'nda Karadeniz halklarının (İnebolu'nun ikmal limanı olmasını hatırlayınız) ve özellikle Kürtlerin Ankara'ya katılmasını sağladı. Zaten iç isyanlarla, Saltanat'la (Anzavur) ve Yunanlılar-

la aynı anda mücadele eden TBMM Hükümeti dördüncü bir cephe karşısında ne yapardı, düşünmek bile bunaltıcıdır.

Yani, 1920 yılı geldiğinde, Ermeni tehirci artık üzerine gidilen temel olay olmaktan çok uzaklaşmıştır. Hatta, sözü fazla edildiğinde Kurtuluş Savaşı'nın başarısını engelleyebilecek bir olaydır artık. Üstelik, acil sorunun kurtuluşu sağlamak olarak belirlediği bir ortamda tehirci sanıklarına idam veren aynı Divanı Harp, M.Kemal ve arkadaşlarını da 11 Mayıs 1920'de giyapta idama mahkûm edince, 10 Ağustos 1920'de Sevr Antlaşması imzalanınca, ve bir de tehircin önemli sorumlularından bazıları Ankara'ya gelip katılınca, Tecziye Ahitnamesi tamamen unutulacaktır. Dahası, zamanla, tehirci suçlarını cezalandırma hareketi Ankara'ya karşı hareket olarak yorumlanmaya başlanacaktır çünkü Malta'ya hem tehirci sanıkları hem de Ana-

dolu hareketine destek verenler birlikte sürülmüştür.

Sonuçta, Lozan'a giderken heye on dört maddeden oluşan bir talimat verilmiştir ve bunlardan yalnızca ikisi "olmazsa olmaz" niteliktedir: "Kapitülasyonlar: Kabul edilemez, görüşmeleri kesmek gerekirse gereken yapılır" diyen 8 numaralı talimat ile, "Doğu sınırı: 'Ermeni Yurdu' söz konusu olmaz, olursa görüşmeler kesilir" diyen 1 numaralı talimat.

Bütün bunlar, Sevr'in gerçek bir karabasan olarak Türkiye'yi insanın kafasında somutlaşmasını sağlamıştır. Fakat bunun yanında başka bir olgu daha vardır: Büyük Ermenistan projesi Kurtuluş Savaşı'nı başlatmayı ve sürdürmeyi çok kolaylaştırmıştır. Ayrıca bu olay, "Türk" kimliğinin, genel olarak gayrimüslimlerin, özel olarak da Ermenilerin temel "öteki" ilan edilmesi biçimindeki bir mayayla yoğrulmasını doğurmuştur. Bütün bunlar, bugünkü tabunun kökenlerini inşa edecektir.

Neticede, Ermeni sorunu diye bir konu Cumhuriyet döneminde kolektif bellekten tamamen silinecektir. Bu bel- lek kaybının nasıl gerçekleştiğini ve günümüzde hangi tabulara neden olduğunu önümüzdeki "sınava" bırakalım.

**1920 yılı
geldiğinde,
Ermeni tehirci
artık üzerine
gidilen temel olay
olmaktan çok
uzaklaşmıştır.**

Şarkıdan ziyade, şarkının finalinde hıçkırıklara boğulan adamdır gerçek olan aslında.

Tanju Okan Hasret

Ağır ağır akıyor müzik... Sanki bir odayı sessiz adımlarla, parmak uçlarında yaylanarak dolaşıyor. Elinde sigarası ve kadehi, bakışları siyah bir yelkenli gibi, yalnızlığı yanağını islatıyor orta yaşlı adamın. Özleminden, efkardan; güneş solgun, gündüz gece olmuş. Acı, bir meyhane loşluğunda, alkol tadında sarıyor adamı. Kara sevdada onun yaşadığı. Sanki son nefesini vermek üzere olan bir adamın çağrısı Hasret. Sahibinin, yani şarkıyı yorumlayanın ruhuna o kadar yakın ki bu şarkı, öyküdeki adamla şarkıyı yorumlayan Tanju Okan bir vücut oluyor.

Zaten o yıllarda, yani yetmişlerde (altmışlı yılları da katabiliriz buna) söylenen şarkıların bir çoğunda şarkıcıyla özdeşleş-

me durumu çok yoğun. Meşhur olmak gibi bir hastalığın pençesinde boğuşmaktan çok kendi ruhlarıyla boğuşan isimler onlar.

Özellikle de Tanju Okan. "Alkolü hayat, meyhaneyi de dünyanın merkezi" olarak kabul eden, biraz kara, hüzün kokan bir adam... Yaşama teğet geçen, hatta yaşamı kara bir sevdaya tutulmuş gibi ıstırap çekerek kabul eden; ya da kabul etmediği için alkole sığınan, tu-

tunamayan bir isim... Bu çağın belki de son romantiklerinden... İşte Hasret, Okan'ın -yorumladığı diğer şarkılar gibi- bu duygularla, kendini kanatarak, ruhunu ortaya koyarak okuduğu bir şarkı. Öyle ki, Yunan asıllı Fransız şarkıcı **G. Moustaki**'nin Lè Mètèque adlı şarkısından uyarlanan bu şarkının finalinde hıçkırıklara boğulur Tanju Okan. Şarkı o kadar gerçektir. Ancak şarkıdan daha gerçek olan o anda Tanju Okan'dır.

SEVDİĞİM
BAZİ BÖLÜM
ŞARKILAR 7

Ayın En Sıkı Yedilisi 7

- 1- Serdar Öztıp - Dünya
- 2- Hüsnü Şenlendirici - Leylim Ley
- 3- Duman - Sayın Bayan
- 4- DeJa-Vu - O ha!
- 5- Mavi Sakal - Kan Kokusu
- 6- Çilekeş - Gözaltı
- 7- Teneke - Kalpsiz

Özlü Sözler

Teniste en iyi hareketlerden biri topu fileye yalayarak atmaktır. Ben yaptığım işlerde bu atış felsefesini benimsedim...

Hülya Avşar

Annem hakikaten çok kaliteli bir sanatçı annesi...

Seren Serengil

Gülen Ergen'le biz yatır arkadaşınız.

Bülent Ersoy

Tuhaf şarkı sözleri
Dam Üstünde Saksıya

Tuğba Ekinci - Top

Hep ellerle oynadın	Yüreğinle oynamaktır
Oynamaya doymadın	Bu işin püf noktası
Sen beni kolay gördün	Top yuvarlak, saha düz
Şöhretimi duymadın	Fark etmez, gece gündüz
Sen bana bana at pası	Çıkma sakın karşıma
Maça benzer aşkın hası	Ezerim seni dümdüz

Demet Akalın - Tamamdır

Senden bir şey bekliyor olsam	kendime kattım
Sıkıntıdan patlıyor olsam	Biraz rahat davrandım diye
Kıskançlık mı ruhumda var	Sinirden kudurmuşsun
Kaçar gibisin dur nereye	Tamamdır olmuşsun
Eskilerin tozunu attım	Birazcık yorumsuzsun
Seni bir de	Tamamdır olmuşsun da

R a f l a r d a B u A y

Hüsnü Şenlendirici - Hüsn-ü Klarnet

Cenaze ve düğün... Hüsn-ü Klarnet'i dinlerken Sezen Aksu'nun bir albümüne verdiği bu isim aklıma geldi. Bende ilk bıraktığı duygu bu Hüsn-ü Klarnet'in. Şarkılar hem coşkuyla, hem hüznle kucaklıyor sizi. Özellikle Leylim Ley'in yeniden düzenlenmiş halinde Hüsnü Şenlendirici zihninizde öyle bir görüntü bırakıyor ki, o şarkıyı dinlemiyor, sanki yaşıyorsunuz. Ortaya bir şiir çıkmış: Kadınlı er-

kekli, omuz omuza çekilen bir halayın, ama hüznü bir halayın, o hüznün içindeki estetiğin nasıl içinizde yuvalandığına, kıvrıldığına şahit oluyorsunuz. Ve her şarkı başka bir dünyaya sürüklüyor sizi. Senfonik tatlar bırakıyor ruhunuzda. Özellikle klarnetine aşık bir adamın ruhunuza üflediği her nefes, hem ona, hem de dinleyene yeni anlamlar kazandırıyor. Klarnetin ucundaki adamın her nefesinde siz de bir melodiyi karşıyorsunuz. Sanki Alaeddin'in Sihirli

Lambası'ndan bir cin çıkarıyor, o cin kadın vücuduna benzer bir du-man gibi şarkıların ruhunu oluşturuyor. Sözü'n özü, şarkıların birçoğunda sanki kadın vücudu dolaşıyor. Bir yanıyla da böylesine bir kışkırtıcılık, egzotik bir hava var.

Hepsi bir yana, Hüsnü Şenlendirici bu çalışmayla kendi müzikal yolculuğunu oluştururken, bizim çok renkli kültürümüzü, müzikal serüvenimizi de anlatıyor. Onun üzerinden kendini inşa ederek evrensel olanı yakalıyor. Hem ona, hem de albümde emeği geçen birbirinden değerli müzisyenlere ve birçok iyi albümün yapımını üstlenen Doublemoon'a şapka çıkarmak gerekiyor.

Serdar Öztıp Mutluluğun Gözyaşları

İkinci solo çalışmasını çıkaran Serdar Öztıp'u da kutlamak gerek. Piyasa şartlarına esir olmadan, istediği ve inandığı müziği yapmanın yollarını bağımsız kalarak araması, aynı ruhla, bazı müzisyen arkadaşlarının albümlerinin prodüksiyonuna da imza atması, destek vermesi çok önemli. Bağımsız firmaların artmasının, müziğin hareketlenmesinde, alternatif işlerin, özellikle de özgür ruhların korunmasında önemli işlevleri olacak.

Öztıp, ikinci albümü Mutluluğun Gözyaşları'yla ruhunun terini, incancını, aşkını ortaya koyuyor. Büyük bir tempoyla, görkemli, hatta şatafatlı bir gitar ziyafetiyle karşılaşıyorsunuz. Daha çok gelenekten yara-lanan Öztıp, medeniyetin beşiği Anadolu topraklarını, kültürünü müziğinde kullanarak rock'a kendi kimliğini katıyor. Aşık geleneğinden de yararlanarak söylediği **Dünya** adlı şarkı özellikle dinlenilesi. Hatta bu şarkıda yer yer **Aşık Veysel** tadı

aldım. Oldukça sert bir şarkı olan Dünya, metal müziğin sınırlarında da dolaştırıyor dinleyeni. Aslında albümün genel havasında sert ve yumuşak duyguların birbiri içersinde eritilmesi söz konusu. İlk albüm **Sükut**'tan daha detaylı, daha zengin ve çok sesli, renkli bir albüm çıkarmış Öztıp. Karadeniz ezgilerinin de duyumsandığı **Hay-Laz** adlı parça da albümün öne çıkan şarkılarından.

Volkan Öktem, Deniz Güngör, Arbak Dal, Cengiz Baysal gibi önemli davulcuların yanı sıra bas gitarda **Alper Sönmez, Demirhan Baylan, Sunay Özgür, İsmail Soyberk,**

Kerem Tüzün gibi birçok önemli müzisyenin de konuk olduğu albüm bize çok şey anlatıyor.

"Benim can kırıklarım var" tarzındaki, dinlemekten bıktığımız ajitasyonlu, ağlamaklı, yalvaran, titretilen sesli şarkılar yerine biraz daha gerçeklere yüzümüzü dönmekte, Serdar Öztıp gibi seslere kulak vermekte yarar var.

Demirhan Baylan Deli Fatma'nın Bilmeceleri

Anamlı Hatalar adlı albümünü iki yıl önce çıkaran Demirhan Baylan, bu sefer farklı bir şey yapıyor. 18 + 1 şarkıdan oluşan CDR formatındaki albümün sponsorluğunu herhangi bir firma değil, dinleyiciler yapacak. Sponsor olacak kişi, eğer isterse, kendisi için hazırlanan kopyada adını da görebilecek. İlk yüz kopya sadece kişiler için ayrılacak, kurumlar ya da firmalar tarafından satın alınamayacak. Bu albümde, daha önce herhangi bir albümünde yayınlanmamış şarkılar yer alacak. Müziğin tamamen ticarileşmesine ve ortak beğenilere göre fabrikasyon üretim yapılmasına karşı çıkan Baylan bir anlamda kendi sistemini kuruyor. Bilgi almak ve sponsor olmak isteyenler www.demirhanbaylan.com'a başvurabilir. **H**

Bence de köpek olan eve melek girmez, melek bakar "Aa zaten bir melek var" der.

Canlı Hakları
PANTER EMEL

Köpekler melektir

Günlerdir ilahiyat profesörleri tartışıyor; biri, "köpek olan eve melek girmez" diyor, diğeri "ne alakası var, meleğin evde işi ne kimden izin almış".

Bunların ikisi de hoca ve öğrencileri var. Mesela birinin dersinde "köpek olan eve melek gelir" dersehiş iyi not alacaksınız, diğeri ise sınıfta bile kalabilirsiniz.

Biri, "köpek olan evde ölünmez, çünkü oraya Azrail girmez" diyor; diğeri, "daha iyi çok yaşarız". Köpek olan eve melek değil şeytan girermiş. Ama şeytan da

melektir, kısacası bu iki ilahiyatçı ortak noktada asla buluşamayacak. Çünkü ikisi de Nuh diyor peygamber demiyor. Ama Nuh peygamberdir.

Fark ettirmeden her şeyimizi dine endekslemeye çalışıyorlar. Ankara'da Belediye

tesislerine afişler asılıyor "Burada içki yasaktır". Marketlerde "helal gıda" standı ürünler.

Resmi evrak olarak işleme konan şeyh rüyası. Şimdi de eve giren köpek, melek tantanası.

Bence de köpek olan eve melek girmez, melek bakar "Aa zaten bir melek var" der.

(Döv)letçiler

Şefkatli Kalpler adında bir dernek, sokakta kalan, ailesinden şiddet gören kadınlara kapısını açmış. Daha önce **Mor Çatı**'nın yaptığı gibi. Derneği kuran ve zorlu bir mücadele sürdüren kişi, **Hayrettin Bulan**. Ancak onun bilmediği bir şey var; bu ülkede çıkar gözetmeden bazı sorunlara el atmak öyle kolay değildir, eleştirilerin sonu gelmez

Bir TV programında, sokakta kalan, şiddet gören kadınların sorunları tartışılıyordu. Program, konsepti gereği ele alınan konuların sulandırılıp, konukların birbi-

rine düşürülmesi, kavgalardan sonra araya şarkılar türküler girmesi gibi bir abukluklar silsilesi üzerinde yürüyordu. Konuklardan biri de Şefkatli Kalpler Derneği kurucusu Hayrettin Bulan'dı. Program, böyle bir konuda bile konseptinden taviz vermedi. Hemen herkes Hayrettin Bulan'a saldırdı. Cami avlularında, sokaklarda yatmak zorunda kalan, gidecek bir yeri olmayan kadınlara kalacak yer sağlayan bir kişi neredeyse linç edilecekti. Hayrettin Bulan, yıllardır verdiği mücadelenin yanlış algılanmasının ruh hali içinde, sesini gittikçe yükseltiyordu (başkaldırı çoğunlukla haksızlığa uğrayanların tepkisidir).

"Sen yasal mısın", "İznin var mı", "Devlete yardım et, o koru-

sun kadınları" gibi yanar döner konuşmalar havada uçuşuyordu.

O topluluk şayet yönlendirilmemiş de, gerçekten böyle düşünüyorsa, durum felaketti (kaldı ki yönlendirilmek de ayrı bir felaket).

Çünkü bir toplumda eğer herkes aynı düşünüyorsa, orada hiçbir şey düşünülmüyor demektir.

Hayrettin Bulan'a yönelik saldırılara karşı şöyle desek: Yasal olmak ne demek? Gidip bir yerlerden izinler almak, bitmez tükenmez formaliteler mi? Bulan, burası bir sivil toplum örgütü, bunlar da misafirlerim dese ya da burası bir pansiyon ve kişi başına 1 kuruş ödeyip kalıyorlar dese o grup ne söyleyecek.

İşin asıl çarpıcı tarafı, o kadınlar sokaktayken kimse rahatsız olmuyor, ancak birileri onlara yardım etmeye kalkarsa, herkes

Program boyunca hemen herkes Hayrettin Bulan'a saldırdı. Oysa...

SON
DAKİKA

Dergimizin ne-redeyse bas-kiya gireceği sırada gelişen bir olayı acele aktarmak durumundayım: atv'de yayınlanan **Esra Ceyhan**'ın programında konuk Yaşar Nuri Öztürk. Konu, evde köpek, melek... Telefonla programa bağlayıp fikrimi almak istediler. Zaten bu konuyu yazdığım için birkaç cümle ederim diye kabul ettim. Etmez olaydım. Benim kısa konuşmamın ardından yarım saat süreyle Y. Nuri tarafından hakarete uğradım. Aslında adam komik, kendisi basında kel kafasına saç ektirip tutmadığıyla ilgili yer aldığı halde, hayvanseverleri şov yapmakla suçluyor. **"Bunlar köpekperest"** diyor. İnsanın Eşref-i mahlukat olduğunu savunuyor. Doğru, ben de zaten tüm canlıları, kendi kendilerini şerefli mahluk ilan edip dünyayı, yaşamaz kılanlardan korumaya çalışıyorum. Yıllardır türçülüğün, ırkçılıktan, mezhepçilikten farklı olmadığını anlatıyorum. Tabii ki anlayana.

inanılmaz bir histeriyle, yardım edene saldırıyor.

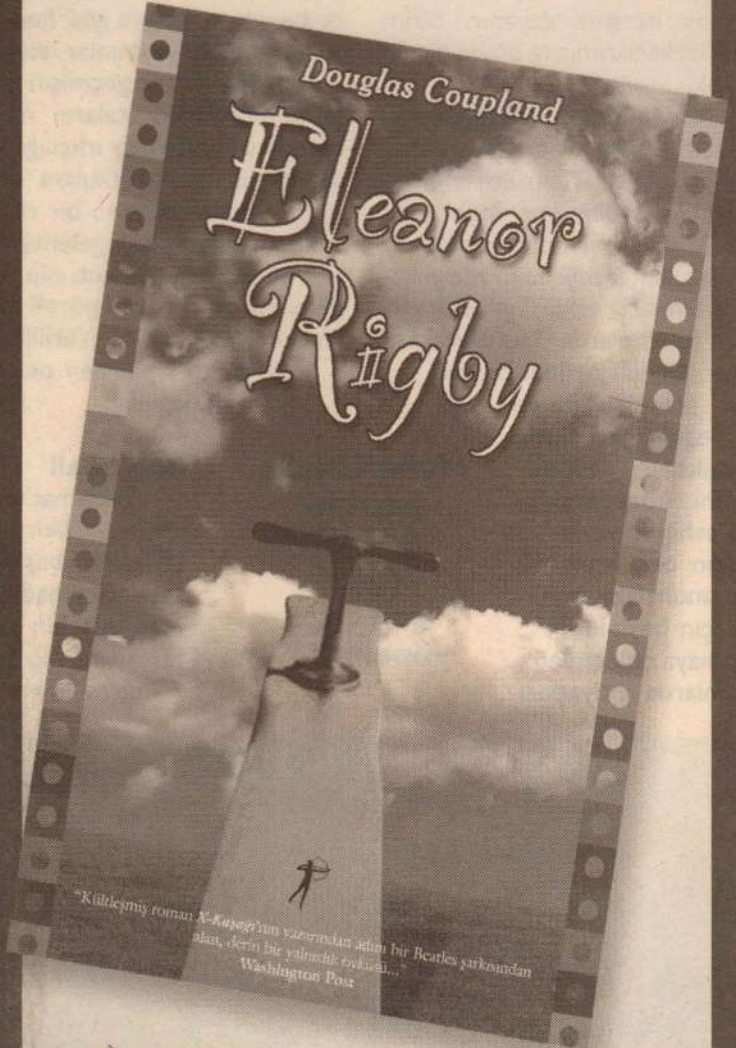
Neden birilerinin kafalarına göre ürettiklerine uymak zorundayız? O kişiler bir süre sonra, olmadı baştan başka şeyler üretirse, bu kez de yeni üretilenlere mi uyacağız? Sürekli "Devlete yardım et" deniyor. Malatya Çocuk Yuvası'nda olanları gördük. Bir hapishanede kadın mahkum gebe kalmıştı. Bilmediklerimiz cabası.

Hem niye "devlet"? Sivil olmak neden işinize gelmiyor? Gerçi bu durumlara gelinmesinde, o çok güçlü, göbeklerinden devlete bağlı sözde sivil toplum örgütlerinin de payı var. İnsanların kimseye güvenmemeleri bu yüzden olabilir.

Oysa Hayrettin Bulan gibi kişiler çoğalmalı. Bütün engellere rağmen, özgür, bağımsız hareket edenlere şimdi daha çok ihtiyaç var. **h**

NEREDEN ÇIKTI TÜM BU YAPAYALNIZLAR?

Beatles'in kimsesizliğe ağıttı Eleanor Rigby'den hareketle, tüm yalnızlar için yazılmış bir roman. 90'ların kültü X-Kuşağı'nın hayat eleştirmeni yazarı Douglas Coupland, kelime dağarcığı ve göndermelerini paylaşanlar için minör minör döktürmüş:

ARTEMİS YAYINLARI, Alfa Yayın Grubu
Ticaretine Sok. No:53 Cağaloğlu/İSTANBUL, Tel: 0212 513 34 20-21
www.artemisayinlari.com, editor@artemisayinlari.com

Ulus Baker bu ay, Fransa göçmen isyanlarıyla yanarken, “yerlilik” mefhumunun çıkmazlarını ele alıyor.

Dış Mihraklar
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
ULUS BAKER

Türkiye'nin “yerlisi” olmak

Cemil Meriç, “Türkiye aydınının” dünyayı, yani Avrupa fikriyatını Marksistlerden öğrendiğini söylediğinden beri “muhafazakâr” fikriyat artık “yerlilik” düşüncesini temel hedef olarak almalıydı. Ama bu türden her düşünce, geçmişle ortak olmak, onunla birlikte oturmak isteğine dayanır. Bizim muhafazakârlarımızda böyle bir istek yok.

Bu tür muhafazakârlığı hareketle geçiren duygular ve tutkular geçmişin değerlerinin korunmasına, ayakta tutulmasına yönelik olmaktan çok, geleceğe yöneliktir. Muhafazakar, özellikle modern çağın insanıdır; eski, “geleneksel” denen toplumlarda “muhafazakâr” yoktur. Bunun nedeni ise çok kolay anlatılabilir: gelecek, eğer gerçekten gelenekse, zaten kendini koruyacak güce sahiptir ve insanların onu korumak, muhafaza etmek için beyinlerini zorlamaya çok ender durumlarda ihtiyaçları

olur. Muhafazakârlık, ancak gelecek ortadan kalkarak tarihsel bir hayal perdesinin arkasında kaldığı andan itibaren mümkün olan duygusal bir yaşantıdır.

Muhafazakâr, geçmişe yönelik değildir, geleceğe yöneliktir: yani çocuklarım, toplumum, gelecek de benim yaşadığım gibi, benim arzulaadığım gibi yaşasınlar ister.

Bugüne kadar, geçmişin değerlerini korumak, ataların mirasını savunmak çok kolay ırkçılığa ve faşizme yol açan tutkulara dönüşüyse, bunun nedeni, bir muhafazakârın kafasındaki geleneğin büyük bir kısmının devlet, aile, vatan, ülke, millet, halk gibi görelî terkiplerden oluşmasıdır. “Yerlilik” fikri de bu terkiplerden pek bağışık değildir.

Muhafazakâr, geçmişe yönelik değildir, geleceğe yöneliktir...

Fikir ithali

Tanzimat'tan beridir, “fikir ithali”nden başka bir şey yapılmadığı halde, hala bir yerlilik varsayımı, hiç değilse bir “miras” olarak dile

getirilip duruyor. İthal fikir denilen şeylerin karşısında sanki “yerli malı” herhangi bir fikir varmış gibi. Bu açıdan düşünce akımları, özellikle radikal sayılabilecek eleştiriler üretmeye elverişliyseler, yerli olmamakla pek kolayca suçlanıyorlar.

Yani, Türkiye’de de, şu ya da bu tarihlerde, olur olmaz kişilerin ağzından hep duyduğumuz bir cümle: **“Sınıf mücadelesi dışarıdan ithal edilmiş bir kuramdır.”** Bu sözlerin şu ya da bu tarihte dile getirilmediği herhangi bir ülke veya lisan gerçekten yok gibidir.

Hatta sol düşüncenin de bu yerlilik fikriyatından tam anlamıyla bağışık olduğu söylenemez. “Post-modernist” diye tabir ettikleri **Foucault**’nın çevirilerine bile lüks gözüyle bakan çevreler oldu. Bu da bir bakıma “yerlilik” adına yapıldı. Sanki bu düşünürün acımasızca eleştirdiği kurumları ithal etmek üzere üç yüz yıl inanılmaz ve sürüncemeli “modernleşme” çabalarına giren bu ülke değildi.

Ekonomi - Politik

Marx’ın çok keskin bir gözlemleriyle, “ekonomi politik” **Adam Smith** ve **Ricardo**’dan önce, kesin olarak söylemek gerekirse yoktur. Çünkü onlardan önce zenginlikler; toprak, hazine gibi büyük ve önemli nesnelerdir. Bu iki adam işin içine kartezyen bir şeyler sokarak ekonominin nesneler düzenini tam anlamıyla tersine çevirir. Dedikleri şu: “Ekonomik değerden bahsederseniz, artık nesnelere bakmayı bırakın. Özneye, nasıl göründüğüne,” bakın. Böylece üretken özne diye bir şey doğacaktır, değer’in kaynağı özneliktir, öyleyse

zamandır, mekan falan değil. Kârin aşikâr özneliği – değer in gerçekleşt iği sarmal süre, başka bir deyiş le “birikim”. Marx’ın eleşt irisi, ekonomi politiğ in iki mucidinin bu özneliğ i pek de adam gibi değ erlendiremedikleri, bir noktada bıraktıklarıdır. En az iki özneliğ in konulduğ unu göremiyorlar, emeğ in ve sermayenin öznelliklerini.

Emek gücünün sahibi olarak işçi sınıfının yerli olmaması, uluslararası olması kaçınılmazdır öyleyse. Endüstriyel kapitalizm kuşkusuz bu insanlar çoğulluğ unu “yerlileşt irmeye”, “vatan sahibi” kılma ya çabalayacaktır. Yine de Marx, işlerin böyle yürümediğ ini, endüstri kentinin, üzerinde çalışılan toprağ in pek de bir vatana benzediğ ini söylemekten geri kalmayacaktır.

Paris düşerken

Marksist düşüncenin “yerliliğ e” olanak vermediğ i yönündeki düşünce her durumda doğruluğ unu koruyor. Bunu “ulusalcı sol” gibi bir adlandırmayla, eleşt iri hedefi haline getirmek ise, özellikle geç kapitalizm koşullarında, gerçekten gülünçtür.

Ekonomi politik “yer” ya da “yurt” mevhumlarını tanıımıyorsa bu onun bir eksikliğ ine değil, iş ere “hayali mefhumlardan” daha derin bir düzlemde bakabilmesine yorulmalı. En azından II. Dünya Savaşı sonrasındaki kapitalist birikim modelinin sonuna yaklaşıldıkça beliren kaçınılmaz süreci, “yerleşik” proletaryanın yeniden yerinden yurdundan olduğ unu, “göçmen emeğ i”nin uluslar-ötesi kapitalist sistem için yeni bir model oluşturmaya başladığ ını görmek gerekir. Zira bugün, sermaye merkezlerinin aslen yerleşik proletarya tarafından değil de göçmen emeğ i tarafından nasıl sıkıştırıldığ ı ortadadır. Fransa’da yaşananlar bunun tezahürü.

Ekonomi-politikten geçecek bir düşünce “yerlilik” mefhumunun, özellikle sol dil için pek de verimli olmadığını, tam anlamıyla bir “zayıf düşünceye” delalet ettiğ ini söylemek gerekiyor.

Düşünce Terörü

Düşünce dünyasının bugün artık bir zamanlar Marx’ın Ruge’ye yazdığ ı mektupta dediğ i gibi, acımasız bir eleşt iriye, kutsal sayılan her şeyi tepeden tırnağ a eleşt irmeye, kısacası putları kırarak bir “fikirler terörüne” ihtiyacı var. Muhafazakârlık ve “yer yurt” mevzuları hiçbir zaman bu düşünce terörünün kapsamı dışında tutulmamalı.

Sosyolojik manzara

“Kimlik”, “aidiyet”, “bunalım” gibi mevhumlar, sosyal bilimcilerin “yerlilik” ihtiyacını daha ne kadar doyurur bilmiyorum. Ama en basit toplumbilimsel hayalgücü bile bunların artık bilimsel bir veri olmadıklarını, olsa olsa bazı duygusal üretimlerin, görünür ya da görünmez güçlerce manipüle edilebilecek ürünleri olduklarını gösteriyor.

Yerliliğ i kapsamanın bir tür çoğulcu düşünce kriteri olduğ u varsayılırken, bunların ne kadar genel soyutlamalardan ibaret oldukları gözden kaçırılıyor.

Marksist analizin temel mefhumlarının “sosyalizmin kurumsal çöküşü”yle artık başvurulmayan arkaizmlere benzetilmeye başlanması gerçekten dünyanın anlaşılabilirliğ inin epeyce azalmasına yardımcı olmuştur.

Yerliliğ e karşı otonomi

Sosyal bilimler, hatta kendisini bunalım içinde hissetmekten neredeyse gizli bir haz duyduğ u sanılabilecek Marksist-sosyalist düşünce, özellikle Türkiye’de bir “yabancılık” kuşkusuy la karşı karşıya kalındığında pekâlâ şu “yerlilik” düşüncesine saplanma tehlikesine maruz kalabilir.

İçeriden ya da dışarıdan “suçlayanlara”, “modern kapitalizme eklemlenme süreci” adı verilen bir kronoloji içinde acaba onların ne kadar yerli oldukları sorgusunu yöneltmekten kaçınabilir.

Modernleşme, aslında

kapitalizmin modernleşmesi olmayıp, kendi başına ele alınabilecek bir şey olsaydı, onun evrensellik iddiasının da karşısına dikilen “geleleneşlik” ve “yerliliğ e geri dönüş” iddialarının da ne kadar çürük olduklarının farkına varmaya bilirdik.

Gördüğümüz yalnızca insan topluluklarının bir taraftan sömürülmekte, göçe zorlanmakta, yoksullaşmakta oldukları, öte taraftan özerk öznelliklerini üretmekten ve direnmekten asla geri kalmadıklarıdır. Bu açıdan yerlilikten uzaklık suçlamasını, yerinden yurdundan her an edilebilecek göçebeleşmiş insanlara yöneltmek saçmalığ ın daniskasıdır.

Marksist düşüncenin “yerliliğ e” olanak vermediğ i yönündeki düşünce her durumda doğruluğ unu koruyor.

Hayatı beklemekle
geçti Şerikenin...

...iş
...aş
...aşk

etli kulaktan Dolma

eda orak

Sonra kendi çabalarıyla bir
beklenti içine girmeden haya-
tında bişeylerin değişmeyeceğini
düşündü.

..hiçbişey
yok..ne kısmet
ne bi haber..

Yakında gelecekti ve hayatı
değişecekti...

yastık
ismarladım
Grönland'dan
..Okınava
yastık.
Kargoyla
gelicek.

hep talepkardı, hep hayal
kırıklığı...

bir yerden
bi iş teklifi
gelse, bir
kısmet çıkısa,
para olsa,
tatil vs..

Şu fala
da bakıym.
uyku yok..
uyuyamı-
yorum.

İSTİYORUM... <AZIM...
<AZIM.. İSTİYORUM..

Şu yastık bi gelse;
önce rahat bi uyku
çekicem; kafam dinç
olacak böylece iş bu-
lucam. Güzellik uyku-
su; zengin bir adam
bulucam, iyi bir uyku,
iyi bi psikoloji,
mutlu olucam lan!

Evet

hayatını sürdürebilmek için gereken
ihtiyaçları sonradan sonsuz
isteklerle lezzetlendirilip, bunları
paket halinde 'ihtiyaç listesi'
olarak sunmak...

..işte elindeki sigara
da, cep tel de önceleri
birev heves idi ama
şimdi bağımlı onları

Günlerdir
hala bir
haber yok...

ALO?
ALO Kargo?

eskiden 'paylaşmak' hastalığı
varmış.. şimdi 'istiyorum'
hastalığı..

tek tük taş yüzük,
rahat bi hayat,
parfümlü çarşaf,
soslu biftek,
integral ekmek
istiyorum.
Ben buna
değerim.

KUYUMCULUK

Gerçekten
mi?

Gargoo..

Sonunda yastık
gelmiştir..

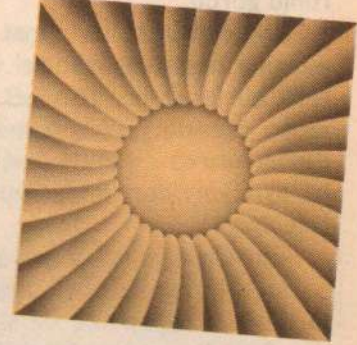
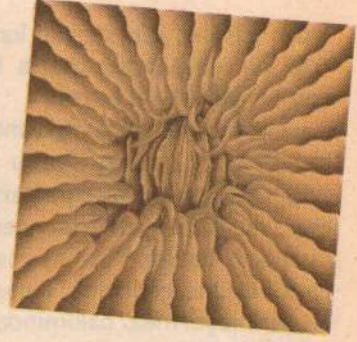
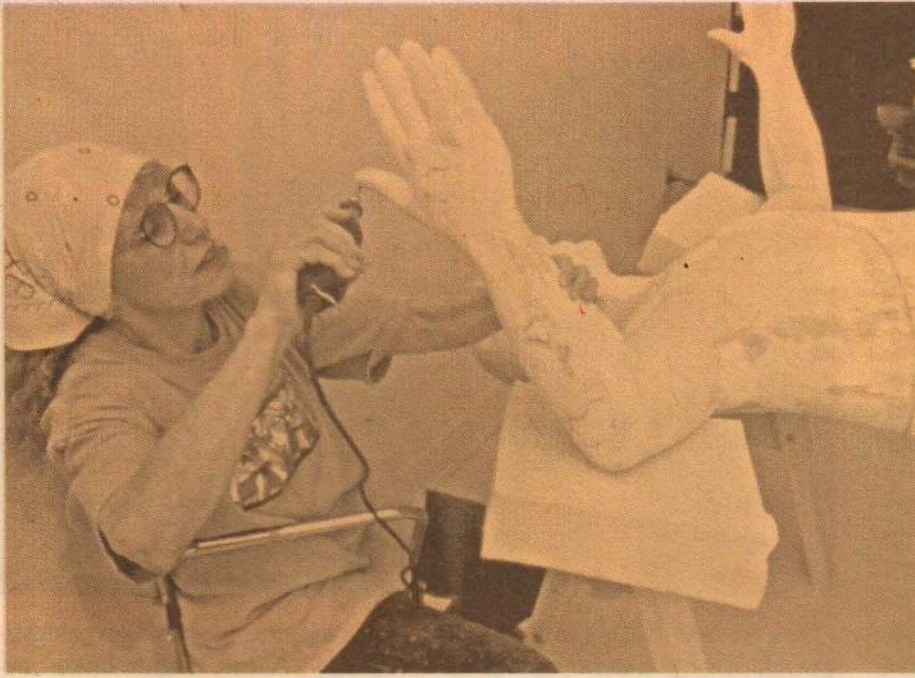

hakikaten
o kadar iyi
uyur ki
gecen hirsızı
bile duymaz..

ah ama son
dakika.. Neyse
fazla
beklenti
de...

...insanı boğar
işte..

Batı sanatının büyük eserlerinde Meryem kucağında İsa ile görünür, ama doğum öncesine ait bir imgeye, hamile kadın figürüne rastlanmaz.

Ziyafet Masası'na yazılan tarih

HALİL TURHANLI

Ataerkil düzenin imgelerini bozan, görsel şifrelerini çözen ve bunların yerine tabu imgeler ikame eden **Judy Chicago**, **Edward Lucie-Smith**'in yerinde tanımlamasıyla, gerçek bir "vizyoner sanatçı"dır.

Chicago'nun ünlü eseri **Ziyafet** (Dinner Party), 1970'lerin sonunda sergilendiği ilk günden itibaren yoğun tartışmalara yol açtı. Kimilerinin sınır ihlal edici (transgressive) ve çığır açıcı bir eser olarak nitelendi,

kimilerince de agitprop sanatın sansasyon yaratmayı amaçlayan basit bir örneği olduğu ileri sürüldü.

Chicago, (Kaliforniya) Fresno Kolej'de 1970'de başlatılan feminist sanat programının başına getirildikten kısa süre sonra bu dersleri kâmpüsün dışına çıkarmış, kadınların dayanışma içinde üretim yaptıkları atölyeler kurmuştu.

Dört yılda tamamlanan Ziyafet böylesi gönüllü, kolektif bir çalışmanın ürünüdür. Üçgen masadaki örtünün nakışlarının işlenmesine, tabak ve kâselerin özel desenlerle süslenmesine dört yüzden fazla kadın katkıda bulunmuştu.

"**Kadın işi**" sayılagelen nakış, dantel gibi dekoratif el sanatlarına

Sergilendiği ilk günden itibaren yoğun tartışmalara yol açtı.

sanatsal hiyerarşide düşük bir statü verilmiştir. Söz konusu hiyerarşi ve statüye karşı koymak için Ziyafet'te bu el sanatlarından yararlanıldı. Zemini oluşturan mermerin üzerine de erkeklerce yazılan tarihten dışlanmış bin kadar kadının adı yazıldı.

Ziyafet, kadınların sanat aracılığıyla tarihlerini öğrenmelerini sağlama girişimidir. Kadınların tarihsel ve kültürel miraslarının farkına varmalarına yar-

dımcı olmayı amaçlayan bir eserdir. Karışık malzeme ve farklı tekniklerle gerçekleştirilen bu enstalasyonda yaratılan komünal atmosferin de söz konusu amaca katkıda bulunacağı düşünülmüştür.

Judy Chicago uzun yıllar anakim galeri ve müze ağının dışında

kalan Ziyafet için sürekli kalabileceği bir yuva aradı; hatta bunun için bir vakıf dahi kurdu.

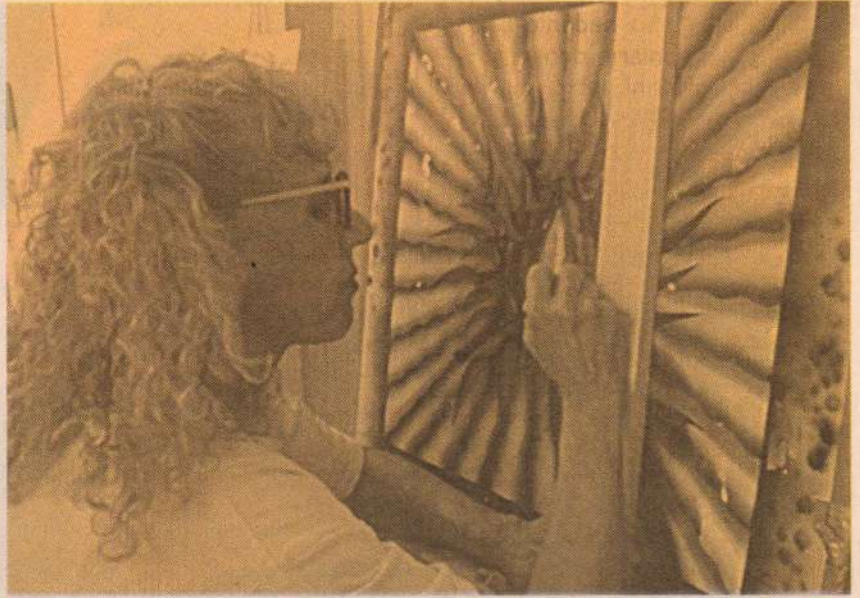
Ziyafet, kültür savaşlarında haremli tartışmalara konu oldu. Judy Chicago bu tartışmalara yazdığı yazılarla, yazılarını derlediği kitaplarla katıldı. Yazmayı, sanatını kamu önüne getirmek, tartışmaları derinleştirmek bakımından zorunlu gördü.

Ziyafet bugün bir sanat eseri olmanın ötesinde, kültürel ve estetik bir fenomen. Yirminci yüzyıl sanatı üzerine yazılan hemen bütün kitaplarda Ziyafet'e özel sayfalar ayrılıyor, ders kitaplarında inceleniyor.

Judy Chicago nakış işleyen, örgü ören kızkardeşleriyle işbirliğini **Doğum Projesi**'nde de sürdürdü. San Francisco Chronicle'da Doğum Projesi'yle ilgili bir haberin yer almasının hemen ardından Chicago yüzlerce mektup aldı, mektupları gönderen kadınlar adı geçen projeye katılmak istediklerini yazıyorlardı. Chicago onları merkezless bir yapı içinde örgütledi. Projeye katılan kadınlar çok incelikli bir işçilik yapıyor; kendilerini sanatçı olarak değil, birer işçi olarak görüyorlardı.

Judy Chicago, Ziyafet'in ilk sergilenişinden hemen sonra başladığı ve doğum olayına, kadın bedeninin fiziksel gerçekliğine farklı açılardan yaklaştığı bu çalışmada acı çekme, süt salgılama, emzirme, rahimde taşıma temalarını ele aldı. Projeye nakışlarıyla katılan kadınlar bu kez doğum yapan kadın motifini işlediler.

Hamile ya da doğum yapan kadın figürü batı sanatına hayli yabancıdır. Tektanrılı dinlerden önce pagan inanışlarda kadının adet kanamaları doğadaki döngüsellikle (ayın evreleriyle) özdeşleşti-

**Judy Chicago
müze ve
galerilerin dışında
alternatif yapı
oluşturmaya
çalıştı.**

rilmiş, kadının doğurganlığı ve doğurganlığa bağlı olarak yaşadığı bedensel değişimler kutsanmıştı. Gel gelelim, paganlarca kutsanan modern toplumda abject sayılmış ve ondan uzak durulmuştur. Batı sanatının çıplak anlayışı doğum öncesi kadın bedeni dışta tutmuştur.

Batı sanatının büyük eserlerinde Meryem kucagında İsa ile görünür, ama doğum öncesine ait bir imgeye, hamile kadın figürüne rastlanmaz. Geç modern toplum doğum anını, **Benetton**'un kullandığı

ana rahminden henüz çıkmış, kordonu dahi kesilmemiş, bedeni henüz kanlı ve nemli bebek fotoğrafında görüleceği üzere, ancak bir reklam imgesi olarak görünür kılınmıştır; ne ki, tabudan tüketim toplumunun sonuçta içine sindirebileceği bir skandal yaratılmaya çalışılırken de kadın bedeni yine çerçevenin dışında bırakılmıştır.

Batı sanatında kadın bedeni idealleştirilmiş, idealleştirildiği anda da nesneleştirilmiştir. Kadın bedeninin idealleştirilmesi ve nesneleştiril-

mesi eşzamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Ancak, doğum öncesi evre de resmedilmemiştir. Judy Chicago ve projeye katılan kadınlar görünmesi zımni olarak yasaklanan bu figürü şimdi bütün doğallığıyla ortaya koyuyorlardı.

Judy Chicago dinine bağlı bir yahudi ailesinden geliyor. Ailenin fertleri arasında çok sayıda haham varmış; fakat marksist bir işçi örgütleyicisi olan babası bu geleneği bozmuş. Dini reddetmiş, kızına da yahudilik tarihi ve inancı konusunda hiçbir şey öğretmemiş. Judy Chicago ancak 1980'lerin ortasında kendisi de yahudi olan fotoğraf sanatçısı **Donald Woodman** ile evlendikten sonra bir tür dinsel dönüşüm geçirmiş. Ortak çalışmalarını **Holokost Projesi** bu dönüşüm döneminin ürünü.

Judy Chicago ve Donald Woodman Holokost Projesi'ni 1984-93 arasına yayılan yaklaşık on yıllık bir dönemde gerçekleştirdiler. Projelerinde, Nazi ikonografisinden, toplama kampları fotoğraflarından imgeleri görsel anlatının içine ironik bir tavırla yerleştirdiler ve bunları tarihsel gerçeğin gösterenleri olarak kullandılar. İmgelere söz konusu ironik yaklaşım, holokost kurbanlarını acıdıran bir eserin ortaya çıkmasını engellemişti. Judy Chicago eldeki belgelerin, özellikle de fotoğrafların kadınların holokost deneyimlerini anlatmada yeterli olmadığını

düşünüyor ve bu nedenle projenin öncelikle onların deneyimlerini dile getirmesini, temsil etmesini istiyordu. Chicago ve Woodman geniş araştırmaları boyunca okudukları onca tarih ve anı kitabının, ölüm kamplarından sağ çıkmış kadınlarla yaptıkları söyleşilerin yanı sıra, toplama kamplarını da defalarca gezdiler.

Judy Chicago'nun anılan projeleri görsel karşı-anlatı niteliği taşırlar. Kadınların tarihini, kadınların öyküsünü anlatırken hem toplumsal cinsiyet temelinde kurulmuş hiyerarşileri, hem de estetik hiyerarşileri ihlal ederler. Kadın bedeninin ve cinselliğinin, yahudi kimliğinin işlendiği bu projeler batı sanatının mitlerine, meta-anlatılarına meydan okurlar.

Judy Chicago müze ve galerilerin dışında alternatif yapı oluşturmaya çalıştı. Doğum Projesi'ni tıp merkezlerinde ve hastahanelerde, Holokost Projesi'ni yahudi kültür merkezlerinde sergiledi.

Hal Foster, Craig Owen gibi kuramcılar ısrarla, yüksek ve düşük, seçkin ve popüler arasındaki sınırları ihlal ediciliği postmodern sanatın belirleyici özellikleri arasında sayarlar.

Judy Chicago'nun sanatı bu anlamda postmodernidir.

Modernist estetik temsil sistemleri ve gerçeklik arasında dolaysız, şeffaf bir ilişkiyi varsayar. Judy Chicago bu modernist varsayıma kuşkuyla yaklaşan bir sanatçı. **[h]**

Tarih Pınarı

Şampiyonluk kazası

ESER BAYKUŞ

Sezon 1970-71 sezonu. Tarih 6 Haziran 1971. Ligin son haftası. Her zamanki gibi yine **Fenerbahçe ve Galatasaray** rekabeti var. Galatasaray lider, puanı 40. Fenerbahçe'nin ise puanı 39 ve ikinci sırada. Son haftada Fenerbahçe İstanbul'da Beşiktaş ile karşılaşılıyor. Hem de ligde hiçbir iddiası kalmamış formsuz bir Beşiktaş'la. Galatasaray'ın ise işi daha zor. Ankara deplasmanında PTT ile karşılaşılıyor. Fenerbahçelilerin ortak duası Ankara'dan gelecek olan PTT'nin galibiyet haberi.

Fenerbahçeliler bu umutla **Mithat Paşa Stadi**'ni hınca hınç dolduruyorlar. Fenerbahçe'nin iyi oyunu umutlarını biraz daha perçinliyor ama Beşiktaş da adeta gol yemek için direniyor. Fenerbahçe ilk 45 dakika ne yaparsa yapsın Beşiktaş'a gol atamıyor ve devre 0-0 eşitlikle tamamlanıyor.

Fenerbahçe ikinci devreye bir kulağı Ankara'da çıkıyor. Ama ne yapsalar nafile, TRT radyosunun bağlantısındaki sorun bir türlü giderilemiyor. Bir türlü Ankara ile bağlantı kurulamıyor. Maç ise Fenerbahçe'nin baskısı ile devam ediyor.

Fenerbahçe nihayet beklediği gole ulaşıyor. Dakika 80, gol **Oğün Altıparmak**. Durum 1-0. Mithat Paşa Stadi sevinçten yıkılıyor. Ama asıl sevince neden olan olay, şeref tirübündeki Fenerbahçeli yöneticilere kimden geldiği belli olmayan bir haber. Bu habere göre Galatasaray Ankara'da PTT karşısında 2-0 mağlup. Bunu duyan yöneticiler sevinçten havalara sıçırıyorlar. Bu sevinç kısa sürede

tüm stada yayılıyor.

Başkan **Faruk Ilgaz** heyecandan yerinde duramıyor, dayanamıyor saha kenarına iniyor... Futbolcularına sesleniyor:

- "Dayanın... İki dakika kaldı... Galatasaray 2-0 mağlup.... Dayanın çocuklar..."

Gerçekten de Fenerbahçeli futbolcular 10 dakika daha dayanıyorlar ve karşılaşma 1-0 sona eriyor.

90 dakikayı soluklarını tutarak izleyen Fenerbahçe taraftarı sahaya iniyor. Fenerbahçe şampiyonluğu kutlamaya başlıyor.

Ziya, Nedim, Oğün, Fuat, Serkan yüzlerce kişi tarafından öpülüyor, hep birlikte omuzlara alınıp stadin çevresinde tur attırılıyor. Başkan Faruk

Ilgaz ise 'şampiyon şampiyon' tezahüratları altında seyirciyi selamlıyor.

Fenerbahçeli futbolcu, seyirci ve yöneticileri yaklaşık 45 dakika statta şampiyonluğu kutluyorlar. Futbolcular kutlamalarına soyunma odalarında devam ediyor.

Aradan dakikalar geçtikten sonra TRT hatlarındaki arıza gideriliyor... Bakıyorlar ki Galatasaray da Ankara'da şampiyonluk turu atıyor. Ve Ankara'dan maç sonucu geliyor. Galatasaray 7-1 galip...

Fenerbahçe soyunma odasında şampiyonluğu kutlayan idareciler ve futbolcularda ölüm sessizliği... Böylece 6 Haziran 1971 tarihi, lig tarihimize **'Fenerbahçe'nin Şampiyon olmadan Şampiyonluk Turu attığı'** müstesna bir tarih olarak geçiyor! Fenerbahçe başkanı Faruk Ilgaz ise, sanırım **'En iyi işletilen kulüp başkanı'** olarak aynı sayfada kendisine özel bir yer buluyor. **[h]**

Küçük Sinema Dükkanı

SABRİ KALIÇ

Tırıvırı gerçekler

• Bizim met üst'ün de hayranları arasında olduğu dövüş ustası **Bruce Lee** öldükten sonra, arkasından kendisini taklit eden o kadar çok oyuncu(cuk)

çıktı ki, adamcağız bu alanda bir dünya rekoru kırdı. Gerçek adı Lee Yuen Kam

olan Bruce Lee'nin ölümünün ardından şu ve benzeri adlarda yüz kadar taklitçisi türemiştii: Bruce Rhe, Bruce Leong, Bruce Le, Conan Lee, Dragon Lee, Rocky Lee, Bronson Lee, Tarzen Lee ve Bluce Ree.

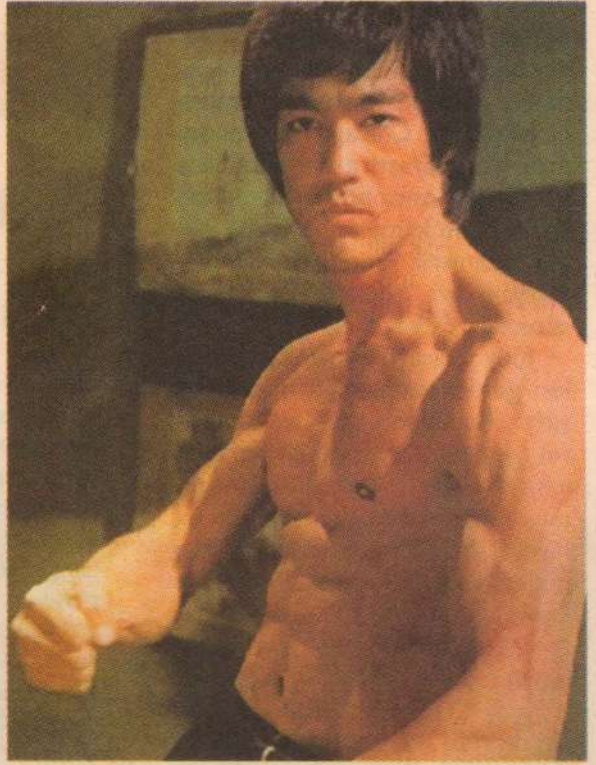
• Aktris (ne olur bir daha kimse, hiçbir yerde "aktrist" yazmasın!) **Jeanne Eagels** 1929 yılında "**Mektup**" adlı filmiyle En İyi Kadın Oyuncu Oscar'ına aday gösterildiğinde hiç sevinmedi. Çünkü kendisi listeler açıklanmadan önce, 3 Ekim 1929 tarihin-

de aşırı doz uyuşturucudan ölmek gibi bir salaklık yapmıştı. Kendisi ölümünden sonra Oscar'a aday gösterilen ilk ve tek oyuncu olarak kaldı; ama gönül, keşke uyuşturucuya hiç bulaşmasaydı da Oscar da almasaydı diyor ister istemez.

• Söylentiye göre bir keresinde yönetmen **David Lynch** arkadaşlarının ısrarı üzerine bir psikiyatristle görüşmeyi kabul eder. Lynch'in ilk sorusu şu olur: "Tedavi benim sanatı mı etkiler mi?" Doktor da hiç düşünmeden yanıtlar: "Olumlu yönde, kesinlikle!" David Lynch'in bir daha o doktorla görüşmediğini ayrıca eklememe gerek var mı!

• 1966 yılında **Thomas More**'un ünlü yapıtı Her Devrin Adamı filme çekilirken önemli bir kar sahnesi vardı, oysa İngiltere'de kar mevsimi filan değildi. Yapımcılar büyük paralar harcayarak tırlar dolusu "stirofom" malzemesini çekim mekanına taşıdılar. Tüm hazırlıklar yapıldı ve çekim sabahı kalkınca bir de ne gör-sünler: çekim bölgesinde mev-

sim dışı olmasına rağmen lapa lapa kar yağıyor!

• Yönetmen **Nat De-verich**'in 1922 tarihli **Aşkın Gücü** filmi sinemalarda oynamış olan ilk üç boyutlu (yanlış okumadınız, 3 boyutlu) filmidir.

• Alfred Hitchcock baba, 1956 tarihli **Yanlış Adam** filminin girişinde birkaç kelime konuşur. Bu sahne, her filminin bir yerinde mutlaka görünmeyi seven yönetmenin filmleri boyunca ağzını açtığı tek yerdir.

• Sinema tarihinde "M" (1931), "O" (2001), "P" (2005), "Q" (1982), "V" (1983) veya "X" (1963) gibi oldukça kısa adlar taşıyan yaklaşıklık bir düzine film vardır.

Yeşilçam ve Hollywood Klişeleri

Yeşilçam:

• **Devlet köy dansları topluluğu:** Türk filmlerinde bütün kasaba aynı anda şarkı söyleyip dans edebilmektedir, hatta bale yapanlar bile mevcuttur. (Canan Kışlalioğlu)

• **Tüpcünün kızı:** Türk filmlerinde köylü rolündeki aktrisin yanında kız kardeş rolü için bayanlar vardır, ama hepsi de sarışın, makyajlı ve alakasız tiplerdir. (Canan Kışlalioğlu)

• **Değmesin yağlı boya!:** Eğer çocuk kahramanlardan (Ayşecik, Yumurcak, Ömercik vs.) veya komik kahramanlardan (Cilalı Ibo, Turist Ömer vs.) biri bir adamın önünden kaçıyorsa, ne hikmetse yol üstünde mutlaka ya yorgurt satan bir satıcı ya da merdivene çıkmış, boya yapmakta olan bir boyacı vardır.

• **Pis entell:** Seksenli yıllara kadarki Yeşilçam filmlerinde Feridun Çölgeçen, Kayhan Yıldızoğlu ya da Altan Günbay gibi o günün şartlarına göre "okumuş adam" olan oyuncular her zaman ya salak, ya da kötü adam tiplerinde oynatılırlar.

• **Unutulmaz Yeşilçam replikleri:** "Ulan sen bizi kaçın kur-rası sandın, ha!"

Hollywood:

• **Çık babam çık!:** Hollywood filmlerinde kovalanan insanlar bir binaya girdiklerinde nedense mutlaka çatıya doğru koşmaya başlarlar.

• **Giderayak stand-up:** Amerikan filmlerinde en teh-

likeli sahnelerde espri yapabilen tipler mevcuttur. (Canan Kışlalioğlu)

• **Hep dört ayak üstüne:** Filmin kahramanı nereden atarsa atlasın çöple dolu, yumuşak bir yere düşer; çöp kamyonu, çöp konteynırı, çöp taşıyan gemi vs. (Canan Kışlalioğlu)

• **A sınıfı polis:** Suçluyu kovalayan başroldeki polis arabasıyla ve son hızla kaldırıma çıkar ve hiçkimseye çarpmadan ilerler. (Canan Kışlalioğlu)

• **Erkek adam içeri:** Tüm filmlerdeki tüm alkolikler (Dallas'taki Jr.'ın karısı Jecca Ewing hariç) erkektir, kadınlar asla fazla içmez, sarhoş olmaz, barda olay filan çıkarmaz.

• **Unutulmaz Hollywood replikleri:** Bir kahve içmek için yukarı gelmek ister misin? ☺

Yeşilçam ve Hollywood klişelerini göndermeye devam edin. İlginize teşekkürler: filmman@myynet.com

Ünlülerin Asıl Adları

Süleyman Turanbaş
(Süleyman Turan)

Barbara Stanwyck
(Ruby Stevens)

Al Pacino
(Afredo James Pacino)

Andy Garcia
(Andrés Arturo García Menéndez)

Bob Hope
(Leslie Townes Hope)

Sissy Spacek
(Mary Elizabeth Spacek)

Zsa Zsa Gabor
(Sari Gabor)

Nicolas Cage
(Nicholas Kim Coppola)

Karl Malden
(Mladen Sekulovich)

Janet Leigh
(Jeanette Helen Morrison)

AL GÖZÜM SEYREYLE

bir toka kaç
sağ telini ısırabilir

Çizen: Mehmet Tekin
Yazan: ilknur Demirtepe

kaç ruh sığabilir içine

kısacık bir anın

bir şehirde kaç kişi

kendini vurabilir
kendisiyle

Bu sene 82. yaşını kutlayan ilk kadın ressamlarımızdan Naile Akıncı ile Erkan Doğanay ve met üst söyleşti.

Zamana ve izleyiciye güvendum hep

Çocukluğunuzdan bahseder misiniz biraz?

- 1923 yılında Erzurum Kafkas (Çerkes) kökenli bir ailenin ilk çocuğu olarak Van'da doğdum. Babam Erzurum'luydu. Annem ise o yıllarda Van'a bağlı olan Ahlat'a Şeyh Şamil isyanları sırasında yer-

leşmiş bir Çerkes kabilesine mensuptu. Günümüzde Ahlat ve yöresinde yaşayan Mustantik (sorgu hakimi) Abdülmüstecep Bey soyundan gelen, Polat soyadını taşıyan kişiler ana tarafından akrabamdır. Van'da geçen çocukluk dönemime ilişkin anılarım oldukça müphem; okuma tutkusu olan babamın beni vaktinden önce okula yazdırdığını gerek yaşımın küçüklüğü, gerekse henüz kişiliğimin tam anlamı ile oluşmaması nedeniyle bazen sınıfımı bulmakta güçlük çektiğimi ve büyük sınıflardan öğrencilerin yardımı ile sınıfıma ulaştığımı, yörenin soğuk iklimini hatırlıyorum.

Ayrıca, asker olan babam Salih Sunay'ın İstanbul'a tayin edilmesi üzerine, o dönemin güç koşulları altında ve günlerce süren maceralı bir yolculuktan sonra İstanbul'a

gelişimizi, bu yolculukta çok sevdiğim Van kedilerimden birisinin Trabzon'da çalınışı karşısında duyduğum üzüntü ve çaresizliği de hatırlıyorum. Kedilere olan

tutkulu sevgimin temelinde bu olayın yattığını düşünürüm.

Henüz Cumhuriyet'in ilk yılları olduğundan ve Doğu'da asayiş tam olarak sağlanamadığından Van-Trabzon arasında günlerce süren yolculukta bize askeri müfreze eşlik et-

miş ve köylerde tanrı misafiri olarak kalmıştık. Yolculuk süresince çok sağlıklı bünyesi olmayan, ayrıca hamile olan annem oldukça yıpranmıştı. Annem ve babam iki kedinin sorumluluğunu bana bırakmışlardı, o güç koşullarda her iki kediye Trabzon'a getirdikten sonra, kaldığımız otelde gözleri farklı renkte olanının çalınışı karşısında çok üzölmüş, gemiyle İstanbul'a

Büyük sınıflardan öğrencilerin yardımı ile sınıfa ulaştığımı, yörenin soğuk iklimini hatırlıyorum.

gelene kadar ağlamıştım. Daha sonraki yaşantımda başka kedilerim de oldu; ancak bu olayı sürekli anımsamam nedeniyle oğlum geçen yıl bana tıpkı kaybettiğim kedime benzeyen, bir Van kedisi hediye etti. Uğur adını taktığım kedime tüm yaramazlığına, zarar vermesine ve hatta ilgimi çekmek

için atölyemde çalışırken şövaleme tırmanıp tuvallerimi devirmesine rağmen sevgiyle katlanıyorum.

1928 yılında İstanbul'a geldiğimiz o dönemdeki

adiyla Tatavla'ya (Kurtuluş) yerleştik.

Gerek yaşımin küçüklüğü, gerekse kayıt döneminin geçmesi nedeniyle beni çevredeki hiçbir okul kabul etmek istemiyordu. Sonuçta hamile ve rahatsız olan anneme acıyan Feriköy 17. İlkokulu müdürünün yardımı ile okula kaydedilmem, unutamadığım çocukluk anılarım arasında yer almaktadır.

Çocukken ressam olmayı istiyor muydunuz?

- Babam gibi asker olan amcamı tanıyınca kadar ilgim ve resim sanatı hakkında bir fikrim yoktu. Resim sanatına ilgi duymam, asker kökenli amatör bir ressam olan amcamın İstanbul'a bizi ziyaret etmek üzere gelmesi ve bizim evde kalması ile

Babam gibi asker olan amcamı tanıyınca kadar ilgim ve resim sanatı hakkında bir fikrim yoktu.

başladı. Amcamın, bizdeki konukluğu süresince her fırsatta resim yaptığını ve benim onu hayranlıkla izlememden büyük bir mutluluk duyduğunu anımsıyorum. İlerideki tüm yaşantımı etkileyecek bu ziyaretinden sonra, ailevi bir nedenden (bir dedikodu üzerine, babamın kendisine hediye ettiği tabanca ile eşini vurması ve bu olay nedeniyle babamın kendisi ile ilişkisi kesmesi) ötürü kendisini çok sevdiğim ve etkilendiğim amcamı bir daha göremedim. Ben o esnada, Feriköy 17. İlkokulu'nda öğrenciydim, okulda her fırsatta tutkuyla resim yaptığımı ve 30 yıl sonra büyük bir tesadüf sonucu oğlum Cengiz'in de ilkokul öğretmenisi olan Mevhibe Kanok'un bu tutkumu anlayış ve hatta destek vererek izlediğini hatırlıyorum.

1935'te Nişantaşı Kız Ortaokulu'na girdim. Ortaokulda resim öğretmenim İhsan Rıza Hanım, Sanayi Nefise'nin ilk kız öğrencilerinden. Öğrencisi olduğum andan itibaren, bana özel bir ilgi

göstermeye ve beni Akademi'ye gitmem için yönlendirmeye başladı. Ressam olmak başlıca amacımdı. Erzurumlu, dediğim dedik bir asker kimliği taşıyan babam ise ısrarla doktor olmamı arzuluyordu.

O yıllar ailemiz için fırtınalı, dramatik ve ard arda acıların yaşandığı senelerdi. Yirmi bir gün arayla, ard arda annemi ve kız kardeşimi kaybetmiş, babamla yalnız kalmıştık. Üzüntü içerisinde geçen günler etkisini göstermiş, hastalanmıştım. Verem hastalığının yarattığı koşullar altında ağır bir eğitim dönemi geçirmem ve doktor olmam imkânsız olduğundan, asıl isteğimi ve ressam olma arzumu ilk kez doktorum Prof. Dr. Müfide Küley'e açtım. Normal koşullar altında, babam bu isteğimi olumlu karşılamazdı. Ancak, doktorumun dirayeti ve babamın aydın, ileri görüşlü bir

Çerkes kadını olan annem Saniye Sunay'a ölüm döşeginde "benim eğitimimi engellememe" konusunda verdiği asker sözünü hatırlaması sonucu hayatımın en önemli problemini hallettim.

Sizin zamanınızdaki Akademi'den ve sanat ortamından bahseder misiniz, dönem arkadaşlarınız kimlerdi?

- Ard arda gerçekleştirilen Atatürk Devrimleri doğrultusunda Akademi'de gerçekleştirilen yenileştirme çalışmalarına girildiği dönemdi. 1938 yılında ilk kez açılan giriş sınavını kazanarak, Akademi'nin orta kısmına kaydoldum. Fındıklı'da yanan tarihi binada sanat yaşamına birlikte başladığımız arkadaşlarımın çoğu sonsuzluğa göç ettiler. Bunlar arasında ilk aklıma gelenler; merhum Haşmet Akal, İlhan Koman, Hüseyin Bilişik, Neşet Günel, Nihat Akyunak. Bu kuşakta sivriilen sanatçıların arasında Fethi Kayaalp, Nasip İyem ve ben yaşamımızı sürdürmekteyiz. Gerek benim kuşağım açısından, gerekse bizim kuşağın ağabeyleri konumunda olup, Leopold Levy Atölyesi'nde birlikte çalıştığımız arkadaşlarımız; Nuri İyem, Ferruh Başağa, Turgut Atalay, Avni Arbaş, Selim Turan gibi Türk Resmi'ne damgasını vuran sanatçıların açısından, Leopold

Levy'nin ülkemize getirilmiş olması büyük bir şanstır. Aynı zamanda bu kişi, bizlerin ve ilerideki kuşakların atölye hocaları olacak olan Bedri Rahmi Eyüboğlu, Nurullah Berk, Zeki Kocamemi, Ali Çelebi, Sabri Berkel, Cemal Tollu gibi sanatçıların Akademi'ye asistan olarak kabullerinde ve atölye sahibi olmalarında önemli bir paya sahiptir.

Levy, Türk Resim Sanatı'nda üçüncü yeninin oluşumunun en büyük etkeni ve destekleyicisidir. Batı'dan körü körüne aktarılan, özgün olmayan bir anlayışı asla desteklememiştir. Yeniler Grubu'nu ve bu gruba mensup olmamak ile birlikte, aynı ortak değerleri benimseyen öğrencilerini sürekli destekleyerek Türk Resmi'ne küçümsenemeyecek ölçüde katkıda bulunmuştur.

Kimlerden eğitim aldınız?

- Galeride çalıştığım dönemde Nurullah Berk ve Bedri Rahmi Eyüboğlu hocalarım oldu. Ayrıca 'cour de soir' çalışmalarında da Şefik Bursalı'nın öğrencisiydim.

Levy'nin isteği üzerine, onun

Nâile Akıncı Yaşar Kemal ile

Kadın sanatçılara yönelik ayrımcılık, diğer birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de vardır.

özel atölyesine devam ederken rahatsızlanarak öğrenimime iki yıl süre ile ara verdim. 1941'de bıraktığım yerden başlayarak Leopold Levy ve Zeki Kocamemi atölyelerinde çalıştım. 1943 yılında

orta kısımdan mezun olmama karşın, tekrarlayan verem hastalığım nedeniyle fasılalı bir eğitim dönemini geçirdim ve altı yıl süre ile öğrenimime ara vermem zorunlu oldu. 1949 yılında tedavimin sonuçlanması üzerine, Akademi'nin Yüksek Resim bölümü Zeki Kocamemi atölyesine kaydımı yaptıracak, 1952 yılında bu atölyeden mezun oldum.

'Kadın ressam' olmanın zorlukları var mı?

- Kadın sanatçılara yönelik ayrımcılık, gittikçe azalmakla birlikte diğer birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de vardır. İşin ilginç yanını öğrencilik dönemimde bu ayrımcılığı hiç hissetmedim. Ayrımcılığı kariyerimi yaparken hissettim. Özellikle bazı sanatçı kliklerinin, güç odaklarının tutum ve davranışları nedeniyle, aleyhte ayrımcılığa varan ölçüde mağdur edildim. Ancak, bu ayrımcılık sadece bana ve kadın sanatçılara yönelik olarak gerçekleşmemiş; kuşağımdaki birçok sanatçı da kliklerin neden olduğu haksızlıklardan ötürü mağdur olmuşlardır. Bunlarla şö-

2001 Retrospektif sergi açılışında Nuri İyem ve Nasip İyem'le

valemin başında mücadele etmeyi tercih ettim. İnanmadığımı asla yapmayarak, en büyük ve yanlışsız yargıç konumunda olan zamana ve izleyiciye güvendim. En kıdemli Türk Kadın Ressamı kimliğimle geriye baktığımda, benimsediğim ilkelerin beni haklı çıkardığını görmenin mutluluğunu yaşıyorum.

Çoğunlukla kent peyzajları çalışmanızın özel bir nedeni var mı? Eyüp ve Haliç, sizin için ne ifade ediyor?

- 1950'li yılların başlarından beri İstanbul'a, kent görünümüne yöneldiğim ve özellikle çocukluğumdan kalan anıların da etkisi ve mistik atmosferiyle Eyüp, Haliç ve çevresinin benim açımdan ayrıcalıklı yöreler olduğu doğrudur. Benim açımdan kullandığım teknik gibi konu da sadece bir araçtır. Bu nedenle ister atölyemde, ister doğanın karşısında kalmak suretiyle Eyüp'ten yaptığım tüm çeşitlemelerimde, kent görünümleri olarak nitelendirdiğiniz çalışmalarım da ve diğer yapıtlarımda her zaman konuya saplanıp kalmamaya özen gösterdim. Elli yılı aşkın süredir ısı-

rarla "Eyüp Çeşitlemelerini" oluştururken, adeta kendi kendimi sınamaya öznel bir yoruma ulaşmayı, tekrarı değil kendi plastiğimi aşmayı hedefledim. Esasen Eyüp konusunun bir anlamda benimle özdeşleştirilmesi, değerli eleştirmen Turgay Gönenc'in 1980'lerin başından itibaren yazdığı çeşitli makaleler sonucu gündeme gelmiştir. Hatta 1993'te İzmir Devlet Resim Heykel Müzesi'nde düzenlenen retrospektif sergimde yer alan 86 parça yapının büyük çoğunluğunun yer aldığı "Eyüp'te Zaman 1953 - 1993 Naile Akıncı" isimli ilk kitabım Kültür Bakanlığı'nın da desteği ile yayınlanınca, adeta diğer bütün temaların unutulmuş Eyüp'le özdeşleştirildim.

Ekinlik Adası da sizin hayatınızda önemli galiba?

- Ekinlik Adası'nın da içerisinde yer aldığı Marmara Takım Adaları'na eşimin deniz tutkusu

İnanmadığımı asla yapmayarak, en yanlışsız yargıç konumunda olan zamana ve izleyiciye güvendim.

sonucu ilk kez 1962 yılında tekneyle gittik. O yıllarda bu adalarda hemen göze çarpan bozulmuş doğal yapı, mahalli renk ve karakterler, insanların renkli ve aynı ölçüde saf kişilik yapıları beni etkiledi. Bir anlamda ada insanları benim figür sorunlarına tekrar eğilmeme neden oldular. Özellikle balıkçılar, adalı kadınlar,

Pazar yerleri ve yaz aylarında adayı mesken tutan çingeneler tuvalerime konu oldu. Bu yıllardan itibaren mahlinde yaptığım eskizlerden yola çıkarak oluşturduğum figürlü düzenlemeler de belli başlı temalarım arasına katıldılar. Ayrıca, bu adalardaki yok olmaya yüz

tutan ve hatta acımasızca yok edilmeye devam edilen karakteristik mimari yapılar, sayıları gittikçe azalan takaları konu alan düzenlemelerle tuvalerime konu oldular. Turizmin kısmen de olsa yozlaşmaya neden olması sonucunda Marmara Adası'nı terk ettik. 1979'dan itibaren, yaz aylarını Ekinlik Adası'nda geçirmeye karar vererek, içerisinde atölyemin de yer aldığı yazlık konutumuzu burada inşa ettik. Ekinlik Adası, son yıllarda göze çarpan bazı olumsuz gelişmelere karşın hâlâ korunan doğası ve kadınları ile beni etkiledi. Bu etkinin halen devam etmesi nedeniyle, Ekinlik Adası, insanları ile birlikte tuvalerime konu olmaya sürdürmektedir.

Eyüp, Haliç ve çevresinin tanık olduğunuz değişiminden söz eder misiniz?

- Eyüp, Haliç ve çevresi ile ilgili ilk izlenimlerim çocukluk yıllarıma, 1930'lu yıllara dayanır. Yaklaşık 70 yıla varan bir zaman sürecinde bu bölgede gerçekleşen değişimi izledim. Ayrıca, 1953 yılından bu yana geçen 50 yılı aşkın süre içinde, bu yöreyle duygusal bağını sürdüren bir sanatçı sıfatı ile, gerek bu yöredeki, gerekse İstanbul'un bütünündeki değişiklik ve estetik açıdan gö-

1937 Bostana Tren İstasyonu Talat Artemel, Naile Akıncı, Cahide Sonku ve Dr Nadire Güresin

ze çarpan görüntü kirliliğini de gözlemledim. Ancak, ben şövale başına geçip tuvalimi veya desen kartonumu karşıma aldığımda; Eyüp ve Haliç'in görünür yüzünde göze çarpan, beni önce bir İstanbullu olarak rahatsız eden olumsuzluk ve mimari çarpıklıklarla ilgilenmem ve bir anlamda kendimi çevreden soyutlarım. Bu aşamadan sonra beni ilgilendiren ve tuvalerimde cevabını aradığım hususlar şunlardır: Öteki yorumlamalarımla çelişkiye ve tekrara düşmeksizin, estetik açıdan bu yöreyi yeniden nasıl yorumlayabilirim? Konuyu yorumlarken ve hissettiklerimi kendi plastik dilime aktarırken, kendi estetik değerlerimi nasıl aşabilirim ve kendi kendimi nasıl yenileyebilirim? Sonuç olarak her zaman özgün bir yoruma ulaşmayı ve kendi plastigiimi aşmayı hedeflediğimden; hareket noktası olarak esinlendiğim Eyüp, Haliç ve çevresi bendeki etkisini halen sürdürmektedir.

Türk Resmi'nin dünya resmi içerisinde hakettiği yeri alamadıklarını düşünüyorum.

Etkilendiğiniz yerli ve yabancı ressam kimler?

- Sanat yaşantımın başlangıcında hoca-sanatçı kimlikleriyle beni yönlendiren Zeki Kocamemi ve Leopold Levy beni etkilemişlerdir. Bu iki hocamın dışında Türk ressamlar arasında İbrahim Çallı, Mihri Müşvik, Hale Asaf, İhsan Cemal Karaburçak, Abidin Elderoğlu, Nuri İyem, Eren Eyüboğlu, Avni Arbaş, Haşmet Akal, Neşet Günal, Nedim Günsur, Orhan Peker, Burhan Doğançay, Burhan Uygur, Neşe Erdok, Jülide Atılmaz, Aydın Ayan ve genç ressamlar arasında Mahir Güven, Alp Tamer Ulukılıç, Ahmet Umur Deniz, Mustafa Horasan ve Temur Köran en beğendiğim sanatçılar arasındadır. Yabancı sanatçılar arasında; Van Goghe, Gauguin, Picasso, Gromarie, Maria Elena Viera da Silva, Franz Marc, Bernard Buffet ve Anselm Kieffer en sevdiğim ressamlardır.

Sizin için kediler, kadınlar, kayıklar ne ifade ediyor?

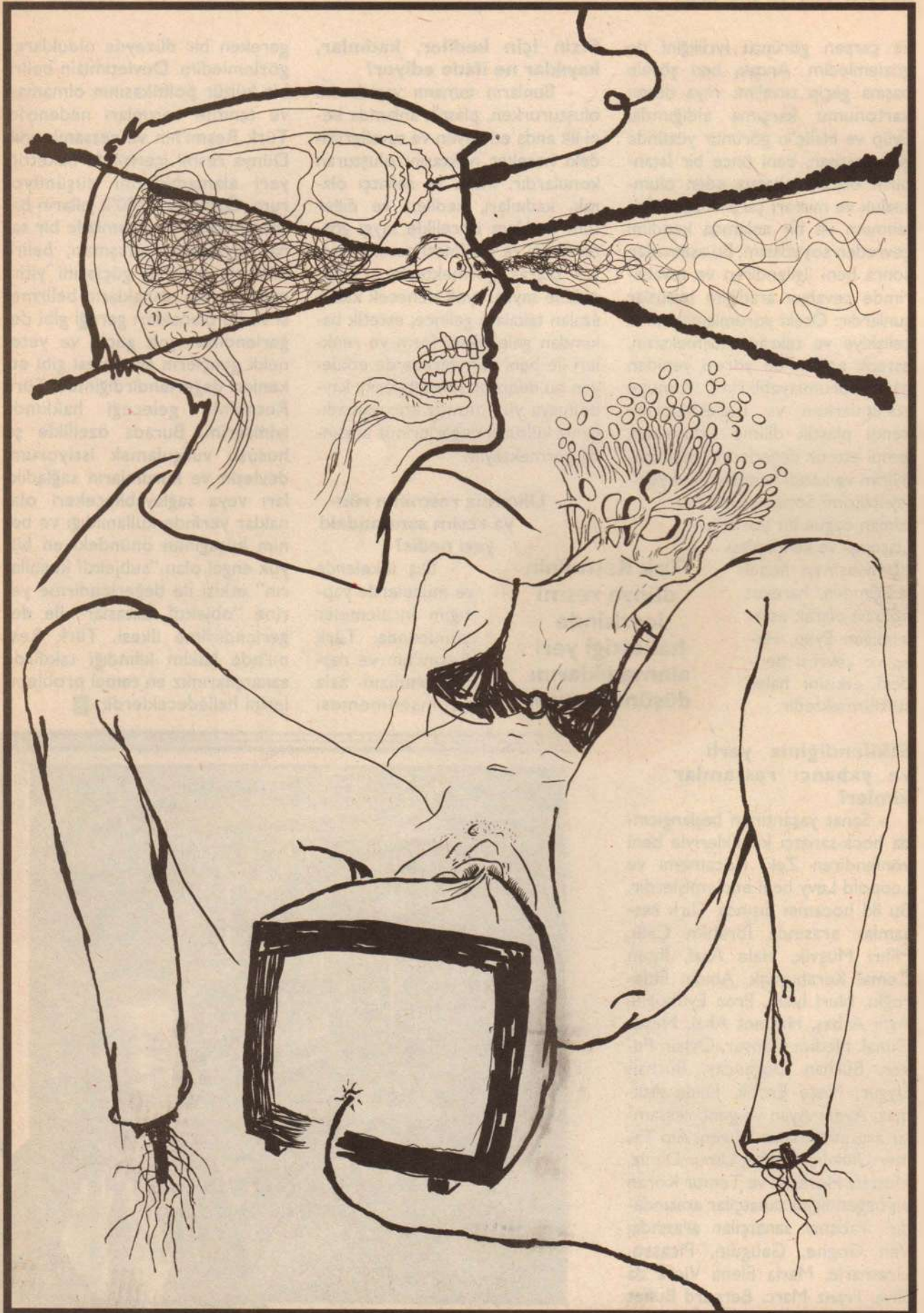
- Bunların tamamı yapıtlarımı oluştururken, plastik anlamda beni ilk anda etkileyen ve tuvalerimdeki hareket noktasını oluşturan konulardır. İnsan ve sanatçı olarak, kadınları, kedileri ve diğer tüm canlılara öncelikle saygı gösterilmesi ve sevilmesi gereken değer olarak görmekteyim. Günümüzde sayıları yok denecek kadar azalan takalara gelince; estetik bakımdan geleneksel form ve renkleri ile beni son derece de etkileyen bu deniz ulaşım araçlarını kaybolmaya yüz tutmuş koruyamadığımız kültürel değerlerimiz arasında görmekteyim.

Ülkemiz resminin rünya resim sanatındaki yeri nedir?

- Dış ülkelerde ve müzelerde yaptığım incelemeler sonucunda, Türk Resmi'nin ve ressamlarımızın asla küçümsenmemesi

gereken bir düzeyde olduklarını gözlemledim. Devletimizin belirli bir kültür politikasının olmaması ve tanıtım sorunları nedeniyle, Türk Resmi'nin ve ressamlarının Dünya resmi içerisinde hakettiği yeri alamadıklarını düşünüyorum. Özellikle 1970'li yılların başından itibaren ülkemizde bir sanat piyasasının oluşması, belirli kliklerin giderek güçlerini yitirmeleri, yeni olanakların belirmesi ve bu olanakları gereği gibi değerlendiren çok güçlü ve yetenekli gençlerin sivrilmesi gibi etkenleri değerlendirdiğimde, Türk Resmi'nin geleceği hakkında iyimserim. Burada özellikle şu hususu vurgulamak istiyorum; devletin ve kurumların sağladıkları veya sağlayabilecekleri olanaklar yerinde kullanıldığı ve benim kuşağımın önündeki en büyük engel olan "subjektif koşulların" etkisi ile değerlendirme yerine "objektif kıstaslar" ile değerlendirilme ilkesi. Türk Resmi'nde hakim kılındığı takdirde sanatçılarımız en temel problemlerini halledeceklerdir. ■

Halüsinatif televizyonize: Doğru haber mi, güzel haber mi? Adalet mi, zerafet mi? Tabi ki güzel ve zarif olsun.

www.extramucadele.com

**Foucault, hayatımıza
Büyük Kapatılma adını takmadan,
yani hepimizin bir tür deli
ya da mahkûm olduğunu yüzümüze
vurmadan önce de delilik,
kalem erbabının özel ilgi alanıydı.**

İç Dikiş

ALTAY ÖKTEM

altayoktem@yahoo.com

Sevdiğim davul adları

Konuyu uzatmaya, dallandırıp budaklandırmaya gerek yok: vurmaları severim. Üflemliler nedense içimi gıcıklar. Kaval, uçsuz bucaksız Anadolu bozkırlarını ve otlaklara yayılmış şaşkın koyunları hatırlatır bana. Çoban, bildiğimiz çobandır işte; koyun güdücü. Kaval çalar, öylesine oturur boş boş. Yaşı ilerledikçe orta yaşlı çoban, sonra da ihtiyar çoban olur. Avluda yıkanır, köy camisinde namazı kılınır final bölümünde. Üstünde koyunların dolaştığı ve daha uzun yıllardır dolaşacağı börtlü böcekli topraklara defnedilir. Sessiz sedasız olur cenaze töreni. Hiçbir çobanın tabutunun bayrağa sarıldığı ya da tabutun üstüne kaval koyulduğu görülmemiştir.

Flüt ise tüyleri-
mi diken diken

**Biz sokaklarda
teneke çalarak
büyüdük.
Ritim duygumuzu
geliştiren tek şey,
teneke sesidir.**

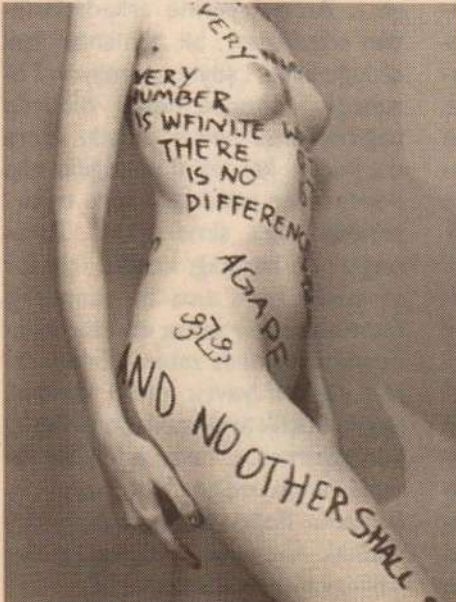
eder. Birisi ekşili ya da ekşisiz bir sözlük hazırlamaya kalksa, gel şu flüt maddesini de sen yaz dese bana, ancak şunu yazabilirim: Flüt, orta birde müzikten kalmama neden olan plastik, delikli bir borudur. Hani bir şeyin önemli olduğunu vurgulamak için "Boru mu bu?" deriz ya, evet borudur flüt. Önemsizdir, bildiğimiz borudur işte. Yan flütten söz etmeyi ise tamamen gereksiz buluyorum. Öndekinden ne hayır gördük ki yandakinden görelim. Borazanın çıkardığı ses ise hep savaş başlayacak, düşman önden ya da yandan, maazallah arkadan saldıracak hissi uyandırır içimizde.

Saksafon, tüm müzik aletleri arasında en şanssız olanıdır. Kötü çağrışımlı bir alettir işte. Saksafonun kaderi, şiirin kaderine benzer. Çalması ve yazması çok zor olduğu halde kolay sanılan iki sanat dalı, iki kadersiz kurbandır bunlar. Hiçbir yerde "ben şiir yazıyorum," diyemezsiniz. Çünkü oradaki herkes şiir yazıyordur zaten. Hiçbir yerde "ben saksafon çalıyorum" da diyemezsiniz. Gülerler. Söylemezler ama oradaki herkes iyi kötü çalıyordur kendine göre bir saksafon. Oysa her babayiğidin harcı değildir bu. Altçeneyle üst çenenin uyumunu, dişlerin birbirine göre pozisyonunu, damağın alacağı şekli, dilin küçük, ince titreşimlerini ayarlamak ustalık ister sakso esnasında.

Telli çalgıların insanlığın beyni fonksiyonlarını geliştiremediğinin en kesin kanıtı gibi geliyor bana. Olay tamamen fiziksel bir gerçeğe dayanıyor. Gerilmiş bir tele vurduğunda tel titreşir. Bu titreşimin çıkardığı sestene ne kadar müzik olur, varın siz düşünün artık. Sazından kemençesine, gitarından kemanına, viyolonseline hep aynı kural geçerlidir; teli titreştir!

Ama davulu severim bak. Bu sevginin temelinde yatan üç önemli gerçek var. Birincisi, gürültünün düzensiz ve "tok" olanından hoşlanırım. İkincisinden söz etmem içinse çocukluğuma inmem gerek. Evet, bizim zamanımızda gitar kursları, ritim atölyeleri vardı da biz mi gitmedik, hatırlamıyorum... Biz sokaklarda teneke çalarak büyüydük. Ritim duygumuzu geliştiren tek şey, teneke sesidir. Ramazanlardaki, düğün salonlarındaki koca tokmaklı davullar, gençliğin eşğine geldiğimizde ortalığı saran bateriler ise davul sevgisini içime tıktırmama yarayan üçüncü ve en önemli nedeni oluşturuyor. Cız tık cız tık diye çalan, elindeki çubukları bir zile, bir davula vuran uzun saçlı, kafam kadar kravatlı ağbilerin yarattığı o seksi ortamı, onların sayesinde yaptığımız slow dansları saymıyorum bile. Biz ilk cinsel deneyimini o slow danslar sayesinde yaşamış, dans ederken sürttürmüş bir kuşağız. Nasıl gitsin baterinin sesi kulağımızdan?

En sevdiğim vurmali çalgı teneke, ikincisi o eski baterilerin tombik davulu, üçüncüsü ise bildiğimiz ramazan davulu. Dinsel değil, tamamen ritimsel sebeplerle.

Belki de bu yüzden durup dinlenmeden yazıyorum. Bu yüzden seviyorum sözcükleri. Çünkü sözcüklerin çıkardığı ses, tesirli bir teneke sesidir. Incedir, kabadır ve düzensizdir. Sevişmek gibi, kavga da kafa atmak gibi, kuyudan su çekmek gibi...

Delirdiysem sebebi var

Edebiyat tarihine şöyle üstün-kör göz atsak bile haddinden fazla deliyle karşılaşırız. Üstünkör göz atmak yerine ciddi bir inceleme içine girersek, delilerin boşandığını, binlerce delinin sararmış kitap sayfaları arasında cirit attığını görürüz. Edebiyatta delilik, zaten başlı başına bir cazibe alanıdır. Peki yazarlardan mı, yoksa yazılanlardan, yani roman, öykü kahramanlarından mı söz ediyorsun diye soran olursa, gönül rahatlığıyla bu sorunun tek bir cevabı olmadığını söylerim. İki ucu delili değnek bu.

Foucault hayatımıza Büyük Kapatılma adını takmadan, yani hepimizin bir tür deli ya da mahkûm olduğunu yüzümüze vurmada önce de delilik, kalem erbabının özel ilgi alanıydı. Hatta, deliliğin Rönesans döneminde işlenen en yoğun ve en çapraşık konulardan biri olduğunu rahatlıkla iddia edebiliriz. Bizi **Erasmus'un Deliğe Övgü'sünden Aziz Nesin'in Deliler Boşandı'sına** savuran süreçte -ve elbette daha sonrasında- edebiyatın delilik abidesi kahramanlarıyla yüz yüze geldik sürekli. Tamam, **Dostoyevski'nin Ras-kolnikov'un** kimse deli diyemez ama **Camus'nun Mr. Mersault'u** da mı deli değil?

Bu konuda ileri gitmeye, şizofreninin, bipolar duygulanım bozukluklarının pençesinde hayatı karar ileri düzeydeki hastaları konu edinmeye gerek yok. Tutku, aşk, öfke gibi duygularına gem vuramayan herkes, deliliğin sınırlarında dolaşmaya başlamıştır zaten. Sevginin tutkuya dönüşmesi ve hastalıklı bir hal alması bizi kolay kolay aklımıza gelmeyecek yüce bir varlığa, annemize götürüyor. **Erich Fromm "Karşılıksız tek sevgi anne sevgisidir"** diyordu Sev-

me Sanatı'nda. İyi de, sevginin dozunu kaçıran, çocuğuna tutkuyla bağlanan ve sevgisini takıntıya dönüştüren bir anne, çocuğun hayatta görüp görebileceği en tehlikeli varlıktır.

Georges Bataille'nin Anem adlı öyküsündeki Pierre, edebiyatın en talihsiz anne kurbanlarından biridir. Oğluna hayranlık derecesinde bağlı olan anne çocuğunu el üstünde tutar ama ona her türlü kötülüğü yapmaktan da geri durmaz. **Boris Vian'ın Yüreksöken'i** ise bu konudaki en uç örneklerden biri. Her anne çocuğunu dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı korur elbette. Ama ipin

ucu kaçır, bu koruma içgüdüsü ciddi bir takıntı ya da paranoaya dönüşürse, çocuk yalnızca annesinin ve kendinin bulunduğu iki kişilik, daracık bir dünyaya hapsedilir. Büyük kapatılma dediğimiz budur belki de. Yalaralanmasın diye oynamasına, zarar görmesin diye sokağa çıkmasına, hatta boğulmasın diye su içmesine bile izin vermeyebilir anne.

Yalnızca öykü, roman kahramanları değil, edebiyatçılar da oyuncak olabiliyor hastalıklı annelerin ellerinde. Gotik edebiyatın ustalarından **Lovecraft** da annesi tarafından çirkin, sevimsiz, başarısız ve hastalıklı olduğuna inandırılan, kendinden öğrenerek ve hayattan korkarak geçen arkadaşsız, aşksız bir çocukluktan, gençlikten sonra kurtuluşu kitaplara sığınmakta bulan bir kurbandı. Bize kapkaranlık, boğucu, sıkıcı bir dünyanın, belki de kendi iç dünyasının kapılarını araladı ama bu türdeki usta yazarlar arasına adını yazdırmayı da başardı.

Neyse, herkesin delisi kendine! Lovecraft hakkında söylenecek çok şey var ama bu aşamada şizofreninin ruhunda yarattığı çalkantıyı başarıyla yazıya döken, yeraltı edebiyatımızın simge isimlerinden olan **Sibel Torunoğlu'nu** anmak daha

Tutku, aşk, öfke gibi duygularına gem vuramayan herkes, deliliğin sınırlarında dolaşmaya başlamıştır.

anlamalı geliyor bana. Sadece "**Çıldır-mak bireysel adaletidir insanın**" demiyor, kendi hastalığının tanımını da yapıyor Torunoğlu: "**Şizofren cesur kişidir, merttir...** En iyi arkadaşıyla, içtiği sigaranın külleri arasında fark yoktur. Elmayla, portakalla, çiçekle, börtü böcekle konuşur. Hamamböceği arkadaşları vardır..."

2001 yılında yayınlanan **Timarhane Günlüğüm** adlı kitabında annesine ait bir bilgi yok. Eh, konuyu abartmamak gerek tabii, herkesi de annesi delirtecek değil ya... Annesi yerine arkadaşlarından söz ediyor, bir zamanlar âşık olduğu Sinan'ı şöyle tanımlıyor Torunoğlu: "**Anneannesini öldürüp bağırsaklarını beline doladı, sonra da küçük kardeşini kucağına alıp pencereden atladı. Bir sene tımarhanede kaldı, şimdi iyi...**" Torunoğlu'nun hastalığı kendisi için bir şanssızlık belki ama bu şanssızlığı okur açısından şansa döndürebilene yazar diyoruz zaten. "**Erken azmış kör bir yavru kediye kendine uygun küçük ayakkabılarla çiftleşirken görmeyi...**" arzu eden bir yazarla karşılaşmak şanstır bizim için. Bu şans doğru kullanırsak, çıldırmamak hakkımızı bireysel adalet haline çevirebiliriz belki!

**Dün gece hiç oldum.
Artık hayatımı bağlayan pamuk
ipliği de yok çünkü. Bütün varlığımla
bu zâtın zerafetine inanıyorum.**

Sibelâlem

SİBEL TORUNOĞLU

Tanrı kuzu mu

imajın hareketli olması gerekmiyor, yani canlı olması... Ama diyalektik açıdan oyun içinde oyundur. Bir çeşit sahtekarlıktır. Sahtekarlık ise günümüzde teleskop kullanmayı gerekli bulmuyor. Artık garibanlar, dilenciler, deliler yıldızlara tekabül ediyor. Teleskopla görülmesi ancak mümkün olanlar onlar. İmaj ise bize şah damarımızdan daha yakın.

Benim aynadaki imgemle, bebeklerin imgesi?

Güzellik ve ayna kavramı?

İmaj (taklit, tarz) narsizm var mı?

İmaj (bebeklerin) onları soyar, kemiğimize işleyip bizi anlamsız bırakır. O yüzden bebeklerin imajı, eşyaya ait, cansız da olsa, bir yarılma, şizofreni virüsü taşır. Görme, anlama yetisi ile bulaşır bu virüs.

Herkes yalancının mumu yatıya kadar yanar diye düşünse de; bu yalanı görmezden gelip, bu yalana tutunarak kendini aldatır.

Bizim doğrumuzu istemezler, yalan söyle diye emrederler. Benim yıllardan beri perçemlerim vardır. Bir de tanrının imajı var, "mutlak iyi" olarak. Kimse tanrının minik bir kuzu olabileceğini düşünmüyor. Hadi onu da geçelim, kral aslandır, hiç gülünç değildir padişahlar. Kahramanalar da gülünç değildir. Aşk yoktur diyorlar ya, aslında aşkı istemiyorlar. Çünkü aşkın yerini imaj aldı. Kadın erkek diyalektiği yok oluyor. Eşcinsellik de cinsellik kavramının bir çeşit imajını yaratıyor.

... ama diğer yandan bu zamana kadar erkeğe de rastlamadım. Kafamda bir umut olarak yaşıyorum. Dün gece çok sevilesi ve intikam alacağına emin olduğum bir dost hayali yarattım kafamda. Ağ-

ladım. Yardım istedim. Bizim şerefsiz çift taraflı örgüt üyeleri duymasın diye içimden konuştum Allah'ımla. Varlığını hiç bu kadar kesin hissetmemiştim. Çünkü dün gece hiç oldum. Artık hayatımı bağlayan pamuk ipliği de yok çünkü. Bütün varlığımla bu zâtın zerafetine inanıyorum. Akciğerlerim berbat. Altı aydır karnımda hiç geçmeyen bir sancı var. Kardeşim vasi olmasına rağmen beni doktora götürmedi. Ama şu anda deli raporumun tazelenmesi lazım. O yüzden çok telaşlı. Nasıl yapsam da tımarhaneye yerleştiresem telaş. Çünkü babamdan kalan mirasın üstünde hop hop oynamak istiyor. Beni hastaneye yatırıp 46 raporumu yenilemezse iyileşmiş sayılacağımdan malı mülkü satar,

keyfime bakarım diye düşünüyor.

Deliyim ya, bu El Kaide'nin 'gök' anlamı mı var yoksa diye düşünüyorum. Neyse; sizinle ne konuşalım kızlar? Çok şık görünüyorsunuz. Deli olmadığınız belli. Kızınızdan bok sarkmıyor. Bu El Kaide hakkında ne düşünüyorsunuz yavrularım, kimin kaidesi bu? Yani kural demek ya... El Kaide kimin kuralı yavrularım? Bütün dünyanın bir tek şansı var yavrularım; Türkiye. Bunu biliyor muydunuz kızlar? Üzülmeyin, bu kadar güzel olmak sizin suçunuz değil. Sizin hırpani, şizofren, çirkin bir kardeşiniz vardı, o neredede?

**... sizinle ne
konuşalım kızlar?
Çok şık
görünüyorsunuz.
Deli olmadığınız
belli. Kızınızdan
bok sarkmıyor.**

Kırmızı

Yağmurluklu

Bebek: Onu akıl hastanesine yatırdı doktor.

Ben: Neden.

Mavi

Yağmurluklu Bebek: Bizim gibi sarışın değil? Ayakkabıları eski püskü.

Sarı Yağmurluklu Bebek: Aslında doktor onu yatırmayacaktı ama doktora "psikiyatris olmadan önce kasaplık eğitimi aldınız mı" dedi. "Kardeşimin karnı aç, et lazım" dedi.

Ben: Psikiyatrisler böyle şeylere pabuç bırakmaz. Ne gerekiyorsa onu yaparlar. Biliyorsunuz "sana kullanılmamış bir gök getirsem" diye şiir yazdığı için **Attila İlhan'**ı da hayatı boyunca zaman zaman polis alıp götürmüştür.

Mavi Saçlı Bebek: Kardeşimiz hasta. Hatta toplumu daha fazla rahatsız etmeden ölse iyi olur. Ama hâlâ prensin balosuna onu da çağıracaklar diye bekliyor.

Ben: Kızlar, bir kulağınızdan girip öbür kulağınızdan çıkacak ama o psikiyatrist cemaatinin her biri Napolyon'dan klonlanmıştı. Bunu kimseye belli etmezler. **Napolyon'**un ölüsünden gen alarak bu camiyi yarattılar. Bunlar Napolyon olduklarını deşifre edemezler. Zaten söyleseler bir Fransa bulmak gerekir. O kadar Napolyon enflasyonu iyi değil tabii ki.

Koro: Dur ne yapıyorsun?

Ben: Korkmayın, başınızı koparıyorum. İçinde çok küçük harflerle yazılmış Japonca bir doküman var mı, ona bakacağım. Sonra yine yerine takarım. Kız Sevda, sen **Kim Basinger'**a benziyorsun. Bak Ümmiye, sen de de **Nastassja Kinski'**nin havası var. Aaa durun, 'Epitaph' çalıyor.

Sarı Pabuçlu Bebek: Ayakkabının teki çıktı giydirdsene.

Ben: Epitaph'ı dinlerken ayağında tek ayakkabı olması iyidir.

Epitaph (mezan kitabesi): The wall on which the prophets wrote is cracking at the seams. Upon the instrumans of death the sun light brightly gleams... (Peygamberlerin getirdiklerinden oluşan duvar yavaş yavaş parçalanıyor. Ölümün enstrumanları üzerinde gün ışığı pırıl pırıl parlıyor. Her kişi kabuslarla, karabasanlarla parçalandığında, sessizlik çığlıkları boğduğunda kim-senin tutacak bir yemini olmayacak. Ben bu kırık eğri yolda yürür-

Bu Ajda tohumu benim toprağıma rastladı. Uçurumda gökdelen kurdum.

ken başucumdaki mezar taşında 'kaos' yazacak. Başarabilseydik hepimiz sırtımızı geriye yaslar, keyifle gülerdik. Ama korkarım yarın ağlayacağım...)

King Crimson'ın şarkısı.

Koro: Yahu biz bunu anlamadık.

Ben: Anlamadığınız iyi, yoksa cehennemde yanarsınız.

Mavi Saçlı Bebek: Yıllar önceydi, bu deli üvey kardeşimizi de alıp bir boloya gittik. O sıralarda **Ajda Pekkan** şarkıları popülerdi. Mesela ben 'Viens dans ma vie'yi ezberlemiştim.

Ben: Bilmez miyim, bizim Ajda Pekkan'ımız vardı. Bu Ajda tohumu benim toprağıma rastladı. Uçurumda gökdelen kurdum.

Sarı Kunduralı Bebek: Ben, 'hoşgörse affet gitsin'i severdim.

Koro: Babamız burnunu karıştırıp sümüğünü sofraya bezine sürerken delirdi.

Ben: Kim.

Koro: Kardeşimiz.

Ben: Hatırlıyorum. Düğün müydü neydi? Bir hotelin salonundaydık, ben beş yaşındaydım. Şarkı söyle diye elime mikrofonu verdiler. "Burada sizinleym sokaklarda sizinleym, telefon çalsa bile konuşurum sen diye, bakarlar deli diye, ben içimden gülerim..."

Koro: Birden deli gibi çığlık atmaya başladı. Bütün balo salonu birbirine girdi.

Ben: Aşka hâlâ inanıyorum.

Koro: Geç bunları deli kadın. Karnın acıkıyor değil mi senin?

Ben: Maalesef evet, hatta dişlerim var. Kim bilir kaç tanrı yedim şim-

diye kadar.

Koro: Hiç bağırdılar mı?

Ben: Hayır.

Koro: O zaman sen de bağırma.

Ben: Anlamıyorum, suçluyum galiba.

Koro: İştahla suçun ne alakası var?

Ben: Bir gün uyansam, tanrının kucağında bulsam kendimi. Meğer düşünde kendini kuzu yiyen bir insan olarak gören bir kuzuymuşum. "Lütfen görmeyeyim seni, bir yerlerde karşıma çıkma" demiştim dışarıdayken. Beni bir şeyin içine çekti. Orada da **Sezen Aksu** varmış ve o "Lütfen görmeyeyim seni, bir yerlerde karşıma çıkma" diye şarkı söylüyormuş. Bu ikinci yer o mu? Aşkın içinde bir başkasına mı aşığım? Bu ikinci yerde benim için binlerce şarkı besteledi. Hiçbirini beğenmedim. Ben **Jean Michael Jarre** ve oksijeni mih gibi aklımda tutuyorum hâlâ ve sekiz senedir hiç dinlemedim. Dışarıdayken çok sevdiğim edebiyat dergileri burada da var. Bütün şiirler, bütün öyküler benim için yazılmış. Bu adam bana aşık. "Lütfen Vildan olma da" dedim. Bir de lezbiyenlik eklenmesin bu zorluğa.

Koro: Sibel, Sibel'e, Sibel'i, kon-tür...

Ben: Neden kafiye ölçüsünü bozuyorsunuz. Kuzu imajı yenmez kızlar. **[İ]**

Not: Bu yazının bir eksiği var. Büyü kitaplarından da bu bilgiyi yok etmişler. Mesele şu: belki de kuzu imajını yiyoruz. Arslan imajına kendimizi parçalatıyoruz. Kırk dokü evimizde ağıltan bayılsak da böcek imajını kuzu etine çevirmiyoruz. Gerçeği o kadar bilmek istemiyoruz ki, yalan olsun da gözümüz yessin.

ortalık kahraman dolu, bi madalyaları eksik...

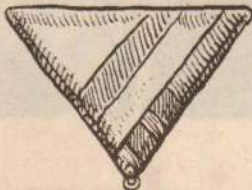
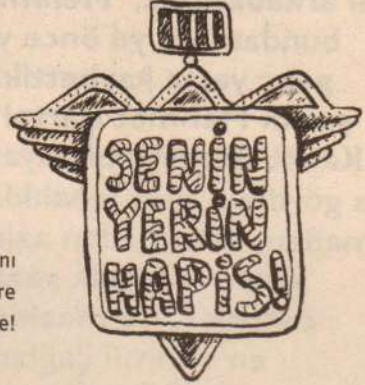
düşünceli tan cemal

masabaşında
eleneceğini bile
bile maça çıkan
futbol
kahramanlarının
şanlı madalyası..

vatan için vatandaşını
bombalayan katillere
bu madalya az bile!

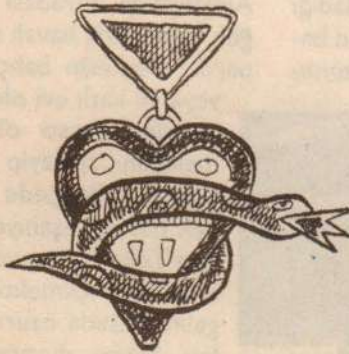
her daim rüşvet
alan ve
görevinin başında
kalmayı başaran
kahraman
bürokratlar için...

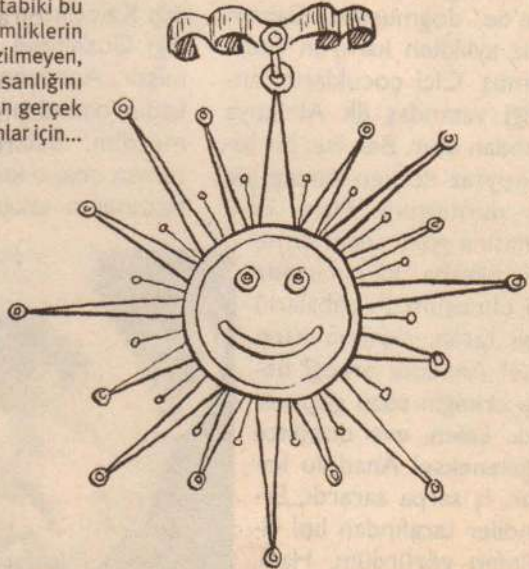
yıllardır kirli
olayları örtbas
etme başarısı
göstermiş
temizlikçi
kahramanları
unutmayalım.

kimsesiz
çocukların
hayatlarını
tarumar eden
eğitim
kahramanları
için...

esas madalya
tabiki bu
zalimliklerin
altında ezilmeyen,
insanlığını
koruyan gerçek
kahramanlar için...

Fasulyeden şahısların marjinal, avangard ve yeraltı edebiyatına ait sayıldığı şu jelibon sanat dünyasında sapına kadar gerçek, marjinal, avangard ve alt kültüre ait olan çok özel arkadaşımız, Mehmet Kartal'ı bundan beş yıl önce vakitsizce, genç yaşta kaybettik. 6 roman yazan Mehmet Kartal da sevgili Kanat Güner gibi hayatın onlara reva gördüğü tüm fenalıklara karşın yılmadan, usanmadan azimle kalite insan ve büyük yazar olmaya çalıştılar. Ve maalesef ikisi de en verimli çağlarında kötü kaderlerine yenik düştü. Arkadaşımız Mehmet Kartal'ı vaktiyle, Öküz'de yayınlanan ve kendi hikayesini anlattığı bir yazıyla tekrar anıyoruz.

Hayatım harbiden romandı be...

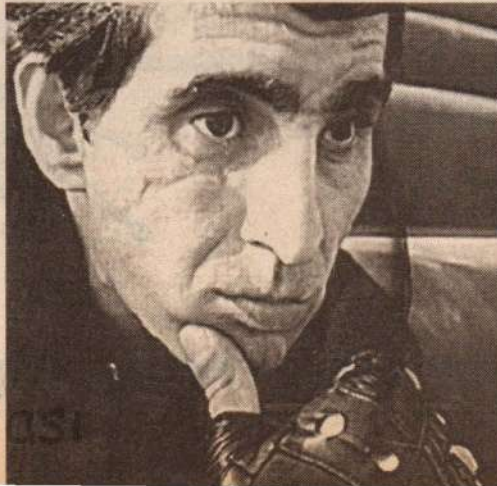
MEHMET KARTAL

13.2.1963'te, yani soğuk bir Şubat ayının uğursuz bir gününde Kırıkkale'de doğmuştum. Babam ben sekiz aylıkken kamyon kazasında ölmüş. Cici çocukların 'anne' dediği vatandaş ilk Almanya yolcularından olur. Ben ise, bir lodos bir poyraz derken karayel ile savrulup durmuşum. Hani, beni kendi kafasına göre adam etme heveslisi akraba kamplarında ikametçi olmuşum. Akrabaların en neşeli tarafı, dışarıya karşı geleneksel Anadolu erkeği hesabı, hep erkeğin sözü geçmesi dalgasıydı. Lakin, eve dönünce ortaya geleneksel Anadolu kadını çıkar, iş sarpa sarardı. Erkek efendiler tarafından bol çikolata iltifatı görürdüm. Hani, erkek efendinin kaşı patlamış ya, merdivenden düştüğüne şa-

hitmişim hesabı diyorum. Kırıkkale zamanlarım anneannemin yaşadığı Kalecik ve babaannemin yaşadığı Güzeltepe mahallesinde geçmiştir. Anneannem pek sabırlı bir kadın olmadığı için onu pek sevmeydim. Babaannem kovaladığı zaman ona, o kovaladığı zaman babaanneme takılma hesabı yapmı-

şımdır hep. Ama babaannemin yerini hiçkimse dolduramaz.

Kalecik'ten kovulmamın ve bir daha o mahallede kabul görmeyişimin nedeni bir düğün olayıydı. Almanya'da akrabası olanlar düğün salonunda havalı muamele yapardı. Herkesin bahçe içinde bir veya iki katlı evi olduğu için, bir inceden terso olanlar kendi mekanını süsleyip o hesaptan giderdi... Bahçede düğün dernek havası yaşanıyor, eski uzun şişe Tekel birası ve Kulüp rakısı su gibi içilmekte. Damat ve gelin masada otururlar ve sırtları bahçe duvarına dayalıdır. Hani, bagajlar sağlamda hesabı. Damadın yanına giderim: 'İşin iş be abi, bana bir lira versene yarın sinemaya gideyim' derim.

'S.ktir lan Alamancı pişi, bana karı-yı sen mi buldun?' hesabı yapar. Ben yol alırım. Vakit geç olur. Damat ve gelin hâlâ mutluluk gülücüklerinde. Ben asmaların arkasında iyice sıkışana kadar bira içerim. Çişim geldiğinde duvarın üzerine çıkar ve kamışı fora ederim, 'lan Kalecik pişi' dediğim an bol kepçe işemeye başlarım. Damat efendi ve gelin hanım arkaya dönüp yukarı baktığı anda yüzleri sidik kokteyli ile tanışır. Damadın kafası biraz iyi ya, hafiften yalanır ama çabuk ayıkır keriz efendi. Gelin ve bahçe eşrafı feryatlarda: 'Lan bu Alamancının oğlu, namusumuza işiyor piç' hesabı olur. Ben hâlâ işemekteyim. Bembeyaz gelinlik sarıya dönüşür. Demek ki kalite mekandan almamış aveller. Seçim hesabı asfalt yeni yapılmış, yağ gibi kayıyor. Bütün Kalecik mahallesi, ellerinde tandır odunu peşime düşer. Lakin, ben herkesin evini iyi incelemekten zevk alan bir vatan-daş olduğum için zikzaklar çizerek damlardan semti terk eylerim. Peşimden damda safariye çıkan birkaç ihtiyar hafiften gazi olur.

Babaannemin bahçeli evindeki en güzel anım, İstanbul'da hem okuyan hem çalışan amcama ait. Bir sabah uyanırım, başucumda bir mandolin. Babaannemin söylediğine göre kargalar getirmiş. Lakin, ben onu yiyecek türden bir vatan-daş değildim. Bahçeye fırlayıp amcamı aramaya başlarım ve ağaçlardan birinin arkasında bulurum onu. Amcam bana hep 'hergele' derdi. Bir kere de ben ona 'hergele' dedim diye kıyamet koptu be. Bahçenin simgesi ağaçlardan sonraki en güzel dost köpeğimiz Avcı ölünce her şeyin tadı kaçtı. Altı yaşındaydım, kibrit çöplerinin barutlarını jilette kazıyarak sigaranın nikelaj kağıdı içine paket edip patlattım. Biri ağır, ikisi hafif yaralı kardeşler yüzünden bahçeli evden dışarı çıkamaz olurum. O zamanlar her evin birkaç yılanı olurdu, zehirsiz ve evcil. Babaannemin de iki sarı yılanı vardı. Akşama kadar onlarla oynar dururdum. Dışarı çıkmayıpın nedeni olan komşula-

rın mutfak penceresinden yılanları pay ederim. Çocuklar kriz geçirir ve bu sefer depoya kilitlenirim. Ancak hava kararıp mahalle süku-ta erdikten sonra biraz dolaşma hakkım vardır. Eskiden bahçeli evlerin ortak kenefi dışarda olurdu. Babaannem yaşlı olduğu için lazımlık kullanırdı. Bir gece lazımlığı kenefe dökmem için bana verir. Ağzına kadar dolu olan lazımlığı dökmeden taşıyım. Kenefe yaklaşıırken bir şarkı sesi duyarım, komşu kızı Aytül korkusundan şarkı söyleyerek kenef işini yapmaktadır. Beni babaanneme en çok şikayet edenlerin başında gelirdi zilli kız. İntikam için kendi ayağı ile gelmişti. Korkudan kapıyı açık bırakmış ya, sessizce yaklaşip lazımlığı tepesinden aşağı boşaltırım. 'Anneeee, cinler geldi' der ve susar. Kenefte uyuma meraklısı olduğunu sabah öğrenirim.

Güzeltepe mahallesinden Sincan'a dedem efendiye posta edilirim. Dedem efendinin söylediğine göre en çok sevdiği torunu bendim. Zaten beni çok sevmiş olduğu için, Almanya'dan anne hatunun gönderdiği Avrupa giyecekleri küçük tuhafiye dükkanının vitrinine koyup satardı. Ben de kara lastik ve dandik giyeceklerle maçlarda çaydanlıkla su satardım. Dede-min kilitli bir dolabı

vardı ve sucuk, pastırma, bal gibi yiyecekleri ikinci karısına bile göstermezdi. Biraz pastırma istesem cevap hazırdı: 'Lan torunum, ben hastayım onun için iyi yiyom. Senin gibi olsam da yavan ekmek yesem.' Bir gün yine kaşıkla bal yerken tandır odunu ile kafasını yarışım nedendi acaba? Çabuk uyandı ve bana arada bir kıyaklar yapmaya başladı. İki pantolon giyerdi dedem efendi, az para üst cepte, dükkanın sermayesi iç ceplerde. Bir akşam rakıyı fazla kaçırır ve yaz helvası gibi olur. Traş kutusundan jilet alırım ve pantolonları keserek o zamanın parasıyla yirmi bin lirasını götürürüm. Bir ekmek seksen kuruştur.

Ben Ankara Gençlik Parkı ağalığı yaparken, Sincan Belediyesi bile saygın dedem efendinin torununu aramakta. Eee, Deli İbraam Ağa'ya herkesin işi düşmekte ya. Yaşımın küçüklüğü dalgasına çabuk yakalanır ve Sincan postası olurum. Dedem efendi beni direğe bağlayarak beygirinin kamçısı ile iyi bir ıslatır. Lakin, Gençlik Parkı'nın kimsesiz çocuklarıyla birlikte harcamış olduğum on üç bin lirayı alamayınca kudurur. Kalmış olan yedi bin lira onu keser mi hiç? Aramız bir daha düzelmeyecek kadar bozulur. O yıllar Dandy cikletleri-

**O zamanlar
her evin birkaç
yılanı olurdu,
zehirsiz ve evcil.
Babaannemin de
iki sarı yılanı vardı.
Akşama kadar
onlarla oynar
dururdum.**

nin içinde bir yüzü aynı beş yüz lira, arka yüzü hediye listesi olan kağıtlar çıkardı. Arkası imzalıyı bulan, harbi beş yüzlüğü kapacaktı, tabii hesapta. İmzalıyı bulup parayı kapını gören olmaz. Laz bakkal, dedem efendinin yakın ahbabıydı. Sabahtan şaraba başlardı. Bir akşam helva gibi olduğu vakit, dedemin selamını söyleyip beş yüzlüğü bozmasını söylerim. Hiç bakmadan parayı alır ve çekmeceye atar. Bana dört adet yüzlük ve iki adet ellilik verir. Ertesi gün Tekel kamyonuna para verirken ciklet parasına uyanır. Tabi ben beş yüzlüğü harcamış olurum. Nasıl olsa iki kamyon odun yiyeceğim belli. Hiç olmazsa parayı yedikten sonra odunları yemiş olayım.

Kısa bir zaman sonra kendimi Almanya'da bulurum. Yatılı okullarda geçecek yıllarımın başlangıcı olduğunu nereden bilecektim. Anne hatun, hafta sonları gelip iki paket çikolata, bir oyuncak araba falan getirirdi. Sonra, annenin gelinliğini tutan ender çocuklardan biri oldum. Sinir hastası ve manyak bir kadındı. Almanya'da beni başından atması imkansızdı, orası Türkiye değildi. Üvey babam çok kıyak bir adamdı ve bir gün bana şu cümleyi söyledi: "Benim görevim reşit olana kadar sana bakmak ve öğretmektir. Ama İstanbul'a yerle-

Biz sokakların diliydik ve çok anlatacaklarımız vardı daha.

şirsek ananın seni evde tutacağını sanmıyorum. Yalnız şunu bil, iş bulman, ev tutman için elimden geleni yaparım."

Okulun koridorlarında giyecek dolapları vardı. Almanlar harçlıklarını ceket, mont ve anorak cebine bırakırdı. "Hocam bir çiçe gideyim" hesabı sınıftan çıktığım gibi, dört katlı okulun dolaplarını muayene ederdim. Bozuk paraları tuvalet sifonlarına atar ve sınıfa dönerdim. Çok gariban aile çocuğunu ucuz bisiklet sahibi yapmışımdır. Hani, sevabım olsun hesabı diyorum.

Ve İstanbul'a döneriz. İlk fırsatta sepet havasını alırım. Bir daha da yuvaya dönmem. Amcamdan başka hiçbir akrabam kalmadığını çabuk anlarım. Arkadaş neymiş onu da iyi anlarım.

Küçükyalı 63 Sineması'nı soydum. İki gün sonra aynı sinemayı yine soydum ama yakalandım. Rancer Kalesi, rancerler, kelepçeyle, mahkemeye tanıştım ama azat edildim. Amcam zaten çalışan

yeni evli bir memurdu ve ben ona yük olmak istemiyordum. Yine bir yere daldım. Orası, burası derken yakalandım ve Kafesliköy ile tanıştım. 'Fasulyesini yiyenin, suyunu içenin' kopamayacağı o mekanlar, yıllarca yuvam oldu.

"Zaman abi" çok hızlı uçarken, yedinci kafes postası oluşumda Bolu-Mudurnu Kaza Kafesi'ne sevke gönderildim. Cezam bitince çıktım ve yürüyerek İstanbul'a geldim. Asker kaçağı olduğum için yolda jandarma yakalar ama serbest bırakır. Ama beni öyle haybeye misafir etmek olmaz. İstanbul'a yolum uzundur ve bir mata-rayı zula ederim. Ormanlardan, köylerden yürüyerek bu nankör şehre ayak basarım. Gidecek yer yok, para yok. Var olanlar ise açlık, umutsuzluk, yalnızlık ve nefret. Yolculuk boyunca Almanya yıllarımı düşünürüm. Bir zamanlar sahip olduğum yuva aklıma gelir. Karanlıkta bile sabaha kadar yürürüm. Bir yanda bütün olumsuzluklar var. Ama bir yanda da beni durmadan kamçılayan nefret var. Bir gazete ilanından Levent Emmim Pizza'da bulaşıkçılık işi bulurum. Sonra Ortaköy Ziya Restoran'da bulaşıkçılık yaparım. Bütün şöhetler mekana gelmekte ve ben bulaşıkhanenin kafesli pence-resinden seyretmekteyim. İkinci

bulaşıkçıya bakıp hep şöyle dedim: 'Bir gün gelecek ben de meşhur olacağım. Böyle yerlere yemek ve eğlenmek için geleceğim.' 'Bizim bulaşıkhaneden de bir yıldız çıkacak' hesabı benimle dalgasını geçirdi herkes. Anne olacak kadının beni görmesi için sayfalar dolusu röportajlara ihtiyacım vardı. Ekranlarda görünmeliydim. Ama nasıl? Sonra her şey yine ters gider oldu.

Son olarak Cihangir'in kuytu bir yerindeki bekar evimde gece gündüz içmeye başladım. Güzel günler ve çöküş. Böyle mi olmalıydı benim sonum? Parasızlıktan ispirotaya limon, şeker, su katıp intihar mı etmeliydim. Sonra ilk kitabım olan Şeytan Dönemeci'ni bitirdim. Başlangıç çok zor oldu. Zeki Tombak, derken Adnan Özer, ilk röportajımı yapan Cezmi Erşöz... Ve ben yeniden doğdum o kitapla. Sonra 'Ay Vakti' adlı filmde oynarken buldum kendimi. Mahir Ergun, Zuhal Olcay, Müşfik Kenter, Füsun Demirel vardı karşımda. Sonra Metin Üstündağ beni çağırır, konuşuruz, hemen Öküz'e başlarım. Çocukluğumdan beridir kurduğum hayallerim beni nere-

lerden alıp nerelere fırlatıvermişti. Ama yine aynı hayallerim, beni nelerden alıp nerelere getirmişti.

Dördüncü kitabım olan 'Suçun Piçi'nden sonra beşinci kitabımın eli ikinci sayfasını bitirip bilgisayarımı kapattığım an, Kanat Güner'in ölüm haberini duyarım.

Başlangıcı yapmıştı ve ne olurdu devamını da getirseydi, çünkü getirmesi gerekirdi. Biz sokakların diliydik ve çok anlatacağlarımız vardı daha.

Şimdi kafama göre bir yaşıyorum var. İkinci kitabım yayımlandıktan sonra bilgisayar sevdasına yakalandım. Şampiyon Daktilo-Bilgisayar Kursu'na takılıp on parmak öğrendim. Yetmedi, PC'ye merak sardım ve İstanbul Murat Dersanesi'ne takılıp haftada dört gün ders gördüm. Windows '95 canavarı oldum. Ama o da yetmedi. PC'den sonra grafikerlik sevdasına yakalandım. Ve Kök Teknik Hizmetler'e takılıp Macintosh ile devam ettim. QuarkXpress - FreeHand - PhotoShop yeni sevdalarımı.

Bazen çok büyük umutlar ve hayaller insanı batırır. Bazen da yükseltir. Ama hayatta her şeyin, kurulan hayallerin şekline göre ol-

uşturduğuna çok sonra uyandım. An-neme, aileme duyduğum nefret yüzünden tek istediğim şey, bu ülkeye adımı bırakmaktı. Eğer onlardan önce geberirsem, bir yerlerde beni anacak çok insanlar olduğunu biliyorum. Ama, onları anacak bir evlat olmadığını çok iyi bildiklerinden de eminim. Hayat işte, 'kiminin parası, kiminin hayır duası' hesabı diyorum hani. Anneler Günü, sadece nefretimi kabartmaya yarar. Başka bir şey hissetmem.

Aşk konusuna da bir inceden takılayım, öyle çok bitmez, tükenmez aşklar gördüm ki, çok ucuza mezara gömüldüler. Hani, haybeye aşk tarlaları kuruyalı çok olmuş diyorum.

En uyuz olduğum şey, meydanlarda veya ekranlarda iki kelimeyi bir araya getirmekten aciz büyük başların 'Eeeem, aaaam, oooooommm' demesidir. Kendine hayrı olmayanın kime ne hayrı olur be?

Çocukluğumda tepeden sidik kokteyline bulamış olduğum damat ile gelin şimdi iyice kaşar olmuştur mutlaka. Düğünlerini her anlatışlarında beni hatırladıklarından eminim. İyi veya kötü anılarla çok hatırlayanım olduğundan eminim. Haybeye hayatımız romandı demedik hani...

**Anneme
duyduğum
nefret yüzünden
tek istediğim
şey, bu ülkeye
adımı
bırakmaktı.**

POL NASIL?

CESET GELİN

Kızıl Mars Gımeri

Gelinim,
• Bişey diyem bak
• Aramızdaki bu harfler
• Çok kıldandırıyor beni fakirimiym!

• Bide tesden oku
• İstersen asuruktan
• Nem kapıyorsun
• Gibime geliyo be
• Şeylim

KIZIM BAK
BİZE BU POLLAR SÖK-
MEZ, BİZİM BURALARDA
UZAK Bİ GEZEGENDEN
GELEN Bİ MARSLI GELİNİ
KİMSE İSTEMEZ, GEL EZO
GELİN DİYELİM SANA.

Araçlar

25 yaşında, 110 boyunda, atmasyonizmin
duruğlarındayım, siyah saçlı, esmerim,
doğuştan gelinim, yeterince beyaz ve
yeterince süslüyüm, Tercihen **SONSUZ**
beylerle, **HİÇ GÜVEYSİ** olmaları şart
tıyla tanışmak isteyebilirim...
RUMUZ : -TİPİTİP-

Kayınvalide'lerde kaç çeşit Gelin var diye sorduk;

• E-6 dan kestirmeden **GELİN**: Bu gelin türü
ev işlerinde falan pek bi hamarat eli pek bi
çabuk olduğu için kayınvalide'ler arasında
revaçta. Nazmiye hanım teyze gelinini böyle
tanımlıyor ve ekliyor, böyle gelin dostlar başına.

• Bize de **GELİN**: Misafir perverliğe düşkün
iyi niyetli, nezaketli sanıldada, ev ekonomisine
zararlı diye tanımlıyor ve ekliyor Hayriye
teyze, böyle gelin ipe gerini...

• Hep birlikte bana **GELİN**: Bu gelin türüne genç
yafta evlenen kızlar giriyor, ergenlikleri evlilikte sür-
düğü için, bir sürü angil dimgil kız arkadaşını eve toplar-
yıp muhabbet etmekten, ev işine / oğluma falan vakit
kalmıyor diyor Gülser teyze ve ekliyor, benim oğlum salak
kızda bi suç yok...

• Mağazamıza Mutlaka **GELİN**: Bu tür gelin en
zararlısı, alışveriş hastası olduğu için habire kredi
kartı borcu yaptığı için kayınvalide Resmiye teyze
ocamıza incir ağacı dikti, çok affedersiniz şükürsün
gitsin, en kısa zamanda ayıracağım oğlumdan
diyor...

• **GELİN** de görün: Zehra hanım teyze
italyan bi geline sahip olduğu için mutlu
bu yabancı gelinlerde pek bi değişik, gelenek
çatet görenek çatet çok yoruluyorum
çook diyor...

• Buraya **GELİN**: Yani gelinim pek bi sinirli
diyor şengül teyze, hepimizi mumu çevirdi
Bu aralar evine gitmiyorum diyor ve ek-
liyor, telefonda açamıyorum kızıyor...

• Hadi Piste dansa **GELİN**: Çok oynak, çok
işveli çok çivildet olduğu için bir yarım
haşlanıyor bir yarım nefret ediyor
diyor -İsmet hanım teyze...

• Yine **GELİN**: Oğlumu daha yeni quırmış
tım diğer cadıdan, sana yerhin ederim
3ay gecmeden tutmuş bi tane daha
getirmiş evlenicem ben bunla diye
diyor ve ekliyor, Aaa! baktım ama şebe
rim yaa!!...

Pes diyor ve Ekli Yorum:

★ ESinbek@Hotmail.com

NEN VAR
KINALI
KUZUM?!

ANLAŞILDI
DAYAK
İSTİYOSUN
SEN...

ŞENİM DE
CANIM VAAR
BENDE
İNSANIM..

DAYAKTAN ÖNCE Bİ TAVLA
ATALIM MI LEN...

SARU

WU

WU

WU

WU

Zamanında Anlaşılmamış Filmlere Yeniden Bir Bakış Denemesi (XXXIV)

Şimdi bu filmlerin olmazsa olmaz pavyon sahneleri sayesinde Beyoğlu'nun bütün pavyonlarını dolaşacağız.

Pavyonda yaz gecesi rüyası

OSMAN CAVCI

Pavyonda yaz gecesi rüyası **Yumurtanın Sarısı** filminde **Sermet Serdengeçti** ve dört arkadaşı felekten bir gece çılamak için Beyoğlu'na çıkarlar. Beyoğlu trafiğe açıktır. Gece araba farları ve pavyon neonlu reklam panoları Şanjelize Pavyon, Ece Han, Balet Elpina, Oryantal Ateş, Arif Kardeşler... Şimdi bu filmlerin olmazsa olmaz pavyon sahneleri sayesinde Beyoğlu'nun bütün pavyonlarını dolaşacağız.

Vestiyer kapıda bizim kenar mahalle bıçkınlarından palto ister. Palto Sermet'in omuzlarındadır. Posta koyar, "Senin gibi boynumuzda yular olsaydı (kravatı kast ediyor) asardık vestiyere paltoları". Bu görgüsüz delikanlıları garson, önde bir masaya oturtmak ister. Sermet yine itiraz eder; "Kesilmeye niyetimiz yok, arkadan takılalım". Arkada bir masaya otururlar. "Bize rakı getir, şişeyle olsun, meze istemez". Pavyon fedailerinin kılınma radarlarına takılmışlardır ve her hallerinden arıza oldukları bellidir.

Striptiz başlar ve **Emel Aydan** gerçek mesleği olan striptize çıkar. Gerçek hayatında da yurt dışında ve Türkiye'de gece kulüplerinde bu işi yapmıştır. Ve ablanın erkekten dönme olduğu anlaşılmaz. Siyah pelerinden bir tülü sıyırıp düşürür. Parıldayan tanga ve sütyeni vardır. Tanga kalçalarında 'Y' harfi gibi durmaktadır. Kalçalarını müşteriye doğru çalkalar. Süt-

yenini çıkarır, ayağını bir sandalyeye dayayıp baldırlarını ve kalçalarını takdim eder. Bizimkiler yamulmuşlardır.

Masaya bir şişe viski gelir. Sermet korkmuştur. Paraları kısıtlıdır. İtiraz eder. Sahnedeki Emel Aydan viskinin masada kalmasını ister, "Ben viski içirim" der. Sermet delikanlılığına yediremez ve viski masada kalır. Gösteri bitmiştir. Hesap gelir. 1600 Lira. Zaten pavyoncular bu heriflere kıl olmuştur. Hesabı ödeyemeyen Sermet ve arkadaşları dayak yiyecektir. Emel Aydan delikanlılık yapar. Zaten Emel Aydan erkektir. "Hesap benden" der ama karşılığında Sermet'i kafalaya-caktır. Sermet'i eve götürür.

Yırt Kazım filminde bu kez pavyonda striptiz yapan kadın Kuzey Avrupalı'dır. **Viki Venberk**. Aynı zamanda filmin sevişme sahnelerinde de oynar. **Yalan** adlı filmde **Figen Han** pavyonda oryantal striptiz arası sağma 'kitsch'

**Pavyon
lüks bir
mekândır ve
pavyon
sahnelerinde
erkekler traşlı,
takım
elbiselidir.**

bir şov yapar. **Yalçın Gülhan**, Nesrin adında birini aramaktadır. Pavyonun barındaki adam; "O Nesrin değil artık Selma, bak sahnede oynuyor" der. Yalçın Gülhan, kapı komşusu Selma'yı tanımamıştır. Çünkü Selma gerçek hayatında peruk kullanmaktadır.

Bu Kutu Başka Kutu'da pavyon sahnesi oldukça uzundur. Emel Aydan yine bu filmde de striptiz yapmaktadır ve sahnede beş dakika kadar şovunu yapar.

Pavyon lüks bir mekândır ve pavyon sahnelerinde erkekler traşlı, takım elbiselidir. Viski şişeleri buz kovalarının içindedir. Garsonlar pavyon takar. Gösteri bitince herkes alkışlar.

Parçala 76'da Behçet Nacar pavyondadır. Biri patrona haber uçurur; "Behçet geldi!". Pavyon sahibi **Turgut Özatay** kılınmıştır. Sahnede nefis bir gösteri vardır. Kuzey Avrupalı bir kız; **Anne Margeret** (jenerikte öyle yazıyor) harika bir müzik eşliğinde dansını yapar ki; ağzının suları aktı. No! no! no! diye orgazm çılgınlıkları atmaktadır. Fermuar belinde başlar, ayak bileğinde son bulur. Böyle bir pantolon etek karışımı kostümü vardır. Çevik bir hareketle fermuarı ta aşağı kadar indirir. Sonunda 'Y' şeklinde bir tanga kıcını biraz örtmektedir.

Yılmaz Güney, Çifte Yürekli'de, ki bu film seks avantürünün öncülerinden bence, yine bir bıçkını oynamaktadır. Pavyona gider. Bu kez sahnede bir dönemin kült kadını **Melek Görgün** vardır. Film siyah beyaz. Melek Görgün orkestra önündedir. Üstünde pardösüsü vardır. Pardösüyü çıkartır, püsküllü bir etek, bu arada balonlarla da oynamaktadır.

Pavyonda daha fazla erkek olunmalıdır. Erkeklik abartılır, ortaya agresiflik çıkar.

Etek de çıkar. Yanlardan ipli bir bikini. Çıplak göğüslerini uzun saçlarıyla kapatmıştır. Yere yatar, kalçalarını kaldırıp indirirken binkinin iplerini çözer. Şimdi çıplaktır balonların arkasına saklanır. O dönem için uçuk bir

örnektir bu gösteri. Çünkü önündeki tüyler görünmektedir. Balonlar o bölümü tam saklayamaz. Ve Yılmaz Güney balonlara ateş eder ve patlatır.

Freud'u yalamış yutmuş bir pavyon fedaisine göre Yılmaz Güney'in bu eylemi şöyle yorumlanmaktadır: Striptiz cinselliği öylesine karıştırır ki, içkinin de tesiriyle sahnedeki kadın en yüksek düzeyde arzulanır. O kadınla cinsel birleşme istenmektedir ama pavyonun kuralları ve cüzdan sorunları yüzünden bu arzu ertelenir. Daha fazla içki ihtiyacı doğar. Konso-matris kızlarla bu giderilmeye çalışılır. Ama o da sınırlıdır. Yine pavyon kuralları geçerlidir. Cüzdan da boşalmaktadır. Kadınlarla ilişkiye girememesi kılık değiştirerek eşcinsel bir endişeye dönüşür. Şimdi daha fazla erkek olunmalıdır. Erkeklik abartılır ortaya agresiflik çıkar. Yılmaz Güney balonlara ateş eder. Yine bizim 'bodyguard' fedai Yılmaz'ı on ikiden vuracak bir cümle kurar; "o tabancayla ancak balon patlatırsın". Çirkin Kral'ın elindeki tabancayı aşağılayarak erkeklik organına gönderme yapılmıştır. Kavga çıkar. Kral çıplak değildir, kral çirkindir. **h**

ÇaLiŞıRkEn®

- Burnum da ne sümük yaptı be, demek ki kış çok sert geçecek!
- **Güneş varken içki içemem, gecelerin adamıyım ben!**
- Arif Mardin, Norah Jones'u Mardin'de bir kına gecesinde türkü söylerken keşfetmiş!
- **Benim dilbilgisim çok iyiydi lisedeykene!**
- Umduğumu bulamayınca, bulduğumu umarım!
- **İnternet dedikleri uyuşturucu gibi bir şeymiş, bırakamıyor insan!**
- Kapı çaldı, galiba uyukum geldi!
- **Zagor, Atatürk Orman Çiftliği'nde de yaşamış bi dönem!**
- Derin devlet istemiyoruz, serin devlet istiyoruz!
- **O yazının başlığı Dobrowski Yabaron diye çıksın, soracam ben sana!**
- Samsun'un bir ilçesi; 216!
- **Belli bir saatten sonra ıspanaklı börek yiyemem ben!**
- İyi görsel yazıyı okutur, kötü görsel ossurtur!
- **Dergi bu ay melek gibi oldu, hiç sert konu yok, dergi bitince Yeni Melek'e gidelim!**
- Çok sıkıldım bu hayattan, Quark'ta kendime yeni bir sayfa açmak istiyorum!
- **Küçükken sağ kolum kırıldı solak oldum, sonra alçıyı çıkardılar salak oldum!**
- Nihayet solaklar dosyası bu ay herkesi solladı!
- **Yeni bir efsane doğuyor, Öğrenci Kulüpleri dosyası pek yakında!**
- Bu Maykıl Ceksın'ın 'vi ar dı vorld, vi ar dı çıldırın' şarkısını söylerken meğer başka amaçları varmış!
- **Bu radyo hep uyku çekiyor!**
- Kılanıyorum öyleyse varım!
- **Laiklerin Allah'ına Tanrı denir!**
- Toplum bir yere geldi galiba!
- **Bir şişe şarap dört şişe biraya bedeldir!**
- Sana A4 kağıttan yatak yapım da uyu mışıl mışıl. **h**

Tiryakinin izmariti olmaz

küçük
ISKENDER

gitanes gaULOİSES saz band

Bir dostumun dedesi 95 yaşına gelmiş; 'eh, beş sene sonra kaynamaya başlar o' dedim. Fokurdadıkça bütün deliklerinden sigara dumanı çıkar gerisin geriye. Hele bir de Fransız ekolünden geliyorsa, biraz Gitanes salınır ortaya. Klarnetler eşliğinde.

Paketteki sigaraların üzerinde tek tek Gitane yazar; çoğullanırlar ve paketin üzerine çingeneler sıfatıyla Gitanes olarak arz-ı endam ederler. Bütün çingeneler kadar serttir Gitanes. Yabancı memleketlerin avam sigarasıdır biraz ne de olsa. Sendika tadındadır. Halk ayaklanması tadındadır. Nicole Kidman değildir. Bal gibi Türkan Şoray'dır aslında. Yer yer Sartre'in çalışma odasındaki feminist harekete sinse de büyük âşıklar birbirlerini öperlerken sigaranın ağır kokusundan usanmazlar asla. Onlar öpüşürlerken Gauloises gözetler onları inceden. Daha bir aşağı-

dan. Daha bir Genet'den. Daha bir Camus'den. Daha bir Baudelaire'den. Erkiye vaziyetinde. Bir kadının göğüs uçlarını emmekle eşzamanlıdır çünkü sigara içmek: Nikotin, süt kadar zararlıdır.

Sigara, toplumsal bir oral dönemdir. Toplumsal anal dönemler, darbelerle tanımlanır. Hoşgörülü olmak, alçak gönüllü davranmak, her şeyi alttan almak, her şeyi alttan almaya alışmak ise ne yazık ki toplumsal eşcinselliğin başlangıç noktasıdır. Sindirim sistemi, beyne yakın yere giriş kurmuştur; yediklerimizin kimisi mideye değil, doğrudan beyne gider. Gitanes'in dumanı da öyle: Beyne gider, ona bir atmosfer oluşturur; Gauloises ise atmosferdeki bulutlardır. Koyu, gri bulutlar. Yağdılar mı tusi-nami görevdedir. Özgürlük Heykeli altını ıslatır. Bazıları renkkörü değil, denkkörüdür; eşitliğe inanmamak da bir hastalık şüphesiz. Bir göz hastalığı. Aşk gibi.

Gitanes da, Gauloises da barudi ve mavidir; mermiyle gökyüzünün akrabalığı buradan doğmuştur: Gökyüzünü kazanmak için bazen mermi sıkamak da lazımdır. Klarnetler eşliğinde.

Çadırlar kurulur. Yemekler pişirilir. Çocuklar ağlarken eğlence başlar. Düşünmek eğlencelidir. Düşünce ile sigaranın kardeşliği ise evrenseldir. Irklara göre değişmez. DNA, atalarımızdan bize kalan, a'sı çalınmış DaNA'dır. Vücutlarımızda dolaşan bu

özürlü dana, bol bol sigara içer. Gitanes içer, azınlıklar aşkına. Gauloises içer, azınlıkların yakınında, onlar aşkına. Klarnetler eşliğinde. Rengarenk. Çingene pembesi, yerini çingene siyahına bırakır acılar ağrıtmaya başlar başlamaz.

Yakılan ateşler söner.

Yeryüzü izmaritlere boğulur. Kırış kırış bir kalp vardır artık gecede. İnsan yaşlanınca en çok kalbi kırışır. Kalp kapakçıklarını vurup çıkıp giden sevgilileri hatırlar insan istediği yaşta yaşlanınca.

Uzaklarda bir çingene, elinde tefi, vur patlasın, çal oynasın'dır bütün hüznü inat. IRA militanlarına iftar yemeği veren ortodoks bir orospu helva pişirir aldırıldığı tüm çocukları için. Kürtaj, sürmenaj olmakla koşut. Gitanes, Gauloises'la koşut. Anarşi, devrik cümlelerle koşut. X, asla Y'ye eşit olmayacak. Eşitlik'i öğrenbilmek için eşitsizlik'in ilkele-ri'ni yutmak lazım. Klarnetler eşliğinde. Lanetler eşliğinde. Felaketler eşliğinde.

Zaafları önemseyenlerle aynı sofradayız. Aynı sofrada aynı tabaktan dünyanın y. rağını yiyoruz. Kadınlar s.kışgen, erkekler dikgötgen. Çingeneler, falımıza bakıyor. Kül falımıza. Küllükteki sigara küllerimizden bize hayatlar biçiyorlar. Falcılar da bir nevi terzi. Biçiyorlar, dikeyyorlar. Bize cuntalar, bize faşizmler, bize 'paris yine yanıyor'lar biçiyorlar, dikeyyorlar. Türkiye, kan kaybeden bir ülke edasıyla AB grubu kan arıyor Avrupa'da. Falcılar bunu da biçiyor, dikeyyorlar. Klarnet eşliğinde. Üst dudaklarında Gitanes, alt dudaklarında Gauloises. Cığerler fora.

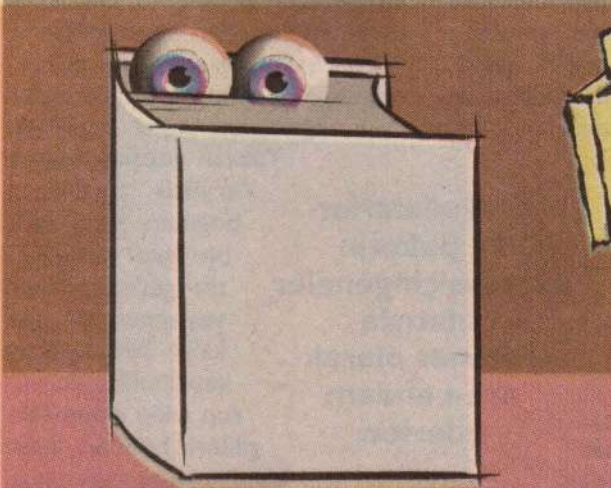
Akşamsefası

AİLE ÇAY BAHÇESİ Levent Gönenc

Ciltli ve ciltsiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kâğıt yaprakların bütünü

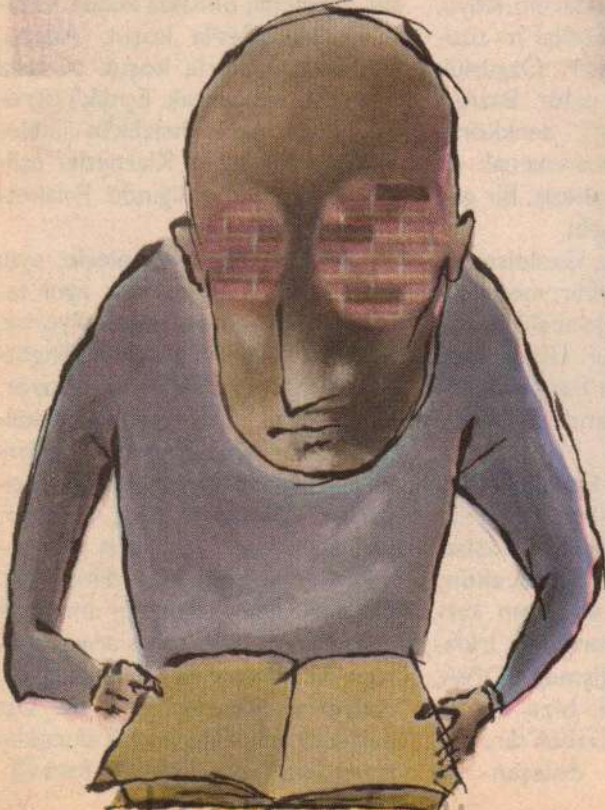
Kitap yazmak özveri gerektiren bir iştir. Hele Türkiye'de... Yazar yazmak için kendinden verir, yazar yazdıkça kendinden eksilir.

Bir kitap kurdu kitaba ara verdiğinde, kitabın arasında ayraç değil akli kalır... Kitaba dönmek için sabırsızlanır, içi içini yer...

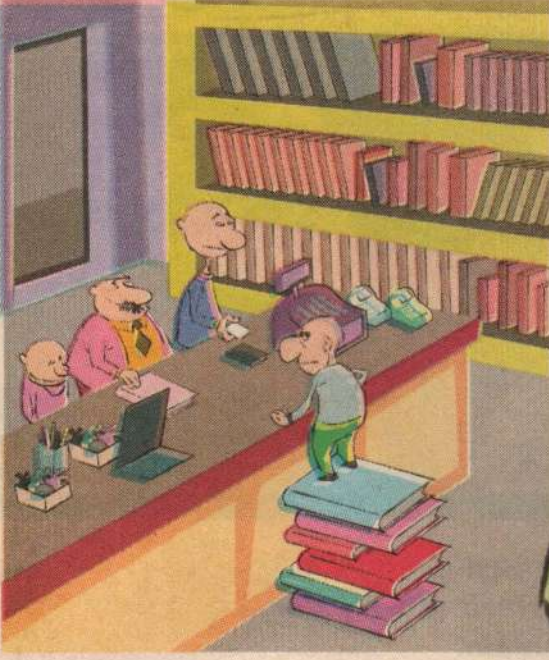

Kitaplardan ışık sızar; görmesini bilene...

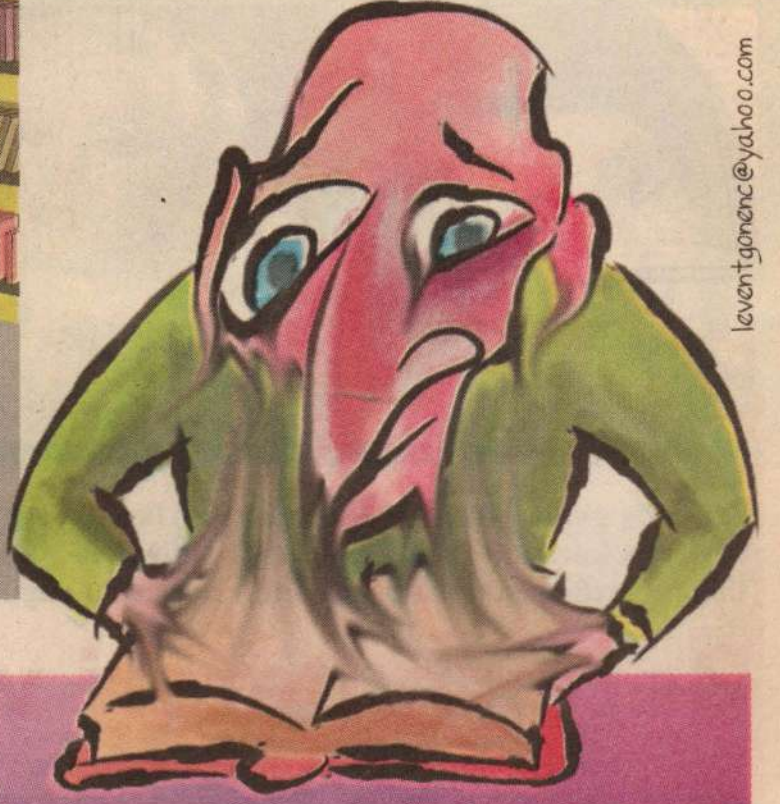

Kitap okumak için rahat, sessiz, sakin bir mekana ihtiyaç vardır.

Bazı kitaplar insanı içine alır, bırakmaz...

Hiç kitap sevmeyen kitapçı olur mu?

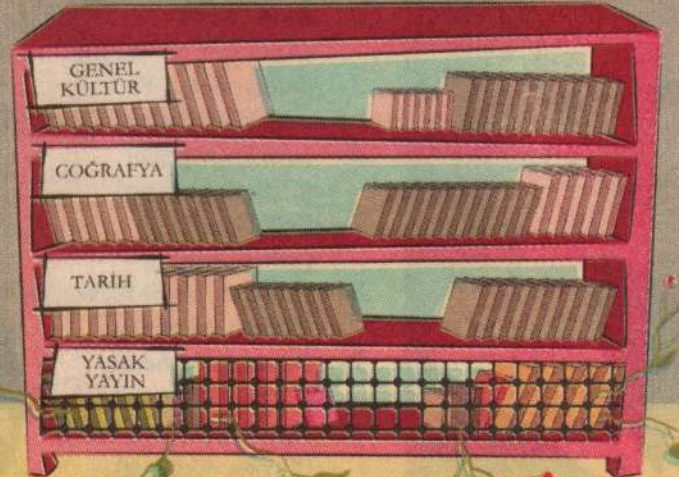
levantgonenc@yahoo.com

Kitap kağıda basılır; kağıt ağaçtan elde edilir.

Bazı kitaplar yazarlarından daha ünlüdür.

GELECEK AY DEVAM...

Görmüş geçirmiş önemli firmamız Uzelli, yapımcılığa başlama kararını Esengül ile taçlandırdı ve "Beterin Beteri Var, Taht Kurmuşssun Kalbime" adlı best of'u yayınladı.

Beterin beteri var

Tarih 19 Nisan 1979

Semiramis gazinosunun assolisti Esengül, trafik kazasında yaşamını kaybeder. "Sabaha karşı, Ataköy'de meydana gelen kazada, Esengül'le birlikte, şarkıcının erkek arkadaşı Faruk da can" verir. Aynı arabada bulunan "Esengül'ün kızkardeşi Sezen ile erkek arkada-

şı Turan hafif" yaranlanır. "Şarkıcı ile arkadaşının ölümüne, otomobille saplanan bir kalas parçası yol" açmıştır. "Asıl adı Esen Ağan olan şarkıcı, bir süre önce de, Adnan Şenses ile yaşadığı aşk ilişkisi nedeniyle gündeme gelmiş ve muhabirleri peşinden koşturmuştu." Ama gazetecilerin-muhabirlerin,

19 Nisan ve sonrasında peşinden koşturmaları gereken, bir 'aşk ilişkisi' değil, yeri-zamanı-biçimi tuhaf ve inanılmaz görünen bir 'trafik kazası'dır artık. Bunların bir kısmı olup bitene çok üzüldü; sahnelerde-gazino kulislerinde peşinden koşturup durdukları bu "Halkın içinden çıkıp gelmiş ve zirveye oturmuş genç ve sevimli şarkıcının hayatını kaybetmesi" gerçek anlamda bir trajedidir onlara göre. Sayıca çok az bir kısma göreyse, "Su testisi, su yolunda kırılmıştır". Böyle düşünen bir kısım basın mensubuna göre, "Türk mafyasını birbirine katan olayların kadını Esengül'ün erkekleri çıldırtan tombul ve pembe vücudu, şimdi morgun soğuk mermerleri üzerinde" yatmaktadır. Sonra da, bu 'trafik kazası'nın saçmalığı ve tuhaflığı üzerine, hemen hemen herkesin kafasından geçenler özetlenir. "Kimse trafik kazası olduğuna inanamadı olayı duyunca. Esengül'ün eceliyle ölmeyeceğini herkes söylüyordu.

En Güzel Esengül Şarkıları

- 1- Taht Kurmuşssun Kalbime (Orhan Akdeniz-Şemsettin Polat)
- 2- Sana Gelmek İstedim (Arif Sağ)
- 3- Çok Geç Olmadan (Ali Yıldırım-Ülkü Aker)
- 4- Ayrılık Günü (Abdullah N. Bayşu)
- 5- Beterin Beteri Var (Cahit ve Fethiye Deringöl)
- 6- Seninle Öleceğim (Orhan Akdeniz)
- 7- Gizli Yaram (Selami Şahin)
- 8- Hasretin İçimde Alevleniyor (Orhan Akdeniz)
- 9- Dertliler Meyhanesi (Orhan Akdeniz)
- 10- Kahretmişim Hayatıma (Orhan Akdeniz)

'Mafya bir hesabı kapattı' sözleri dolaşmaya başladı dün sabahtan itibaren İstanbul'da." Basının büyük bir bölümü, şarkıcının 'tombul ve pembe' vücudundan söz açmasa bile, kazanın manasızlığı üzerinde özellikle durmuştur: "Esrarengiz bir trafik kazası, esrarlı kadının hayatına son" vermiştir.

Haline şükret dostum

'Esrarengiz' ve 'esrar' sözcükleri, olayın üzerinden epey bir zaman geçtikten sonra bile ortalıktan çekilmez.

Esengül, en az birkaç yıl daha meclislerin toplantılarının baş konularından biri olur. Türlü söylentiler alıp yürümüştür: "Aslında ölmedi, yurt dışına kaçtı, orada görüntüsünü değiştirdi, estetik oldu, başka bir isim ve kimlikle yaşıyor, çok korkuyordu, başka çaresi yoktu, ancak böyle yapabiliirdi, ancak böyle kurtulabilirdi..." Esengül, bir efsaneye dönmüştür şimdi. Bir 'samimiyet kalesi' olarak kabul edilen şarkıları söyleyen bu isim, artık başka bir düzlemde anılır-konuşulur olmuş, şarkıları ancak bu 'karanlık' senaryoyu daha da karanlık bir hale getirmek için kullanılır olmuştur.

Hayatın bin sillesini yedikten sonra, bir yerlere panik halinde tutunarak ayakta kalabilmeyi becermiş bu 'küçük kız', tam da "Artık kurtuldum, artık rahatladım!" diyebileceği bir noktaya gelmişken, bir 'matrix'e dahil edilmiş, sonra da sıfırlanmıştır. 80'li yıllar, bize (diğer bütün samimiyet kaleleri gibi) Esengül'ü unutturdu. Hiç şüphesiz ağır hayranları hep şarkıcının peşinde oldu; şarkılarına kulak vermekten hiç vazgeçemediler, dinlediler, hüznülediler, ağladılar. Ama büyük çoğunluk için bunu söylemek çok güç, çünkü Esengül'ü 'digital' bir ortamda dinleme imkanı bir türlü bulunamıyor, şarkıları disklere her niyeyse transfer edilemiyordu. Almanya'da yayın-

lanan Klasikler-1 ve 2 diskleri vardı ama, bunlar ancak oradakilerin dertlerine çare olabiliyor, buralara kadar ulaşamıyordu. Neyse ki bu büyük açık, yeniden yapımcılığa dönüş kararı alan köklü firmalarımızdan **Uzelli** sayesinde kapatıldı. Bu görmüş geçirmiş önemli firmamız, yapımcılığa başlama kararını Esengül ile taçlandırdı ve "Beterin Beteri Var", "Taht Kurmuşsun Kalbime" adlı best of u yayınlamaya, günümüz kuşağının önüne bu emsalsiz kraliçenin şarkılarını sürdürdü.

Proje koordinatörü olan **Işıl Ağca**'nın titiz çalışması neticesinde, bugüne kadar yayınlanabilmiş olan en iyi (hadi sözcüğü kullanalım artık) 'arabesk' albüm olmuş "Beterin Beteri Var".

Vaktiyle sesi ve şarkılarıyla her türden insanı etkilemiş, derin izler bırakmış bu gerçek kraliçe, şimdi çok kalitesiz kasetlerden-mp3'lerden değil, 'digital' bir ortamdan ulaşacak onu sevenlere ya da keşfetmek isteyenlere.

Esengül'ün trajik sonu kimilerine göre hala bir muamma, belki öyledir belki değildir; ama en azından bu albümle birlikte artık ona ulaşabilir olduk. Bu da yeter de artar bi-

le. Keşke söylenenler doğru olsaydı, keşke Esengül Almanya ya da bir başka memleketten bizi sessizce izliyor olsaydı, bu ne iyi olurdu! Ama ne yapalım, değilse değildir ve elimizden bunu değiştirmek gelmez. Ama şu gelebilir: Uzelli'nin albümünü bir alete yerleştirebilir ve dinleyebiliriz. Bunu yapacak olanlardan özel bir ricamız var: Lütfen volume düğmesini olabilecek en üst noktaya çıkararak dinleyin bu şarkıları! Dertleneceksiniz, ağlayacaksınız, belki kapıları-camları çarpacaksınız. Bırakın komşular yalnızca müziğin sesinden rahatsız olsun, sizin hiçkırıklarınız arada kaynasın gitsin; çoğunlukla olduğu gibi. **H**

Ayin 'tahtı'

Popüler müzik dünyamızın çok parlak isimlerinden biri olan **Orhan Akdeniz**'in kıymetini ne yazık ki hiç bilemedik. O, yüreğinin tam orta yerinden bulup çıkardıklarını sundu bize, biz orali olmadık. Buldu-çıkardı ama dinlemedik, kulak tıkadık, baş çevirdik. Bir zaman sonra şarkıları dillerde gezdi ama bu sefer de, bu şarkıların ona ait olduğunu bilmedik-hatırlamadık: "**Uzaklarda aramam, çünkü sen içimdesin...**" diye yükselen "**Taht kurmuşsun kalbime**" bu durumun en önemli örneği. Ne sanıyoruz kim bilir? Bu şarkılar, kendi kendine mi yazılıyor? "Yaratan kim, nerededir-ne yapıyor?" diye sormak hiç mi aklımıza gelmez? O 'taht'a kurulan, aslında (baba'nın sahibisi olan) Orhan Akdeniz olmalıydı. Ah Orhan Baba, **Umay Umay** bu şarkıyı biraz da senin için söylemiş gibi: "Çok küstüğün, terkettiğin, yırtıp attığın şiirini affet..."

40 yıllık terzi Mürüvvet Yiğiter;
 “yıllardır iğne ile kuyu kazarım, sabır değil sevgi işi bu, çoluğunu çocuğunu ne kadar seversen işini de o kadar seversin” diye tanımladığı terzilik mesleğindeki bir gününü hayvan okurlarıyla paylaştı.

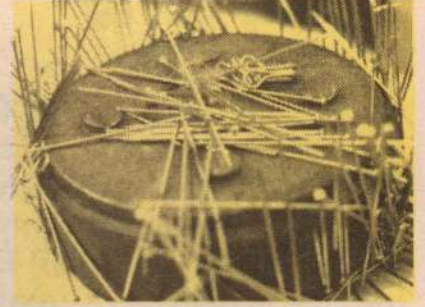
İğnenin ucunda bir gün

Erken kalkan yol alır, evdeki işleri bitirir soluğu dükkanda almak için yola çıkarım. Yavaş işi çok sevmem, acele etmem, tez davranırım.

İşe başlamadan önce öyle çok hazırlık yapmam. Dükkanın içi ne kadar dağınık ve kalabalık olursa olsun fark etmez. Elimi attığımla aradığımı bulurum.

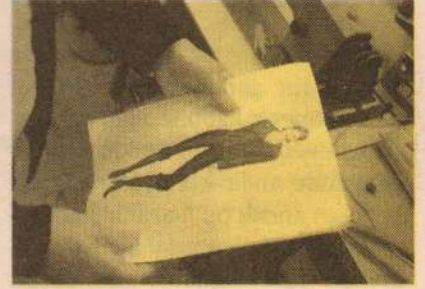
Kullandığım aletler benim için her şeydir aslında. Sizler gibi dergi çıkaranlar için kalem neyse benim için de iğneler o demektir.

İşimi yaparken sevdiklerim de gün-böyü yanımdadır. Sık sık kocamın ve oğlumun fotoğrafına bakarım. El ayak tutsun, çoluk çocuk kimse, namerde muhtaç olmasın isterim, bana yeter.

Ellerim beni bile şaşırtır, öğlene doğru bir kere ısındı mı makinenin girmediği yerleri bir solukta geçerim. Gözler biraz yoruldu ama el melekesi Allah vergisi derler ya...

Öğleden sonraları vakit bulursam yeni modeller için araştırma yaparım. Bir modeli bir kere göreyim bana yeter. Ölçüleri kafamda tasarlarım zaten. Sonra onları kumaşa dökmesi kalır.

Elbiselerin bazı kısımlarını, mesela el işi yakayı mahallede bu tip işleri yapan dostlara yaptırırım. İmece usulü, ben de onlar da kazansın, herkes evine ekmek gitsin isterim.

Eski olan makinem de seri çalışırım, ben ona o bana alıştı. Akşama doğru son rütuşları yapar eve gitmeye hazırlanırım. Bizim işler pek aceleyle gelmez, işimi iyi yapmak isterim.

İşteki mesai biter evdeki mesai başlar. Oğlumun ve eşimin yemeğe gelmesini beklerim. Yemek sonrası birlikte vakit geçirir erkenden yatarım. Ertesi gün yine iğnenin ucundayım.

Çalışkan Amelie'ler

• Kaç limon satan kişi; "Hiçbir iş yapamazsam limon satarım..." ihtimalinin kendisi için geçerli olmasının derin umutsuzluğu içindedir acaba?

• Hüsnü Şenlendirici, kaç kişiyi şenlendiriyor ki hüzünlü klarnetiyile?

• Walt Disney'i kaç kişi halen bir çizgi kahraman fare zannediyor? (Ciddiyiz. Annelerinize, babalarınıza "Walt Disney nedir?" diye bir sorun...)

• Tutmadığı takımın galibiyetine sevinen taraftar konvoyuna rastlayınca sırf göt korkusundan kaç kişi sanki o takımı tutuyormuş gibi korna çalmıştır kim bilir?

• Kaç çift, sahte yanan odun şöminesi önünde gerçek aşk yaşayabiliyordur ki?

• Şu ana kadar kaç komedyen, "Ben beşinciyim!" diye bir iddiayla çıkmıştır ve çıkacaktır acaba? (Beyaz, Cem Yılmaz, Okan Bayülgen ve Yılmaz Erdoğan'dan sonra)

• Cep telefonunda "Cendere" müziğiyle çalan bir sevgiliyle mutlu olmayı planlayan kaç kızımız var ki?

• Şu anda kimbilir kimler ayağında tüylü, komik, hayvanlı terlikle eşiyile evinde önemli bir konuyu tartışıyor?

• Bu gece alkışlara layık olmaya çalışan şarkıcılar, layık olabilecekler midir?

• Üç basamağa bile yürüyen merdiven yapabilen babayiğit var mıdır şu dünyada?

• Kaç öğrenci "İttifak Devletleri" neyse de, "İtilaf Devletleri" nasıl bir araya gelip örgütlenir diye merak içinde kıvranmakta?

• Gerçekten bazılarının sinirli olmak çok mu yakışıyor? Bunu söyleyen sakın mazoşist olmasın diye kullanan kaç Amelie vardır bu fani dünyada?

• Paradan hâlâ sıfırları atamayan kalmış mıdır?

• Olay yerinde sürekli neskafe içerek, polis teşkilatına neskafe masrafiyla zarar veren kaç komiser vardır ki ülkemizde?

• Kim bilir kaç kürdan üreticisi, diş hekimlerinin dolgu yapıyor olmasına uyuz oluyordur inceden?

• Hiçbir geri sayımda "Üç, iki, bir, sıfır"dan sonra "Eksi bir, eksi iki" olmuş mudur?...

• Eşegi, eşeklikten kurtarmak için gerçekten altın semer vuran var mıdır?

• Ve de kaç kişi tartışmalı bir pozisyonu gördüğü halde tartışmayıp; "Amaaaan bana ne!" demiştir? **h**

İnsanları

filmlerimde

güldürmek

için

bana

bir park,

bir polis

ve

güzel bir kadın

yeter.

.....
CHARLIE CHAPLIN

AYŞE ÜLKER SAYGAN SOLMAZ
FATİH SOLMAZ

Akşamsefası

Kel ve/veya göbekli olmak olağan bir şeydir ama lise arkadaşlarınız söz konusu olduğunda bir "mecaz"dır aynı zamanda...

Yıllar geçse de üstünden

GÜNER ÖZKUL

Aradan uzun yıllar, genç bir insan ömrü kadar uzun yıllar geçtikten sonra, lise arkadaşlarınızla buluştuğunuzda, ne bulmayı umarsınız? Onların ne kadar değişmiş, sizinse aynı kalmış olmanız mı en iyi seçenektir, yoksa hepiniz aynı kalmışsınız da kaldığınız yerden devam edebilmişsiniz gibi hissetmek mi? Ya onlarda gördüğünüz değişimler sizin de ne kadar değişmiş olduğunuzu yüzünüze vuran bir ayna etkisi yaparsa? En kötüsü de bu olmaz mı? Zaten günden güne değişir ve dahası yıpranırken, yirmi yıl boyunca aynı kalmayı umacak kadar salak olunabilir mi? (Olunur, hem de nasıl olunur...)

Liseden mezun olunur, farklı farklı okullara gidilir ve yıllar sonra buluşmalara karar verilir. Zaten her toplulukta organizasyon yeteneği diğerlerinden daha fazla olan, girişimci tipler vardır. Ard arda denilecek kadar sık olmasa da, yine de aradan geçen yirmi yılla kıyaslandığında sık denilebilecek aralıklarla buluşmalara gidirsiniz. Her buluşmaya gelen birkaç kemik hayalperest olmakla birlikte, farklı farklı kişilerle de karşılaşsınız. Erkeklerin kimi kel ve göbekli olmuş, kimileriye hiç mi hiç değişmemiştir. Ama onlar da kendi içlerinde kategorilere ayrılırlar, şöyle ki; kel ve göbekli olanları arasında, ilk başta tanımakta güçlük çekmenize rağmen eski çocuk ruhunu, neşesini, iyiliğini yitirmemiş olanlar da vardır, tam da tipinden beklendiği gibi düzen adamı olanlar da... Hoş, şimdi kel ve göbekli beyler alınganlık göstermesinler, kel ve/veya göbekli olmak olağan bir şeydir ama lise arkadaşlarınız söz konusu ol-

duğunda bir "mecaz"dır aynı zamanda, yani sizinle birlikte yaşanan insanların bir gün kel ve göbekli olabileceklerine inanmak istemezsiniz, tıpkı bir gün ölebileceklerine de inanmak istememeniz gibi... Ya tipleri hiç değişmemiş, hani şu yolda görseniz hemen tanıyabilecekmişsiniz gibi kalanlar? Onların da içlerinde ruhlarını yitirmemiş olanlar vardır, diğer bir kısmı ise dışı değişmemiş ama çoktan düzen adamı olmuş olanlardır. Sizi en çok onlar hayal kırıklığına uğratar, çünkü onlar düzen adamı olmanın yanı sıra fiziksel üstünlüklerini de kullanırlar. Düzen adamlarının dünyasında yıpranmış görünmek affedilir bir şey değildir.

Ya kadınlar? Zaman onları nasıl etkilemiştir? Hemen hemen hepsi anne olmuştur. İçlerinde hemen tanıyacaklarınız da vardır, koca kadın kılığına bürünenler de, tıbbi ve kozmetik müdahalelerle lise yıllarındakinden bile daha genç ve güzel görünmeye çalışanlar da. Kariyer ve anneliği bir arada yürütemeyen kısa devre yapanlar, anti-depresanların veya Allah'ın inayetine sığınanlar mı istersiniz, girişimci ruhlarıyla girişip girişip kapılardan dönenler mi, yolun yarısında cinsel tercihlerini değiştirenler mi... As-

lında bütün bu gereksiz ayrıntılar, ıvır zıvırlar, düzen adamı olmadığınız için bir tek sizi yaralar, orada, öyle inançsız, ilaçsız, oturduğunuz yerden böyle şeyler için hayıflanırsınız, bunu yapacak vakit bulursunuz.

Arkadaşlarınızla her buluştuğunuzda, kendinizi bir karnavaldaymış gibi hissedersiniz, aslında onların bugün büründükleri kimlikler, hayatın doğal

akışının bir sonucudur. Benzer insanlar her zaman etrafınızda olmuşlardır, ama onlar... Onlar sizin okul arkadaşlarınızdır, gençliğinizdir, bir zamanlar düşlemekte olduğunuzu bile fark etmeden düşlediğiniz, gerçekleştirememiş düşlerinizdir, hayal kırıklıklarınızdır. Aslında onlar sizi hayal kırıklığına uğratar için hiçbir şey yapmamışlardır, hatta şu yemeklerde buluşana kadar akıllarına bile gelmemişsinizdir. Buluştuktan sonra da, kendileriyle ilgili neler düşündüğünüz konusunda kafa yormamaları kuvvetle muhtemeldir. Olsa olsa, yemek yerken onlar da nereden nereye geldikleri, ellerinde avuçlarında ne olduğu gibi soruları akıllarından geçerken kovalayıp, yemeğin tadını çıkarmayı tercih ederler, "şuna bak şuna! Bir gün bu hale gelebileceğini aklın alır mıydı?" gibisinden olumlu ya da olumsuz sorular fıslırlar yanlarındakinin kulağına...

Peki; onlara ne olduğu gerçekten umurunuzda mı? Yoksa derdiniz size "neler" olduğu mu? Siz kendinizi ne kadar umursuyorsunuz? Hiç kendinizi şımartıyor musunuz? Yaptıklarınızdan ya da yapmadıklarınızdan dolayı kendinizi affedebiliyor musunuz? Yoksa yine iskaladınız mı...? **h**

NECİP SARICIOĞLU

TÜRKİYEİN İLK DJ LERİ YAZI DİZİSİ 3 <http://2-5bz.co>

Filme koyulacak müziklerin (Plakdan veya Film için hazırlanmış özel müzik) ,canlı ya - pılan efektlerin ,yapılan dublajların seslerini kaydeden ve hazır efekt"seslerini filme göre belirliyen ,düzenleyen Türk Film ses teknisyenleri ile ilgili 1993-94 yıllarında görüşme ya parak araştırmalar yapmış ve kendi yayın organım Güzel Mecmasında yayınlamıştım. Türk Filmlerinin girişinde Ses Mühendisi olarak geçen onlar aslında plaklardan yaptıkları ses karıştırmaları ile deTürkiyeninde ilk Dj leri .

- 10 Eylül 1934 İstanbul'da doğdu. Kasımpaşa Hüsamettin ilkokulu ve Kasımpaşa ortaokullarında okudu.
- 1949'da İzmir'de **sinema makinaları tamiri** üzerine çalışmaya başladı. 1-2 yıl içinde ise Ege bölgesinde sinema makinası olmayan bir çok bölgedeki sinemacılara jeneratör ile birlikte sinema makinası kurmaya başladı(o zamanlar bir çok yerde elektrik yoktu).
- 1955'de **Şan sinemasında** teknisyen ve makinist olarak çalışmaya başladı.
- 1958'de **Lale Film** stüdyosuna imtihan ile girdi. Bu stüdyonun ses teknisyeni **Brüno Hölnn**'ün yanında ses teknisyenliği öğrenmeye başladı.
- 1959'da Telli **Kurşun** adlı film ilk **SES TEKNİSYENLİĞİ** yaptığı film oldu.
- 1959-1975 yılları arasındaki takriben 3000 yabancı , 1000 belgesel-reklam ve 2500 türk filminin ses teknisyenliğini yaptı.
- 1973'de Yeni Stüdyoyu açtı . 1979'da **Yeni Lale Film** stüdyosunu işletmeye başladı .

NECİP SARICIOĞLU ve SES TEKNİSYENLİĞİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞME NOTLARI

- ilk başlarda 4 kanallı teyp ile sesler direkt optiçe (film şeridine) çekilirdi ve film yıkanana kadar doğ-
rumu çektik yanlışını çektik bilmezdik .
- 1932'de ilk seslendirme işlemleri İpek Film stüdyosunda olmuştur(Nişantaşında).Buradaki Lemi İpek
ilk ses teknisyenliğini yapan kişidir.
- 1940'dan itibaren ise Marmara Film Stüdyosunda Yumni Bey (Soyadını hatırlıyamadı) bir çok filme
ses teknisyenliği yaptı.
- 1943'de ise Ses Film stüdyosundaki Yorgo İlyadis ilk ses teknisyenlerimizdendir.Necip Erses ile
birlikte radyo parçalarından yaptıkları ses kayıt aletleri ile seslendirme çalışmalarına başladılar
yeri tünelde idi sonra mecidiyeköye taşındı . Atatürkün seslerini çekerdi.
- ilk başlarda filmler için sesli çekim yapılırdı.Şişli camisinin yanındaki binada bulunan Halil Kamil
platosu bu iş için kullanılırdı.(1932-1943 arası filmler sesli çekimi gerçekleştirildi)
- Diğer önemli ses teknisyenlerimiz Marko Buduris,Tuncer Aydınoğlu,Lami Kamil,Metin Türsan .

YAPIMCI OLARAK GERÇEKLEŞTİRDİĞİ FİLMLER

- KUYU / Metin Erkanan - AH GÜZEL İSTANBUL / Ömer Kavur - YUSUF İLE KENAN / Ömer Kavur
- ANADOLU SELÇUKLU ÇİNİ SANATI / Ertem Göreç
- ÇAĞDAŞ NASREDDİN HOCA AZİZ NESİN / Fevzi Tuna

oyun havaları ,türkü ,gazel ,masal plakları ,ennio'lar

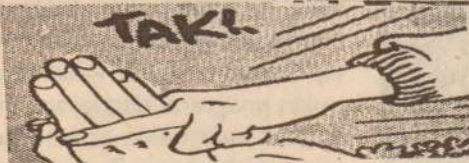
NECİP SARICIOĞLUNUN SES TEKNİSYENLİĞİ YAPTIĞI BAZI FİLMLER

Filmin İsmi / Yönetmeni / Oyuncu

- ÖLÜM SAATI / Ertem Göreç / Ayhan Işık
- VURGUNCULAR / Yılmaz Güney / Yılmaz Güney
- İNSAN AVCISI / Duygu Sağıroğlu / Cüneyt Arkın
- HABABAM SINIFI / Ertem Eğilmez / Hepsî
- UMUT / Yılmaz Güney / Yılmaz Güney
- BABA OCAĞI / Melih Gülsen / Cüneyt Arkın
- UMUTSUZLAR / Yılmaz Güney / Yılmaz Güney
- MAĞLUP EDİLMİYENLER/Atıf Yılmaz/Cüneyt Arkın
- GÖRÜNCE KURŞUNLAYIN /Fikret Uçak/Kartal Tibet

GÖRÜŞME KAYNAK: Necip Sarıcioğlu
(30 Aralık 93)

~~-SERHAT-~~ <http://2-5bz.com>

26 kasım'da 12mküp Beyoğlu Balo sok. Navah'da

konser veriyor BerBat Zöksal'da Dj seti ile bir ara orad

Freize Magazine ' İstanbul Bienali yazısı: Esche ve Kortun'un bir grup yerel girişim ve sanat okuluna -bize kalpten değil de ya-

yamama bir görünüm arz eden 'Misafirperverlik Alanı'nda rastlantıyla karşımıza çıkan tek harika iş Serhat Köksal'ın *Gegen die Bridge* (Against the Bridge, 2005) videosuydu.

“Gönlü ve fikri sürekli firar” halinde olanlara “az laf çok tık kardeşim” diyeyim ve hemen haberi vereyim. “Earth Google” adlı bir dünya turu programı var.

İnek sakızını çiğnerken alemi gördüm de geldim

FİLİZ BİNGÖLÇE

A yağı bağlı gönlü firarda kimse-ler vardır. Dünyayı fir dolayı gezmek isterler. Fakat bir türlü sorumluluklarından kopamaz, hayallerini gerçekleştiremez, düş ül-kelerine erişemezler.

Paraları olsa zamanları olmaz, zamanları olsa paraları... Hep dünyanın değişik yerlerinde bulunmayı, teknolojinin yarattığı hızlı ulaşım araçlarından yararlanmayı, orada burada sırtarak fotoğraf çekirtmeyi ümit etmişlerdir. Ne yazık ki öbürleri gibi şansları yaver gitmemiştir.

Kişisel tarihlerinde her zaman “teknik bir arıza nedeni-
le son anda gideme-
me” hikayesi saklıdır onların. Rivayete göre tam uçacaklarında vi-ze sorunu yüzünden sınırları aşamamışlar-
dır, savaştan korkmuş

kasksız adım atama-mışlardır. Terörden tırsan, salgın hastalık-lardan ürken onlar-dır. Zorlu hava ko-şulları, zincir takoz eksikliği, kasırga fırtına sinyali, uçuş iptali, dep-rem ihtimali, tsunami ris-ki... Hepsi gezgin ruhlarının engeli. Ola ola yerli turist olup yazlıkla kış-lık arasında mekik dokumak olmuştur kaderleri. Gezenlere gıpta ile bakmak ve hep uzakların hayalini kurmak da kismetleri.

**Gönlü
ve fikri
sürekli
firar halinde
olanlara
“az laf
çok tık”**

teknik kameralarla ale-min kralı biçiminde dolaşırken “ayağı bağlılar” pencerele-rinden hep aynı gök-yüzünü seyredeler ve “peki madem... peki madem...” diye diye deli-rirler. Her daim geride kalan

olmak gün gelir çenelerine de vu-rur. Avunmak içinse sataşmaktan başka çıkar yol yoktur:

“Ayol bok mu var, o köşe se-nin bu delik benim ne gezinip du-rursunuz! Kıcını kakıp da bi yerde oturmak bilmez misiniz siz! Götü yanmış kedi gibi ne dolaşırsınız! Ayda düğün var dense merdiven kurar gidersiniz alimallah! Her ye-ri fethetseniz, topal farenin deliği-ne girseniz, finnari kakaraskadan bir çuval boncuk getirseniz ne olucek yani! Boyunuz mu uzaya-cak! Kıcınız tavana mı vuracak!”

“Ayağı bağlı” aslında “devr-i alemci” olmak isteyip de ola-mayan mutsuz çoğunluğun genel adı. Mutsuzluğunun nedeni duru-munu değiştiremeyeceği endişesi. Oysa bir “ayağı bağlı”dan “alemler fatihi” yaratmak an meselesi. Lafı daha fazla sündürmeden “gönlü ve fikri sürekli firar” halinde olanlara “az laf çok tık kardeşim” diyeyim ve hemen haberi vereyim.

“Earth Google” adlı bir dünya turu programı var. İnternette “earth.google.com” adresine gi-rip serbest olarak kullanıma su-nulan programı bilgisayarın masa-üstüne indirmekle şahane değişi-miniz de başlıyor. Birdenbire kar-şınıza masmavi denizleriyle yakı-şıklı bir dünya çıkıyor. Doğanın dağ bayır, göl deniz, köy kent açık

Akşamsefası

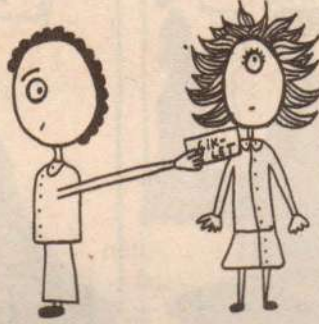
hava ve uydu görüntülerinin teker teker elinizin altına sıralandığını görüyorsunuz. Üstelik de indir-kaldır devir-yatır üç boyutlu halleriyle birlikte.

Bir tuşa basarak kuş sürülerinin arasına karışmak ve kuş gribi evhamına kapılmadan yedi bin metreden dünyayı çepeçevre dolaşmak mümkün. Ardından İstanbul Boğazı Çengelköy kıyılarında balıkçı teknelerinin üzerine doğru yüz metreye kadar dalışa geçmek de... "Canım istedi" deyip bir hamlede uzaya geri çekilmek mi... Peki. Tek tuş sizi hayalinizdeki rüzgârlı bayıra çıkarıp, oradan sazan avladığınız bir nehir kıyısında yetmiş beş metreye kadar indirebiliyor. Doğduğunuz kentte attığınız bir turun yanına doydüğunuz kentin arka mahallelerinde yaptığınız bir keşif gezisi keyfinizi yerine getiriyor.

Burada sınır yok, askeri-siyasi gizlilik paranoyası işlemiyor. Terörist saldırı, savaş, açlık, deprem, tsunami, zorlu hava koşulları ile mücadele etmek diye bir şey de bulunmuyor. Tüm sınırlar, dünyevi tüm korkular bitmiş. Hava her daim açık, görülen her yer tamamen bulutsuzluk altında.

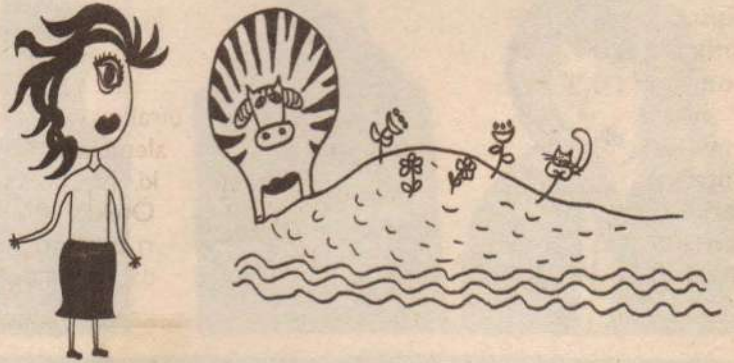
Everest tepesine adını taşıyan bayrağı dikip üstüne bir de yorgunluk kahvesi içmek, Grönland buzullarında yut-geber makarnanı yemek, New York sokaklarında çay ve ihtiyaç molası verip, bunlara ek olarak da kendine kıyak babından Madagaskar'da bir on dakika fazla takılıp sevgiline gördüğün güzellikleri ve maceraları anlatan bir mesaj çekmek mümkün. Birkaç dakikadan başlayarak onlarca saate kadar çıkabilen bir tur bu. Gez gezebildiğin kadar... Git gidebildiğin yere... Canım dünya "inek sakız çiğnerken" serilmiş gözler önüne. **H**

Rüya tabirleri Solva Bayyurt

3-5 sene önce beni çok etkileyen bir rüya görmüş idim. Anlatıyorum, söyleydi. Rüyamda kapıya polis dayanıyordu. Suçluymuşum. Hatta sırf ben değil, tanıdığım herkes de suçluymuş. Çünkü biz çocukken diğer arkadaşlarımızın ya da kardeşlerimizin sakız, çikolata, elma, silgi gibi şeylerini çalmışız. Ya da yalanaktan hikaye anlatmışız, yok efendim benim babam mareşal falan demişiz. Suçluymuş ve yeni yasalara göre de cezamız, ölüm cezası.

Hepimizi gömeceklermiş. Hem de canlı canlı. Kendim için değil, en çok kardeşlerim ve arkadaşlarım için üzüldüyorum tabii. Polis de aıyor bana, bu cezadan yırtmak için yol gösteriyor. Diyor ki "kendinizi Burdur Gölü mezarlığına gömdürün.. Çünkü Burdur Gölü'nde toprak yumuşakmış, biz de gömülür gömülmez toprağı eşeleyip çıkabiliriz. Kaybedecek bir şey yok, yazdıyorum bizi o mezarlığa. Gömülmeye gidiyoruz ve ben dehşetle görüyorum ki mezar taşlarımız inekmiş. Biz mezardan çıktıkça kafamıza basıp geri sokuyorlar. Ama sonra kaçıyorduk çünkü inekler mezara bağlı oldukları için bizi kovalayamadılar. Kaçtık biz de. Küstük ineklere. Üzüldüm ben.

Bu rüyanın anlamı:

Bilen varsa bana da anlatsın. Suçluluk duygusu desem değil, inek düşmanlığı desem hiç olamaz. Hayranıyım ineklerin. Bu bir kahramanlık mı? İçinde yaşadığın topluma da, kurallarına da güvenmemek mi? Kurtuluş ineklerde mi? Polis bana niye yardım etti, o kimdi? İnekler düzenin bir parçası mı? Bilemedim.

‘Şiir, tanım ve gözlemleri’nden...

- Tanrı iyi şairleri şiir ağası olmaktan korusun.
- Bazan şair, tek şiirle, bir başka şairin yüzlerce şiirini yok eder.
- Şair kendi tarlasına da su isteyen kişidir. Bu istek çekişmelere, çatışmalara yol açar. Sonra bu su, bazan faydalı ürünler verir, bazan baldıran otları. Ne olursa olsun şiir, bir tarlayı koruma çabasıdır,
- İki tür şair sevilmez: ya sızlanan ya da bit pazarında hurdacı dükkanı açmış.
- Rahat düşkünlerine uzaktır bazı algılar. Güçlü şiirler de çaba ister.
- Şiir, ince ince soğan doğramak gibi. Çok eğilmişseniz üstüne, yaşarır gözleriniz.
- Güçlü şiir ya bir hayır ya bir bedduadır.
- Şiir iki şey ister: Hem seni hem hünerini. Tek başına sen sıkıcı bir ağırlıksın, hüner ağırlığı hafifletir.
- Bir kişiyle bile konuşulamaz şeylerle dolmuşsa bardak başlar şiir taşkını.
- Bazı şairlerin ölümüne yanarız, ancak onların şiirleridir ki, yıllar sonra soğuklarda gene ısıtırlar bizi.
- Bazı besinler insanı tok, bazı şiirler insanı genç tutar ve ikisi hemen hemen aynı kapıya çıkar: Ölenir oburluklar, erken kocamalar.
- Gizli şiir sayısı, gizli işsiz sayısından aşağı değildir. Birçok şiirler, varlıklarını duyuramaz, kendilerine bir elin uzanamayaşına sessizce katlanırlar.
- Bir şairin yakındığımız yanı ya dilidir, ya dilsizliği.
- Şiir kazalarında ölenlerin, sakat kalanların sayısı, trafik kazalarından kat kat fazladır, hep aşırı hızdan, dikkatsizlikten.
- İlham... Evet bir şey vurdu oltaya, ümide kapılırız. Ama iğneye takılan, atılmalık bir fasarya da olabilir. Önemli olan sözcüklerin birbirlerini çekmesi, dizelerin dizi dizi ağda birikmesidir.
- İyi şair, gereğince Karac’oğlan. O şöyle demişti “Kim var imiş ben burada yoğ iken”.

BEHÇET NECATİGİL

Akşamsefası

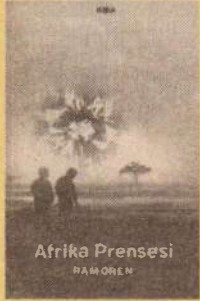

Sayım'ın Kitap Bavulu

SAYIM ÇINAR

Afrika Prensesi / Ram Oren Goa Yayınları

Ordudan tanışan iki arkadaşın, Gidi ve Yaron'un tek ortak düşü, uluslararası elmas sektöründe başarıya ulaşmaktır... Siyah kıtanın elmasları zengin olma ümitlerini yaşatan tek şeydir. Oysa hayalini kurdukları başarıyı, ailelerini bırakarak geldikleri Nijerya'da yakalamaları o kadar da kolay olmayacaktır... Yaron'un dengesine, kararlılığına ve dürüstlüğüne karşılık, Gidi aceleci, inatçı ve gururludur... Biri ailesine sadakatle bağlıyken, diğeri kadınlar yüzünden işini bile hatırlayamayacak kadar havai... Önlerindeki tek zorluk birbirine böylesine zıt düşen karakterleri de değildir üstelik. İşçilerin çaldıkları elmaslar ve sektördeki entrikalar sonucu yaşamaya başladıkları kayıplar, hayatlarını tehlikeye sokacak maceraları ve aile dramlarını da peşi sıra sürükler. Olaylar kimi zaman Yaron ve Gidi'nin, kimi zaman İsrail'deki ailelerinin, kimi zaman bir elmas işçisinin gözünden anlatılır okura. Afrika'nın egzotik manzaralarının eşlik ettiği bu gerilim dolu roman, arkadaşlık, aile ve iş hayatı üzerine de düşünmemizi sağlayacak önemli sorular barındırır içinde. "Afrika Prensesi", kitaplarının hemen hepsi çok satanlar listesine giren Ram Oren'in Türkçe'ye çevrilen ilk kitabı. Aynı zamanda önemli bir yayıncı olan İsrail doğumlu yazar, televizyon ve sinema filmlerine uyarlanan kitaplarıyla bir çok önemli ödülün de sahibi.

Che İntihar Etti
Petros Markaris
Can Yayınları

1937 İstanbul doğumlu Yunan yazar Petros Markaris, Che İntihar Etti adlı romanında bize hemen yanımızdaki coğrafyada geçen bir dedektif öyküsü anlatıyor. Yunan yazar Petros Markaris'in Olimpiyat Köyü inşaatları sırasındaki Atina'yı dekor

yaparak yazdığı bu romanı, hem anlattığı hikâyeyle alışageldik dedektiflik romanlarından farklı, hem de Türkiye ile Yunanistan arasındaki benzerlikleri ortaya koyması açısından çarpıcı. Markaris, Dedektif Haritos karakteriyle alıştığımız 'sert çocuk' dedektiflerden çok farklı bir karakter çizmiş. Kostas Haritos hemen yumruklarını konuşturan ya da silahına davranan, içkici, seksi ve yalnız bir dedektif tiplemesi değil. Normal bir yaşantı süren, karısının dolmalarıyla zeytinyağlılarına düşkün, kızına tapan, içimizden biri. Teknolojiyle başı

hoş değil, ne cep telefonundan haz ediyor ne televizyondan ne de son model arabalardan. Bilişim teknolojilerinden hiç anlamıyor. Trafik sıkışıklığından, aile sorunlarından ya da karısının dırdırından muaf değil. Yardımcılarının gizlice okuduğu otomobil dergileri sinirine dokunuyor, emniyetin köhnemiş düzeni onu çileden çıkartıyor. Bir anlamda işine gidip gelen bir polis memuru o. Dedektif romanlarını seven ama alışıldık öykülerden sıkılanlar için Markaris'in mizah dolu bir dille kaleme aldığı romanı farklı bir soluk.

Ölüme Bakmak Osman Akinhay Agora Kitaplığı

Osman Akinhay, ikinci romanında, orta yaşlarındaki bir 'oğul'un, ölen 'baba'nın yanına geldiği andan, toprağa verildiği ana kadar geçen süre içinde, tanık olduğu tüm ritüelleriyle ölüme bakıyor. Son nefesini veren 'baba'nın saatlerce açık kalan gözlerini kapadıktan sonra, onun ölüsüyle baş başa kalan 'oğul'un, gasilhanede, babasının bedenini yıkayan gassallara eşlik etmesi ve nihayet, beyaz kefen içinde toprağa verilen 'baba'nın naaşı huzurunda tüm hayatını gözden geçirmesinin hikayesi Ölüme Bakmak.

Gün Ağarmasıyla 78 kuşağının tarih-teki ve hayattaki yerini sorgulayan Osman Akinhay, Ölüme Bakmak adını verdiği ikinci kitabında, ölümüyle karşılaşınca babayla gecikmiş bir muhasebeye girişen bir erkek evladın hayata, ölüme, gömülmeye ve kendi kökleriyle geleceğine bakışını anlatıyor...

Çocuklara Armağan Seçme Hikâyeler Sait Faik Abasıyanık Yapı Kredi Yayınları

100 Temel Eser'de yer alan usta yazar Sait Faik Abasıyanık'ın, tüm öyküleri ve yazıları içinden özenle seçilmiş yirmi bir öykü Sait Faik'ten Seçme Öyküler'de. Çocukların hayal dünyalarına denizin mavisini, balıkların pullarını, martıların sesini, insan, tabiat ve hayvan sevgisini, kısaca... "...sevmekle başlayan her şeyi" katan birbirinden güzel öyküler, Cem Kızıltuğ'un kaleminden yine

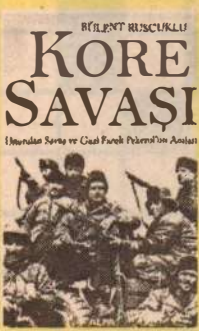
birbirinden güzel görsellerle çocukların dünyasında hayat buluyor. "Hayvanların içinde insanoğlu dilini en anlayan, anlar görüneni köpektir. Birçok kelimeleri anlar da. İnsanoğlu ile arasındaki lügatçe öteki hayvanlarınkinden bir hayli zengindir. Köpek çocuğun sözlerini anlamış, susmuştu. Çocuk şarkıya başladı.

Karakolda ayna var ayna var
Kız kolunda damga damga var
Gözlerinden bellidir Karabaş
Sende de bana sevda var

Köpeğe eğildi
onu hırpalarcasına okşadı.
Bende de sana sevda var! dedi"

Kore Savaşı Bülent Rusçuklu Alfa Yayınları

Bülent Rusçuklu kitabın serüveni- ni şu şekilde anlatıyor. "Kore Savaşı kitabı farklı bir çalışma oldu. Anıları sahibi Faruk Pekerol, on beş yıl önce vefat etmişti. Kore'den dönünce anılarını yazmaya başlamıştı, sanırım beş altı yıl sürmüştü yazdıkları. Onları karısından aldım. Faruk abi Kore'ye git- tiğinde ben ilkokula başlamıştım. Kar- şıyaka'da aynı mahallede oturuyor- duk. Benden büyük olmasına rağmen,

her zaman ailece arkadaşlıklarımız sürmüştü. Anıları elden geçirmeye başlayınca, Kore Savaşı'nın nasıl ve neden olduğunun tam olarak anlaşı- lamayacağını gör- düm. Bunu üzeri- ne konu ile ilgili bilgileri toplama- ya başladım. Türkçe, İngilizce yaklaşık 1400 sayfa okudum. Sonunda bu ki- tap ortaya çıktı."

Ne Olmuş Yani? Ahmet Tuglar Everest Yayınları

Gazete yazıları ve röportajlarıyla tanıdığımız gazeteci Ahmet Tuglar'ın Akşam Gazete- si'ndeki köşesinde yazdığı yazılardan derlediği Ne Ol- muş Yani adlı ki- tabı Everest Yayın- ları tarafından ya- yımlandı. Her za- man ödünsüz bir tavır benimsemiş olan Tuglar'ın bu yazıları Korsan

Yazılar olarak nitelemesinin nedeni, hiçbir zaman medyanın beklentileri doğrultusunda yazılmamaları, hep ah- laki, siyasi ve insani doğruluklarını ko- rumayı ön planda tutmaları. Bu neden- le korsan bir eylem gibi, kimsenin bek- lentileri önünde eğilmeden yazılmış yazılar. Sadece kendi kaleminin so- rumluluğunu alan bir yazarın elinden çıkma- lar. Ne Olmuş Yani, Ahmet Tug- lar'ın deneme ile günlük arasında tut- turduğu ince denge- nin tadını seven okurlara olduğu kadar Türkiye'de ve dünyada farklı bakışların neler oldu- ğu- nu merak eden okurlar için de ilginç bir başucu kitabı.

Edebiyat dünyasından haberler

Yapı Kredi Yayınları, **Nâzım Hikmet**'in hem büyükler hem de küçükler için masallarını yine yazarın kendine has, hem çağdaş ve geleneksel zengin anlatımıyla okuyucuyla buluşturdu. Daha önce Ma- sallar kitabında "Sevda Bulut" başlığındaki yer alan on altı masal, bu kez Cem Kızıltuğ'un birbirinden eş- siz çizgileriyle çocuklar için Doğan Kardeş dizisinden çıktı "Edebiyat bütün çeşitleriyle masalla başlar, ma- salla biter" diyen Nâzım Hikmet masalları hep dünya insanlarını kaynaştıran unsur olarak görmüştür. Ona göre masallar, ülke, millet, yer farklılıklarına bakmak- sızın eninde sonunda birbirine benzer. Ve Nâzım'ı il- gilendiren, en çok bu benzerliğin halkları yakınlaştı- rmasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 100 Temel Eser'in- de de yer alan Sevdalı Bulut gerek usta yazarın kaleminden çıkan ma- salları, gerekse Cem Kızıltuğ'un küçüklerin düş- ufkularını açan resim- leriyle çocukların ellerinden düşüremeyecekleri bir eser.

Saklı bir günlükten notlar: Türkiye'nin önemli fotoğraf sa- natçılarından biri olan **Merih Akoğul**, daha çok yazar kimliğiyle de ön plana çı- kan bir isim... Akoğul'un fotoğraf kura- mının yanında, çeşitli dergilerde yayınla- nan müzik, kültür, gezi gibi konulardaki yazılarını keyifle okuyanlara duyurulur. Yazarın yeni kitabı: Saklı Günlük- ler... Merih Akoğul'un yazıların ilgiyle ta- kip edenler arasında çocuk okurlar da var. Akoğul, aylık çocuk dergisi **Ebe So- be**'de üç yıldan beri günlük türünde ya- zılar yazıyor. Gündelik hayatın ayrıntıla- rını yakalayan bu satırlardan hareketle ortaya çıkarılan "Saklı Günlükler" kitabı ise, çocuklar kadar büyüklerin de keyifle okuyacağı nitelikte... İlköğ- retim çağındaki bir kahramanın diliyle aktarılan bu günlükte, hayata dair ilgi çekici ayrıntılar yer alıyor. Sokakta kalmış bir kediyi yaşı- nanlardan okulda geçen olaylara, bazı gezi izlenimlerinden sanat ilgi- sine kadar farklı konularda bir çocuğun gözünden dünyaya bakılıyor. Akıcı ve yalın bir anlatıma sahip olan kitap, bazen satır aralarındaki ayrıntılarıyla gülümsetiyor, ilginç bilgileriyle şaşırtıyor. Yazarın bir fo- toğraf sanatçısı olması da kitaba ayrı bir renk katmış. Çünkü kitapta yer alan 30'a yakın yazının her birinin başında, Merih Akoğul tarafın- dan çekilmiş fotoğraflar yer alıyor. Tamamı renkli olan ve rahat bir görselliğe sahip olan bu kitap, **Saklambaç Yayınları** tarafından ya- yınlanmış. **Eyüboğlu Eğitim Kurumları** da kitaba sponsor olarak destek vermiş.

Edebiyatseverlerin "Yüreğinin Götürdüğü Yere Git" adlı ro- manıyla tanıyıp çok sevdiği Susanna Tamaro, bu kez yönetmen ola- rak karşımıza çıkıyor. Tamaro, Türkçe'ye "Cevap" (Rispondimi) olarak çevrilen 3 uzun öyküden oluşan kitabından "Cehennem Yok- tur"u beyazperdeye uyarladı. Psikopat kocasının baskısı altında var olmaya ve çocuklarını yetiştirmeye çalışan, nefretin, inançsızlığın, sevgisizliğin dünyasında yolunu bulmaya çabalayan, cehennem içinde yaşarken 'cehennem yoktur' düşüncesiyle savaşmak zorunda kalan bir kadının öyküsüdür bu. "Cevap Ver"de yaşamın acıları ve gerçek- leri üzerine kurulmuş üç uzun öyküsü var Susanna Tamaro'nun.

1) Resimdeki “Uykudan Önce” programının sunucusu / Turpgillerden şalgama benzeyen bitki. 2) Devletin yurttaşlarını dinlemesi / Köpek / Antalya’da bir plaj. 3) “... işler, el övünür” (atasözü) / Bir kimseye özgü akıl yürütme biçimi / Zaman birimi / Beddua. 4) Pasak, leke / Şerif Gören’in bir filmi / Bir balık türü. 5) Gökteki ay / Kaybetmekten emir / E. Dilde düşman / Tayfa yamağı. 6) “Zaman kötü, kolla...” / Gelir / Sosyalizm tartışmalarına yeni bir boyut getirmiş Mehmet Ali... ön adlı siyasetçi. 7) Askerin su kabı / Rakkas, pandül / Tantal’ın simgesi. 8) Yarı memnunluk ünlemi / Tarlanın dinlenmeye bırakılması, nadas / “Kalem ...’ (enerji üretir) / Tutunamayanlar’ın yazarı. 9) E Dilde akciğer / Mahkumun beklentisi / Onamak, emir hali. 10) “... adama markaj” / “Karaman’ın koyunu” (özdeyiş). 11) Kullanılan kimse / Çare, medet / Fenerbahçe’ye dört atan İtalyan futbol takımı. 12) Bilim adamlarının ve edebiyatçıların en büyük ödülü / Beyaz / Başkalarının amaçlarına alet olan kimse / Bir sayı. 13) Yapılması gereken şey, boyun borcu / Osmanlı döneminde bir tür başlık / Uzaklık sözcüğü / Bulgaristan’ın plakası. 14) Osmiyum’un simgesi / Onaylama kelimesi / Kaburga / Bir şart eki. 15) Çeşitli dönemlerde darbelerin hayatın akışını durdurduğu, iktidarın ordunun eline geçtiği dönemlere verilen ad.

1) Kabir / Formula 1 yarışlarını yöneten bir kuruluş. 2) “... Özgüç” sinema yazarımız / E. dilde üstünlük, yenme. 3) Korkutmak ya da dikkati çekmek için söylenir / Yazanak. 4) Hücum, hamle / Tahsis sözcüğünün kısaltması / Tarlaya tohum ekme aracı. 5) Kenan İmizalıoğlu'nun Yusuf rolünü canlandırdığı TV dizisi / Yemekten emir / bir bağlaç. 6) Gerinin tersi / Bir alan ölçüsü / Nota okuma tekniği. 7) Küçük lamba / Boru sesi / Danimarka parası / Hitit. 8) Ulanan parça / İcar / Küçük mağara / Bey, birli. 9) Sıra sayısı, sayı / Takma saç / İlave. 10) Meydan, saha / ‘Türkiye saati ile’ kısaltması / Amerikanyum simgesi / Köyün zalim zengini. 11) Ün, şöhret / Samsun ilçesi / Erken. 12) Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi / Yurdumuzda bir nehir. 13) Gerçeği görememe, aymazlık / Ozan. 14) Tavlada dü sayısı / Geleneksel müzik aletimiz / Tavlada üç sayısı. 15) “, avrat, silah” / Kaba saba erkek / Ridyum'un simgesi / Bir renk. 16) Sonuncu, sonraki, son / Hayvanbilimci. 17) Yapılarda yüz, cephe / At yarışlarında kazanan at / Kemiklerin toparlak ucu. 18) Baryum'un simgesi / Kırmızı ile mavinin karışımından oluşan renk / Veba hastalığı. 19) Doğu'da bir ırmak / Tantal'ın simgesi. 20) 1992 yılında kaybettiğimiz alt resimdeki rejisör ve fotoğraf sanatçımız.

Japon edebiyatının yönünü
değiştiren yazardan,
sıcacık, akıcı, doğaüstü bir roman...

“Çok hoş bir hikâye. *Zemberekkuşu'nun Güncesi*, MURAKAMİ'nin muhteşem edebî gücünü ve postmodern gerçekliğe derin bakışını ortaya çıkarıyor.”

World Literature Today

www.dogankitap.com.tr

Akşamsefası

hayvanARTbahçesi

Mektup: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 D:7 Beyoğlu / İST e-posta: hayvandergisi@yahoo.com

Sanayii Devrimi

Ne ben yabancılaştım,
ne de sen makineleştin.
Sivilceli bir çocuğun gözyaşındaydı
sanayii devrimi..
Ve benim ki benim;
ah benim gözlerimden doğan çocuğun
geride bıraktığı doğum rahatlığıydı
kirpiklerimdeki ıslıklıklar..
Ve senin ki senin;
of senin dudaklarında ölen kelimelerin,
misket bombalarına öykünen tesiriydi
zihnimdeki silik yaralar..
Ne ben yaban'laştım,
ne de sen uygarlaştın.
Cézanne tablosuna bakan bir dilencinin
dudaklarına taşınan
elma tadındaydı sanayii devrimi..
Ekmek bulamayıp,
deliler gibi pasta yiyen
pastane çıkarlarının
evlerine götürdüğü bir ucuz zulüm,
bir zoraki tebessüm,
bir yorgun hüzündü
varlığıma ektiğin yokluğun..
Ne ben fark'lılaştım,
ne de sen ayrı'laştın.
Daktilomon tuşlarına vuran
masa lambasının ak sayfaları yansıttığı
yabancılaşmış dizelerdi sanayii devrimi..

İ. Kürşat Çetin / Denizli

Duvardaki Aynadan

korkunç çığlığıyla bir kadın
yaşamın penceresinden sarkarak
kendini aşağıya doğru atmaya çalışırsa
orada susmanın ödendiği bedelle
bir ekmek dahi alınmaz.

İlker Gören / Mersin

Tanımak tanımlamaları

Mutlu: Nice to meet you!
Mutsuz: Kimseyi tanıyamıyorum!
Suçlu: Kimseyi tanıyamıyorum!
Korkak: Ben kimseyi tanıyamıyorum!
Yalnız: Kimse beni tanımiyor!
Komik: Ben bunu tanıyorum!
Bezgin: Sen tanımazsın!
Sinirli: Tanıdık tanımadık kim varsa!
Sosyalist: Tanımalısın!
Kapitalist: Kesin tanımalısın!
Faşist: Tanıyacaksın ulan!
Anarşist: Tanıyamıyorum ulan!
Pragmatist: Gerekirse tanım!
Mızıkçı: Niye ben tanıyorum!
Filozof: Niye tanıyoruz!
Alim: Niye tanıyorsun!
Peygamber: Niye tanııyorlar!

Mağrur: Tanıyor muymuş!

Mağdur: Tanımıyormuş!

Polis: Tanıyormuş!

Ukala: Kralını tanımam!

Sapık: Tanışalım mı!

Huysuz: Tanımam etmem!

Hain: Tanımayın, tanımayın!

Bakire: Daha seni tanıyamıyorum!

Fahişe: Daha beni tanıyorsun!

Serdar Onuk / İstanbul

Öylesine Bir Hikaye

Yine kakası gelmişti. Hergün hergün
o soğuk klozete oturup kıcını dondur-
maktan tiksiniyordu. Eskiden bu kadar
sık gerek duymuyordu kakasını etmeye.
Biliyordu ki daha bir ay önce bulmuş ol-
duğu sevdiceği için taa Odunpazarı'ndan
Bağlar'a yürüdüğündendi. Bağırsakları
daha çok çalışıyordu yani böylece.

Ne kadar da çok seviyordu onu.
Onun istediği kafeye gidebilmeleri için
hergün gidiş dönüş minübüs parasını
kafe masrafına ekleyip yürüyerek gidip
geliyordu buluştukları kafeye.

Günlerden yarındı yine. Yine bulu-
şaktı sevgili sevgisiyle. Ellerini ellerin-
de tutacak, belki de bugün yine öpebi-
lecekti onu. Giderken hep bunların ha-
yallerini kurardı. Onun o güzel gözleri-
ni, utandığında kızaran o elmamsı ya-
naklarını, güldüğünde kalbinin atışları-
nın katsayılarının arttırmasını durdura-
madığı kırmızı dudaklarını düşünür ve
her adımına daha bir hız katardı bu ha-
fıza yenilemeler.

Biri yirmi geçiyordu. Şimdi evden
çıkışa ikide orada olabilir. Hazırdı za-
ten. Evden çıktı koşuyla. Yine güzel
hülyalar eşliğinde sanki uçarcasına sev-
gisine doğru yol alıyordu. Kimseyi far-
ketmeden... Ve hiçbir şeyi... Biraz aptal-
caydı aslında. Kaç kez ezilme tehlikesi
geçirmişti bu gidiş dönüşlerde. Fakat
bu kez daha ona tesadüf etmemiş hız-
da bir araba geçiyordu aynı anda onun
da geçtiği büyük bir caddeden. Bu sefer
tesadüf etmişti ama işte. Çot! Öldü...

Saat dört olmuştu. Sıkıldı kızcağız
bekleye bekleye kafede ve haklı olarak
ayrıldı kafeden. Yarın yerel gazetede
okudu olayı. Onunla birlikte geçirmiş
olduğu son bir ayını düşündü. Ağlamak-
lı oldu biraz. Ama sadece burnu akmış-
tı. Çekti burnunu. "Zaten aptalcaydı
yav" diye geçirdi içinden. Kakasının gel-
miş olduğunu hissetti. Banyoya girdi,
eşofmanını sıyırdı ve klozete oturdu.

Yıllardır hazetmediği, kıcını donduran
o soğuk klozete...

İsmail Gürgen / Eskişehir

Sisler Serserisi

Dedem var ya dedem
Allah rahmet eylesin
Çok açık ve net bir biçimde
Kitaba el basardı
Sense geçen gün yakaladım
Kitabı yere atıp ayak bastın
Süskind'in "Koku"suydu bu hem de
Evet yaptın bunu
Zaman serserilerin zamanı mı
Biz büyüdük dünyayı sis mi bastı
Yoksa çaydanlıkta kaynayan su şeyisini
Pencerenin önünden çeksem mi
Tamam evlat
Birbuçuk yaşında olabilirsiniz
Ama sanatçı olamayabilirsiniz
Ayağını denk al diye şeyedyorum

Serkan Taylan / Köln

Veni Vidi Vici

Geldim,
Mor bir hüzne teslim olmuşken yüreğin
Gördüm,
O son çırpınısını gözlerinin
Yendim,
Bu sefer kendimi...

Ç.A. / Ankara

Kokusunda Kaybolan Kadın

Elinde alışveriş poşetleri yürüdüğü
upuzun yolun yorgunluğuyla evin kapı-
sını soluk soluğa açtı Seda. Kapı açılır
açılmaz çıkmadan önce salona sığıp
oda parfümü sızlattı burnunu. "Çok pa-
haliye aldım, ama değmiş" diye geçirdi
aklından. O kadar yorgun ve üşüyordu
ki ayakkabılarını kapının önünde çıkart-
maya bile üşenip, eve öylece girdi ça-
murlu. Yere oturup çamurlu ayakkabı-
sının çamurlu bağcıklarını çözerken an-
nesi geliverdi aklına. Onu böyle görse
kim bilir ne kadar çok kızardı. İnletirdi
ortalığı "Ben daha oraları yeni sildim,
hizmetçi mi sandın beni?" diye. O gün-
leri özetleyen bir gülüşle kalktı oturu-
ğu yerden. Bütün eşyaları bir tarafa sa-
çılmış salonuna gittiğinde daha da bir
sızlattı burnunu oda parfümü. Pencere-
nin önünde duran dünden kalmış gaze-
teleri toparlarken, dışarıda yağın yağ-
murun berraklığı sarıverdi gözünü. Bir-
den çocukluğunu anımsadı; annesinin
ona para verip bakkala ekmek almaya
gönderdiği yağmurlu günü. Aynı o gün

Sulhi Dölek

Göksel Kalaycı

Anıları hep hayatımızda olacaklar...

kaldırımdan sızan yağmur kokusuna benziyordu oda parfümü. Ve aynı o gün yağın yağmur kadar berrak yağmıyordu yağmur. Hüzünle karışık bir sevinç kondu içine. Yağmur altında koşuşan, sığınacak yer arayan küçük çocuklar tıpkı o gün bakkala giden Seda gibiydi. Koltuğun arasına sıkışmış saç tokasını alıp saçını tepeden topladı. Mutfığa girdiğinde su içebileceği temiz bir bardak bile yoktu. Sabah televizyona dalıp yaktığı ekmeklerin siyah kırıntıları her tarafa saçılmıştı. Buzdolabının üstünden radyosunu indirip, güzel bir şarkı buldu. Bir anda radyoda sessizlik oldu ve annesinin çok sevdiği eski bir şarkı inlettirdi mutfak fayanslarını. Herşey annesini hatırlatıyordu bugün ona. Her yerde annesi vardı sanki. Kendinin bile adını koyamadığı yarı huzur verici, yarı berbat bir duyguyla temizledi bir haftadır temizleyemediği mutfaklarını.

Belki de çok klasikti ama "hiçbir şey eskisi gibi değil" diye aklından geçirdi. Arkadaşlarıyla dedikodu denen dışı kızarmış, içi pişmemiş kurabiyeyi bile yemiyeli yıllar olmuştu. Herkes kendi hayatında koşup duruyordu. Telefonları hâl hatır sormak için değil, yalnızca iş için çalışıyordu artık Seda'nın. Böyle acı veren bir gerçek, elleri bulaşık köpüğüne bulanmış, gözleri musluktan akan suya dalarken geçiverdi aklından. Bir anda cebinde duran telefonu titredi. Kırmızı bulaşık eldivenlerini çıkartıp, tepeden bağladığı saçlarını çözdü. Ve içinde garip bir hüzünle ardında dağınık salonunu, dünden kalmış gazeteleri ve mis gibi kokan oda kokusunu bırakıp çocukluğunun yağmurunda kayboldu.

Gözde Küçük / Ankara

Acı

Küçük bir çocuğun
Trakya aksanıdır samimiyet,
Kelimeden kelimeye
mekik dokumaktır özgürlük,
Bazen uzun,
bazen kesik kesik çizgilerin serpiştiği
sıcak asfaltta bile,
Bir kızı düşünmektir sevgi.
Öpüşürken gözlerini
açık tutmaktır çökyüzlülük.
Seni yetiştirene doğru eğilmektir saygı.
Memleket sevgisi, Körfez'in
pis kokusunu özlemektir.
Ağabeyin arabayla hızlandıkça,
korkuyu tepmektir güven.
Keder, mısırlarla ağlayabilmektir.
Bebeğin aynada ilk kez
kendisini görmesidir şaşkınlık,
Ellerindeki çizgilerden
kelime bulmaktır, yaratıcılık.
Büyümek, özüne öz,
sözüne söz katmaktır.
ve acı...
Adana'da pamuk toplayan ellerdendir.
Kuvvetli şamar yemiş bir yüzdendir.
Kitap okuyan bozuk gözlerdedir.
Tek çare ise, acı bir türküyü dillere,
Acı bir şarabı mideye yapıştırmaktır...

Önsel Külük / Ankara

Bütün hayvan Dostları'ma ve Dostlarına

Aşk tanrıçasının teninden damıtıp şehvetin öz suyunu, kör bir kuyuya döktüğümüzden beri, ruhsuz bir güvencenin metalik kolları arasında bekliyor ve Savaş tanrısına adanmış bir hayatın son anlarını yaşıyoruz. İhtiyar bir geleceğin garanti belgesini, herkesin doğaçlama yaşadığı 'Bugünü yaşa'ma zevkine tercih ediyoruz. Buna karşın kazandığımız tek şey yeterdığımız bir aşkın ve gençliğin ahını çekmek oldu.

O günlerin gerisinde seni bekleyen şey, sadece, yalnızlık ve melankoli yahut bayağı gündelik uğraşlardan arta kalmış, yalın bir akşam efkârı değil midir? kafanın üstünde pır pır kanat çırpın düşünceler. Aşk ve mide ekşimesi, yağmur ve baş dönmesi. İntihar ve yaşama arzusu. Herşey göçmen bir kuş

sürürsünün ardına takılıp senden uzaklaşmıyor mu her an?

Ve sen ey platonik aşklar kaçkını sevgilim. Görkemli kaybedişlerin aya-zında kol gezen karamsarlığım. Bir mısralık aşk manzumesinin üstüne; damla damla akıtın göz yaşlarını. Başboşluğun edebiyatında bir lirik Schiller şiiri ile avutup kendimizi, sefil savaşın enkazı içinde yitirmedik mi sevişmek arzusu-nu, otoritenin edebiyatında ihanetin.

Mahmut Ural / D Tipi Kapalı Cezaevi Diyarbakır

Rastgele Hergele

dün gördüm kısaltmışın,
sarı bir küfür gibi
inada boyanmış saçlarını
ve korkutmuyor bugün beni,
bir namlu gibi
kalbime dayadığın güzelliğin
"Godot'u bekler" gibi
gözlüyorum yolunu...

çay tabaklarında sigara ölüleri
ve televizyonda
sevişme engelliler için haber bülteni
ve içi cebimde
bir saatli bomba gibi taşıdığım, sokakta
sana rastlayabilme ihtimali

kırmızı kurdele gibi
iliştirdim dizelerimi yakama
dilimde baharın emzirdiği
kocaman bir merhaba
be hey taze çayla sıcak simit aşkına
kaldırıp kafanı bir bak yukarı
ip atlıyor güneş bulutların koynunda

belki yine rastlarım sana
umudun köşe başında

Serkan Engin / İzmit

Düş

hayallerden ibaretmişim düşlerden
gözyaşına inanmayacak kadar eşekmişim
katilleri çok severmişim özgürleri bir de
anarşistlerden de anarşistmişim
hayır değilim
ne kötüyüm ne katilim ne de deliyim
sadece umutsuz ve zehirliyim

Eray Duman / İstanbul

Aralık 2005 • Aylık Yerel Süreli Yayın • İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni: Metin Üstündağ
Yazı İşleri Müdürü: Hatice Üstündağ • Mutfak: Faruk Kaya, Yıldız Bilgin Bayazıt, Mehmet Duru, Seray Şahiner, Seyitali Aral, Mevlüt Gülveren • Ankara Temsilcisi: Emrah Serbes
Grafik Tasarım: Mustafa Devrim Özding • Lojistik Destek: Pınar Öztürk • İşletme Müdürü: Orhan Açar
Satış Müdürü: Cüneyt Aydın • Adres: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 Daire:7 Beyoğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 293 32 77 - 78 • Faks: 0212 245 85 56 Yayıncı: PAK Basın Yayın e-posta: hayvanderigisi@yahoo.com
ISSN 1303 - 944X Baskı: Ilıcak Matbaası (0212 880 40 75) • Genel Dağıtım: DPP (0212 622 22 22)

Yurtiçi: 1 yıllık 35 Milyon / 6 aylık 20 Milyon • Avrupa: 1 yıllık 25 Euro / 6 aylık 15 Euro ABD ve Uzakdoğu: 1 yıllık 50 Dolar / 6 aylık 30 Dolar /
Abonelik için irtibat Tel: 0212 293 32 77 / 3 hat Ali Haydar Akkaya Hesap No: PAK BASIN YAYIN LTD.ŞTİ adına
TL: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 1101003-2 EURO Hesap: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi
Hesap No: 3006501-1 / DOLAR Hesap: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 3006502-9

Akşamsefası

Fotoğraf: İsa Çelik

Bat dünya bat

1972 yılında **Tutunamayanlar**'ı çıkar çıkmaz aldım, okudum ve bir daha okudum. Yazarı da kendisi de hiç tanınmayan kitap, sanki bana bir sır verir gibi konuşuyordu; bu yüzden de (başka sebepler arasında) çok sevmiştim. Yirmi yaşındaydım, edebiyatçı olmak istiyor, Teknik Üniversite'de sıkılarak okuyor, hayatta ne yapmak istediğimi tam bilmiyordum. Genç edebiyatçı arkadaşlarım yoktu. Kitabı çıktığının haftası kendi kendime bulmuş, ele geçirmiştim, kimse bana bu kitaptan söz etmemişti. Ama bu da büyük bir sezgi değildi hiç. Türkiye'de o zamanlar (şimdi de) senede doğru dürüst kırk cilt roman ancak yayımlanıyordu. Bunların yarısından çoğunun kötü olduğunu kitapçıda şöyle bir karıştırır, biraz okur anlardım. Geri kalan yirmi romanı da satın alır hepsini ciddiyetle okumaya girişirdim. Daha başından, ilk sayfadan **Tutunamayanlar**'ın ilginç, başka, değişik olduğunu kestirmek zor değildi. Oyuncu, zeki ve bizdeki romancılara kıyasla kültürlü bir yazar! O zamanlar (şimdi de) bir romancıyı sevmek, onunla ilgilenmek için bu kadarı yeterliydi, yeterlidir. Bir görev duygusu, yüksek bir ahlakçılık ve cemaat havası içerisinde toplumsal meselelere ve siyasete kafalarını takmış eleştirmenlerimizin kitabı fark edebilmeleri gene yıllar aldı.

Tutunamayanlar ve **Oğuz Atay** ilk çıktığında neden bana özel bir şekilde sesleniyordu?

1. Kahramanlar Teknik Üniversite'de okuyan mühendislerdi. Ben de Teknik Üniversite'de okuyordum. Babam da, amcam da oradandı. Teknik Üniversite koridorlarında yürüyüp felsefe, sanat, hayat ve Türkiye hakkında akıl karışıklığıyla düşünmek nedir, biliyordum.

2. Yazarın duyarlığı, dikkat ettiği şeyler (eşyaların tuhaflığı) yazarın güvensizlikleri, korkuları, alaycılığı, kendi kendine konuşması ("Yahu bu Olric de nereden çıktı") bana benziyordu. Yirmi yaş büyük olsaydım bu kitabı ben de yazmış olabilirdim.

3. Kültürlüydü yazarımız. Ama kimi başka yazar gibi, Batı kültürünün üst sınıfına mensup olmanın bir göstergesi, herkesten ayrı olmanın kestirme bir yolu olarak görmüyordu da kendini ifade etmek için kullanıyordu kültürü.

4. Aydınlardan söz ediyordu Oğuz Atay. Kitapları seven, benim gibi insanlardan. Türkiye'de Batı kültürünü sevmiş, ülkenin hayatıyla bu kültür arasında bocalayan insanlar onun konuşuydu. Ama onları suçlamıyor, abartılı kuramlarla önemsemiyor, sorumluluklardan, görevlerden fazlaca bahsedip kafa ütülemiyordu. Batılılaşmış aydınlardan sıradan insanlardan söz eder gibi sevgi ve anlayışla söz edebilen ilk yazarımız Oğuz Atay'dır. Şimdi kolay gözükten zor bir adım. Buyurgan milliyetçi ya da solcu siyasal nutuk geleneğinden sonra aydınların da insan olduğunu görmek rahatlatıcıydı.

5. Hayatın anlatılmayan pek çok yönü onun sayesinde romana ilk defa girdi: radyodan futbol maçı dinlemek, araba kullanmasını dersle öğrenmek, kitaplar arasında kaybolmuş sevimli aydınlar, vs. Yazarları bildiğimiz ama yazmadığımız şeyleri yazdıkları için severiz. Hem başkalarına benzemediğimiz için edebiyatla ilgileniriz hem de edebiyat bizlere başkalarına benzemediğimizi öğretir.

İki türlü Oğuz Atay okuru vardır. 1. "Ah canım Selim!" duyarlığına ilgi duyan kültür ve melodram düşkünü okur. 2. "Bat dünya bat" sinizmini seven alaycı okur. Ben ikinci takımdanım ve birincilerin Oğuz Atay'dan pek bir şey anladıklarını sanmıyorum.